

Грант Торнтон ООД
адрес: бул. Черни връх № 26, 1421 София
адрес: бул. Княз Борис I №111, 9000 Варна
тел.: (+3592) 987 28 79, (+35952) 69 55 44
факс: (+3592) 980 48 24, (+35952) 69 55 33
ел.поща: office@bg.gt.com
уеб сайт: www.granthornton.bg

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До едноличния акционер на
Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД
бул. "Цариградско шосе" № 159,
БенчМарк Бизнес Център
гр. София

Доклад относно одита на финансовия отчет

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД („Дружеството“), съдържащ отчета за финансовото състояние към 31 декември 2023 г. и отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи съществена информация относно счетоводната политика и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният финансов отчет дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2023 г., неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от ЕС, и българското законодателство.

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с „Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС)“, заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит, приложим в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с тези изисквания. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Приходи от договори с клиенти, свързани с достъп и разпределение на електрическа енергия

Пояснения 3.18, 3.24.1 и 4 от финансовия отчет

Ключов одиторски въпрос

Във финансовия отчет за годината, приключваща на 31 декември 2023 г., Дружеството е отчетало приходи от договори с клиенти на обща стойност 572 697 хил. лв., които включват приходи от достъп до електроразпределителната мрежа и приходи от разпределение на електрическа енергия в общ размер на 536 967 хил. лв.

Ние идентифицирахме определянето на стойността на приходите от достъп до електроразпределителната мрежа и приходите от разпределение на електрическа енергия на Дружеството като ключов одиторски въпрос, поради следните фактори:

- значимостта на стойността на приходите от достъп до електроразпределителната мрежа и приходите от разпределение на електрическа енергия, които представляват 94% от сумата на приходите от договори с клиенти на Дружеството към 31.12.2023 г.;

- значителната степен на несигурност на счетоводните приблизителни оценки, свързани с прилаганите предположения по отношение на оценката на признатите приходи от достъп до електроразпределителната мрежа и приходи от разпределение на електрическа енергия.

Пояснения 3.18 и 3.24.1 към финансовия отчет представят оповестяванията относно счетоводната политика, значимите преценки и допусканията на ръководството на Дружеството по отношение на приходите от достъп до електроразпределителната мрежа и приходите от разпределение на електрическа енергия, признати през 2023 г.

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други, включваха следните:

- получаване на разбиране за процесите и счетоводната политика за отчитане на приходи от достъп до електроразпределителната мрежа и разпределение на електрическа енергия;
- получаване на разбиране за контролната среда и извършване на подходящи тестове на оперативната ефективност на ключовите контроли и общите ИТ контроли върху процесите, свързани с отчитането на приходите от достъп и разпределение на електрическа енергия в Дружеството;
- детайлен анализ на тренда на приходите от достъп и разпределение по месеци, включително количествата от пренесена енергия по видове пазари (регулиран и свободен);
- аналитично преизчисление на приходите от договори с клиенти за продажба на услуги по достъп и разпределение на база на информация за пренесените през електроразпределителната мрежа на Дружеството количества електроенергия за годината, както и определените от Комисията за енергийно и водно регулиране цени за достъп до електроразпределителната мрежа и разпределение на електрическа енергия, действащи през отчетния период;
- анализ на признатите приходи от нефактурирани към края на периода суми, свързани с достъп до електроразпределителната мрежа и разпределение на електрическа енергия;
- детайлни тестове относно коректността на отчитането на подходяща извадка от признатите през периода приходи от достъп до електроразпределителната мрежа и разпределение на електрическа енергия;
- преглед и оценка на пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията във финансовия отчет във връзка с приходите от достъп до електроразпределителната мрежа и разпределение на електрическа енергия, включително значимите счетоводни политики, преценки и предположения, оповестени от ръководството на Дружеството.

Имоти, машини и съоръжения, придобити през годината

Пояснения 3.2, 3.24.5 и 13 от финансовия отчет

Ключов одиторски въпрос
Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД е собственик и оператор на електроразпределителната мрежа на територията на административно-териториалните области София-град, София област, Перник, Кюстендил, Благоевград, Плевен, Монтана, Враца, Видин, Ловеч.

Дружеството използва, поддържа, ремонтира и развива електроразпределителната си мрежа, както и спомагателните съоръжения и мрежи и транспортира електроенергия по мрежата с оглед качествено снабдяване на крайните клиенти с електроенергия в тези райони на България.

Към 31.12.2023 г. Дружеството отчита имоти, машини и съоръжения с балансова стойност 822 656 хил. лв., от които новопридобитите през годината са 95 823 хил. лв.

Имотите, машините и съоръженията се отчитат по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и натрупаните загуби от обезценка, ако има такива. Цената на придобиване включва и разходи за подмяна на части от машините и съоръженията, когато тези разходи бъдат извършени и при условие, че отговарят на критериите за признаване на имоти, машини и съоръжения.

Ние идентифицирахме определянето на стойността на новопридобитите през годината имоти, машини и съоръжения на Дружеството като ключов одиторски въпрос, поради следните фактори:

- значимостта на инвестициите в имоти, машини и съоръжения за дейността на Дружеството към 31.12.2023 г.;
- значителния брой трансакции и сложността на процесите, свързани с придобиването и признаването на имоти, машини и съоръжения и сложността на проверка на коректността на отчитането им съгласно изисквания на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения.

Пояснения 3.2, 3.24.5 и 13 към финансовия отчет представят оповестяванията относно счетоводната политика и значимите преценки и допусканията на ръководството на Дружеството по отношение на придобитите през 2023 г. имоти, машини и съоръжения.

В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други, включваха следните:

- получаване на разбиране за процесите и ключовите контроли, въведени във връзка с капитализирането на разходите за придобиването на имоти, машини и съоръжения;
- извършване на тестове за оперативната ефективност на контролите и общите ИТ контроли, свързани с отчитането на разходите за придобиване, одобрението и мониторинга на капиталовите разходи на Дружеството и тяхното признаване за счетоводни цели;
- проверка на извадков принцип на новопридобити имоти, машини и съоръжения и анализ за съответствие на извършените разходи. Проверка на счетоводните документи и информация за съответствие с избраните счетоводни регистри;
- проучващи запитвания и запознаване с протоколите на управителните и надзорните органи на Дружеството, за да се идентифицират специфични проекти, които са получили значително внимание от страна на ръководството и проследяване до документи и извършени разходи за потвърждаване на направените изводи;
- проверка и оценка на адекватността на оповестяванията във финансовия отчет в съответствие със счетоводни стандарти за първоначалното признаване на имоти, машини и съоръжения от страна на Дружеството.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклада за дейността, изготвен от ръководството съгласно Закона за счетоводството и приложимото законодателство, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено. Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт. Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорност на ръководството и лицата, натоварени с общо управление, за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от ЕС, и българското законодателство, както и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване на способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Дружеството.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС и Закона за независимия финансов одит, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол;
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството;
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството;
- достигаем до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността

на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие;

- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществен интерес от тази комуникация.

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно Указанията на професионалната организация на дипломираните експерт-счетоводители и регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становища относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството и в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, приложими в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- (а) информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет;
- (б) докладът за дейността е изготвен в съответствие с приложимите законови изисквания, в това число Глава седма от Закона за счетоводството и на чл. 100(н), ал. 7, т. 2 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа, с изключение на информацията по т. 17 от Приложение №2 в съответствие с чл. 21 на Наредба № 2 от 09.11.2021 г. за първоначално и последващо разкриване на информация при публично предлагане на ценни книжа и допускане на ценни книжа до търговия на регулиран пазар;
- (в) в резултат на придобитото познаване и разбиране на дейността на Дружеството и средата, в която то функционира, не сме установили случаи на съществено невярно представяне в доклада за дейността.

Докладване във връзка с чл. 59 от Закона за независимия финансов одит съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация:

- Грант Торнтон ООД е назначено за задължителен одитор на финансовия отчет на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД за годината, завършила на 31 декември 2023 г. от едноличния собственик на капитала с решение от 9 ноември 2023 г., за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършила на 31 декември 2023 г., на Дружеството представлява трета поредна година на непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от нас.
- В подкрепа на одиторското становище ние сме предоставили в раздел „Ключови одиторски въпроси“ описание на най-важните оценени рискове, обобщение на отговора на одитора и важни наблюдения във връзка с тези рискове, когато е целесъобразно.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Дружеството, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Дружеството.
- За периода, за който се отнася извършения от нас задължителен одит, освен одита, ние не сме предоставяли други услуги на Дружеството, които не са посочени в доклада за дейността или финансовия отчет на Дружеството.

Марий Апостолов
Управител

Грант Торнтон ООД
Одиторско дружество

Зорница Джамбазка
Регистриран одитор, отговорен за одита

15 март 2024 г.
България, гр. София,
бул. Черни връх №26

ОТЧЕТ ЗА ПЕЧАЛБАТА ИЛИ ЗАГУБАТА И ДРУГИЯ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

	Пояснения	2023	2022
		хил. лв.	хил. лв.
Приходи от договори с клиенти	4	572 697	507 036
Други приходи от дейността	5	16 413	15 401
Технологични разходи за пренос на електроенергия	6.1	(155 071)	(206 553)
Разходи по услуги по пренос и достъп	6.2	(2 262)	(3 731)
Разходи за материали	7	(16 208)	(15 029)
Разходи за персонала	8	(104 024)	(81 333)
Разходи за външни услуги	9	(80 259)	(61 805)
Разходи за амортизация	13, 14, 29.1.1	(90 544)	(88 553)
Отчетна стойност на продадените стоки		-	(705)
Други разходи	10	(9 746)	(11 022)
Оперативна печалба		130 976	53 706
Финансови разходи	11	(9 813)	(5 715)
Финансови приходи	11	450	20
Печалба преди данъци		121 613	48 011
Разходи за данък върху дохода	12	(12 098)	(4 750)
Печалба за годината		109 515	43 261
Друг всеобхватен доход/(загуба)			
<i>Компоненти на друг всеобхватен доход, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i>			
Преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи	22	695	(662)
Друг всеобхватен доход/(загуба) за годината		695	(662)
Общо всеобхватен доход за годината		110 210	42 599

Виктор Станчев

Главен оперативен директор на
„Електроразпределителни
мрежи Запад“ ЕАД, Член на УС
Дата: 29.02.2024 г.

Радослав Цветков

Главен директор управление на
активите на „Електроразпределителни
мрежи Запад“ ЕАД, Член на УС

Павлица Найденова

Съставител

С одиторски доклад от 15.03.2024 г.

Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
Марий Апостолов, управител

Зорница Джамбазка, регистриран одитор, отговорен за одита

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

	Пояснения	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	13	822 656	813 747
Активи с право на ползване	29.1.1	3 181	4 897
Нематериални активи	14	8 920	8 815
Инвестиции в дъщерни предприятия	15	6 000	6 000
		840 757	833 459
Текущи активи			
Материални запаси	16	19 180	32 150
Търговски и други вземания	17	35 976	43 689
Активи по договори с клиенти	18, 26	15 806	24 964
Вземания от свързани лица	26	129 859	100 769
Заеми, предоставени на свързани лица	26	9 125	-
Вземания за данък върху печалбата		-	563
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата	30	22 285	-
Пари и парични еквиваленти	19	9 617	13 132
		241 848	215 267
ОБЩО АКТИВИ		1 082 605	1 048 726
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
Собствен капитал			
Акционерен капитал	20.1	1 928	1 928
Законови резерви	20.2	3 533	3 533
Резерв от преоценки по пенсионни планове	22	(6 820)	(7 515)
Неразпределена печалба		780 769	748 174
Общо собствен капитал		779 410	746 120
Нетекущи пасиви			
Заеми от свързани лица	26	91 068	100 571
Банкови заеми	28	28 111	33 071
Задължения за доходи на наети лица при пенсиониране	22	14 412	14 004
Пасиви по договори с клиенти	24	19 403	12 712
Правителствени дарения	27	1 357	2 280
Задължения по лизингови договори	29.1.2	1 299	2 402
Отсрочени данъчни пасиви	25	9 130	10 880
		164 780	175 920
Текущи пасиви			
Търговски и други задължения	23	74 530	80 093
Задължения към свързани лица	26	27 366	18 185
Провизии	21	7 541	8 315
Пасиви по договори с клиенти	24	5 348	5 754
Банкови заеми	28	5 291	5 213
Заеми от свързани лица	26	10 935	3 835
Задължения по лизингови договори	29.1.2	2 150	2 758
Задължения за доходи на наети лица при пенсиониране	22	2 789	2 274
Правителствени дарения	27	334	259
Задължения за данък върху печалбата		2 131	-
		138 415	126 686
ОБЩО ПАСИВИ		303 195	302 606
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		1 082 605	1 048 726

Виктор Станчев

Главен оперативен директор на
„Електроразпределителни
мрежи Запад“ ЕАД, Член на УС

Дата: 29.02.2024 г.

Радослав Цветков

Главен директор управление на
активите на „Електроразпределителни
мрежи Запад“ ЕАД, Член на УС

Павлина Найденова

Съставител

С одиторски доклад от 15.03.2024 г.

Грант Торнтон ООД, одиторско дружество

Марий Апостолов, управител

Зорница Джамбазка, регистриран одитор, отговорен за одита

ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНите В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ

	Акционерен капитал	Законови резерви	Резерв от преоценки по пенсионни планове	Неразпределена печалба	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари 2022 г.	1 928	3 533	(7 238)	705 303	703 526
Печалба за годината	-	-	-	43 261	43 261
Друга всеобхватна загуба	-	-	(662)	-	(662)
Общо всеобхватен доход	-	-	(662)	43 261	42 599
Отписан резерв от последващи преоценки по пенсионни планове поради промяна в плана	-	-	385	(385)	-
Други промени в собствения капитал	-	-	-	(5)	(5)
На 31 декември 2022 г.	1 928	3 533	(7 515)	748 174	748 120
Разпределение на дивиденди	-	-	-	(76 920)	(76 920)
Сделки със собствениците	-	-	-	(76 920)	(76 920)
Печалба за годината	-	-	-	109 515	109 515
Друг всеобхватен доход	-	-	695	-	695
Общо всеобхватен доход	-	-	695	109 515	110 210
На 31 декември 2023 г.	1 928	3 533	(6 820)	780 769	779 410

Виктор Станчев

Главен оперативен директор на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, Член на УС
Дата: 29.02.2024 г.

Радослав Цветков

Главен директор управление на акциите на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, Член на УС

Павлина Найденова

Съставител

С одиторски доклад от 15.03.2024 г.
Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
Марий Апостолов, управител

Зорница Джамбазка, регистриран одитор, отговорен за одита

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ

	Пояснения	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Парични потоци от оперативна дейност			
Печалба преди данъци		121 613	48 011
Корекции за равнение на печалбата преди данъци с нетните парични потоци:			
Амортизация на нефинансови активи	13, 14, 29.1.1	90 544	88 553
Усвоени правителствени дарения	27	(931)	(1 525)
Печалба от продажба на имоти, машини и съоръжения		(29)	(159)
Безвъзмездно придобити активи		(708)	(377)
Брак на имоти, машини и съоръжения	10	723	730
Начисления за кредитни загуби, нетно	10	3 517	1 676
Начислени/(възстановени) обезценки на материални запаси	10	1 327	(72)
Начислени обезценки на заеми		15	-
Начислени неустойки	10	(264)	458
Финансови разходи	11	9 813	5 715
Финансови приходи	11	(450)	(20)
Изменения в начислени провизии	21	(774)	(786)
Начисления по обезщетения при пенсиониране	22	2 445	2 971
Корекции на оборотния капитал:			
Увеличение на търговски и други вземания, вземания от свързани лица и активи по договори с клиенти		(15 764)	(16 113)
Намаление/(увеличение) на материални запаси		11 643	(10 250)
Увеличение на търговски и други задължения и задължения към свързани лица		13 905	16 927
Платени данъци върху печалбата		(11 800)	(9 862)
Нетни парични потоци от оперативна дейност		224 825	125 877
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Покупка на имоти, машини и съоръжения		(98 757)	(99 505)
Постъпления от продажба на имоти, машини и съоръжения		173	171
Покупка на нематериални активи		(1 297)	(736)
Постъпления от лихви		91	-
Плащания за покупка на финансови активи		(23 524)	-
Постъпления от предоставени заеми на свързани лица		4 300	-
Заеми, предоставени на свързани лица		(13 400)	-
Нетни парични потоци, използвани в инвестиционна дейност		(132 414)	(100 070)

Виктор Станчев

Главен оперативен директор на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, Член на УС
Дата: 29.02.2024 г.

Радослав Цветков

Главен директор управление на активите на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, Член на УС

Павлина Найденова

Съставител

С одиторски доклад от 15.03.2024 г.

Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
Марий Апостолов, управител

Зорница Джамбазка, регистриран одитор, отговорен за одита

Поясненията от 1 до 38 са неразделна част от настоящия финансов отчет.

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	Пояснения	2023	2022
		хил. лв.	хил. лв.
Парични потоци от финансова дейност			
Плащания по банкови заеми	33	(4 960)	(5 706)
Плащания по заеми от свързани лица	33	(3 144)	(17 493)
Платени лихви по заеми	33	(7 401)	(233)
Плащания на задължения по лизингови договори	33	(3 263)	(2 788)
Постъпления от правителствени финансираня		154	438
Плащания за правителствени финансираня		(340)	-
Изплатени дивиденди	20.3	(76 920)	-
Други финансови плащания		(52)	-
Нетни парични потоци, използвани във финансова дейност		(95 926)	(25 782)
Нетна промяна на паричните средства и паричните еквиваленти		(3 515)	25
Пари и парични еквиваленти на 1 януари		13 132	13 107
Пари и парични еквиваленти на 31 декември		9 617	13 132

Виктор Станчев

Главен оперативен директор на
„Електроразпределителни
мрежи Запад“ ЕАД, Член на УС
Дата: 29.02.2024 г.

Радослав Цветков

Главен директор управление на
активите на „Електроразпределителни
мрежи Запад“ ЕАД, Член на УС

Павлина Найденова

Съставител

С одиторски доклад от 15.03.2024 г.
Грант Торнтон ООД, одиторско дружество
Марий Апостолов, управител

Зорница Джамбазка, регистриран одитор, отговорен за одита

1. Обща информация и предмет на дейност

Организация

Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД („Дружеството“, „ЕРМ Запад“) е акционерно дружество, със седалище и адрес на управление в Република България, гр. София, бул. „Цариградско шосе“ № 159, БенчМарк Бизнес Център. Дружеството е регистрирано в Търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ („ТРРЮЛНЦ“) към Агенция по вписванията с ЕИК 130277958.

На 28.04.2022 г. е вписана промяна на наименованието на Дружеството от ЧЕЗ Разпределение България АД на Електроразпределителни мрежи Запад АД. На 06.10.2022 г. дружествената форма е изменена от АД на ЕАД.

Основната дейност на Дружеството е експлоатация на електроразпределителната мрежа, представляваща съвкупност от електропроводни линии и електрически уредби със средно, ниско и високо напрежение, която служи за пренос и разпределение на електрическа енергия с цел транспортирането ѝ до потребителите, присъединени към електроразпределителната мрежа на Дружеството („ЕРМ“) на територията, на която извършва своята дейност. Дружеството осигурява разпределение на електрическа енергия до потребителите, които са присъединени към ЕРМ, управление на ЕРМ, поддържане на ЕРМ, обектите и съоръженията в съответствие с техническите изисквания, развитие на ЕРМ в съответствие с перспективите за икономическото развитие и прогнозите за изменение на електропотреблението в региона, поддържане и развитие на спомагателни мрежи, непрекъснатост на електроснабдяването и качеството на подаваната електроенергия и други услуги за потребителите.

Към 31 декември 2023 г. акционерният капитал на Дружеството е 1 928 хил. лв., 100% от който е притежаван от Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани Б.В. (Нидерландия).

Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД е регистрирано като търговско дружество с двустепенна система на управление. Конституирани са изискуемите по Търговския закон органи на Дружеството – едноличен собственик на акционерния капитал, Надзорен съвет и Управителен съвет. Лицата, натоварени с общо управление, са представени от Надзорния съвет и Одитния комитет на Дружеството.

Едноличен собственик на капитала

„Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД е еднолично акционерно дружество, учредено и съществуващо съгласно законите на Република България. Едноличен собственик на капитала на Дружеството е „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани“ Б.В. (Нидерландия), създадено и съществуващо в съответствие със законите на Кралство Нидерландия, регистрирано в Търговския регистър на Кралство Нидерландия под № 75462788, със седалище и адрес на управление: Кралство Нидерландия, Керкстраат 134 А, 1017GP, Амстердам.

Пряк собственик на 100% от капитала на „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани“ Б.В. е дружеството „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани III“ Б.В., създадено и съществуващо в съответствие със законите на Кралство Нидерландия, със седалище в Амстердам, Кралство Нидерландия и адрес на управление: Кралство Нидерландия, Керкстраат 134 А, 1017GP, Амстердам, регистрирано в Търговския регистър на Кралство Нидерландия под № 83417605.

Пряк собственик на 100% от капитала на „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани III“ Б.В. е „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани II“ Б.В. - дружество, създадено и съществуващо в съответствие със законите на Кралство Нидерландия, със седалище в Амстердам, Кралство Нидерландия и адрес на управление: Кралство Нидерландия, Керкстраат 134 А, 1017GP, Амстердам, регистрирано в Търговския регистър на Кралство Нидерландия под № 75452553.

Пряк собственик на 100% от капитала на „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани II“ Б.В. е публичното дружество „Еврохолд България“ АД – акционерно дружество, учредено и съществуващо в съответствие със законите на Република България, регистрирано в Търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ („ТРРЮЛНЦ“) към Агенция по вписванията с ЕИК 175187337, със седалище и адрес на управление: Република България, гр. София 1592, район Искър, бул. „Христофор Колумб“ № 43.

Сто процента от капитала на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД се контролират непряко от „Еврохолд България“ АД, ЕИК 175187337, което юридическо лице е публично дружество и чиито акции се търгуват на регулиран пазар.

Крайното контролиращо дружество е Старком Холдинг АД, дружество, регистрирано в България, чиито облигации се котират на Българска фондова борса.

Надзорен съвет

Към 31.12.2023 г. Надзорният съвет на Дружеството се състои от следните членове: Асен Милков Христов, Асен Минчев Минчев, Венелин Александров Колицов, Тихомир Иванов Трендафилов и Апостол Лъчезаров Апостолов.

През периода не са извършвани промени в поименния състав на Надзорния съвет.

Одитен комитет

Към 31.12.2023 г. Одитният комитет на Дружеството се състои от следните членове: Антон Живков Ризов, Венелин Александров Колицов и Десислава Кирилова Калайджиева.

С решение на Едноличния собственик на капитала от 30.11.2023 г. Калин Валентинов Кънев е освободен от длъжност, като член на Одитния комитет на Дружеството, а Десислава Кирилова Калайджиева е избрана за член на Одитния комитет на Дружеството, считано от 01.12.2023 г.

Управителен съвет

Към 31.12.2023 г. Управителният съвет се състои от следните членове: Георги Михайлов Миков, Радослав Георгиев Цветков, Душан Рибан и Виктор Любомиров Станчев.

През периода не са извършвани промени в поименния състав на Управителния съвет.

Промени в начина на представляване не са извършвани, като същото се осъществява от всеки двама от членовете на Управителния съвет заедно.

Регулаторна рамка

Дейността на Дружеството се осъществява в съответствие с нормативната база за енергийния сектор в България, регламентирана със Закона за енергетиката (ЗЕ), Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ), Закон за устройство на територията (ЗУТ) подзаконовите нормативни актове по тяхното прилагане, както и в съответствие с действащото законодателство в Република България в областта на защитата на конкуренцията и обществените поръчки (в качеството на Дружеството на секторен възложител).

Държавният орган, който осъществява регулаторни функции по отношение дейността на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД, е Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията). Комисията издава общи и индивидуални административни актове, свързани с лицензионната дейност на Дружеството, които са задължителни за изпълнение, включително и по отношение на ценообразуването.

Дружеството извършва дейността си въз основа на Лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г., издадена от КЕВР за извършване на дейността "разпределение на електрическа енергия". Лицензията е за срок от 35 години.

С Решение № И1-Л-135/06.06.2011 г. на ДКЕВР лицензията е допълнена, като са включени условия във връзка с Програмата за съответствие.

С Решение № И2-Л-135/09.12.2013 г. на ДКЕВР, лицензията е допълнена с права и задължения във връзка с изпълнението на дейността „координатор на специална балансираща група“.

Нормативни промени

С изменения и допълнения на Закона за енергетиката (обн., ДВ бр. 11 от 2023 г.) са въведени основните положения за извършването на дейността по изграждане, присъединяване и експлоатиране на съоръжения за съхранение на електрическа енергия като част от електроенергийната система и свързаните с това задължения на операторите на мрежи. Регламентирана е изрична забрана за оператор на разпределителна мрежа да притежава, разработва, експлоатира или управлява съоръжения за съхранение на енергия. Нормативно е закрепено задължението на операторите на съоръжения за съхранение на енергия да заплащат цена за пренос и достъп през/до съответната мрежа за производители и крайни клиенти за разликата между количеството закупена електрическа енергия от участници на пазара на електрическа енергия и количеството обратно отдадена електрическа енергия в съответната мрежа.

С последващи изменения и допълнения на Закона за енергетиката (обн., ДВ бр. 96 от 2023 г.) са регламентирани условията за пълна либерализация на пазара на електроенергия на едро от средата на 2024 г. и правото на битовите потребители да останат на регулиран пазар до 31.12.2025 г. Въведени са нови участници на пазара на електроенергия – граждански енергийни общности, активни клиенти и агрегатори. Създадени са дефиниции и критерии за енергийна бедност на домакинствата и уязвими клиенти с цел либерализация на пазара. Въведено е право на крайния клиент, при липса на системно въвеждане на интелигентни измервателни системи, да му бъде инсталирано интелигентно средство на търговско измерване при справедливи, разумни и икономически ефективни условия или, когато е приложимо, неговото съществуващо средство за търговско измерване да бъде модернизирано, като той поема свързаните с това разходи.

С изменения и допълнения на Закона за енергията от възобновяеми източници (обн., ДВ бр. 86 от 2023 г.) се въведоха съществени промени в процедурите за присъединяване на ВЕИ производители с обща инсталирана мощност до 1 MW чрез съкращаване на сроковете за извършване на проучване и издаване на становище за условията и начина на присъединяване. Въведе се задължение за присъединяваните лица в тримесечен срок от получаване на становище за условията и начина за присъединяване да предоставят в полза на оператора на мрежата гаранция под формата на депозит или банкова гаранция в размер на 50 000 лв. за всеки мегават (MW) присъединена мощност на бъдещия енергиен обект. Регламентираха се правата и задълженията на нови участници на пазара – потребители на собствена електроенергия от възобновяеми източници и общности за възобновяема енергия, които могат да произвеждат, потребяват, съхраняват и продават излишни количества енергия от възобновяеми източници. Въведе се задължение на операторите на мрежи да създадат и поддържат актуални електронни публични регистри на подадените заявления за присъединяване и текущия им статус, както и да се предоставя актуална публична информация (достъпна електронно) за разполагаемата свободна мощност за присъединяване във всяка точка на присъединяване, отразени в географска информационна система. Регламентираха се по-високи имуществени санкции за енергийно дружество при нарушение на законодателството и нови санкции за извършено или допуснато нарушение от член на управителен орган или длъжностно лице в енергийно дружество.

С изменения и допълнения на Закона за обществените поръчки (обн., ДВ, бр. 88 от 2023 г.) се въведоха редица нови задължения за възложителите. Във връзка с вътрешното възлагане и сключване на договори със свързано предприятие е предвидено, че юридическото лице – изпълнител няма право да превъзлага предмета на договора или части от него на други лица, извън свързаните с него и с възложителя предприятия. Свързаното предприятие-изпълнител представя декларация, дали при изпълнението на поръчката ще използва ресурс на друго свързано с него и възложителя предприятие. Изменението влезе в сила считано от 20.12.2023 г. В тази връзка е необходимо изпълнителят (свързаното лице) да има капацитет самостоятелно да извършва съответните дейности (предоставяне на услугата, производство на заявените от контрагента стоки и др.), т.е. без да ги възлага на друг. С оглед осигуряване на публичност на сключените договори на база вътрешно възлагане със свързано предприятие, анексите към тях и извършените плащания, се въведе задължение да се публикуват договорите със свързани предприятия, споразуменията към тях, както и извършените плащания. Считано от 20.12.2023 г. за възложителите възникна задължение да изпращат за публикуване обявление за възлагане на

поръчка в срок до тридесет дни след сключване на договор, когато договорът е на стойност равна или по-голяма от 50 000 лв. и е сключен при прилагане на изключения от ЗОП. Съгласно измененията, в 6-месечен срок от влизането в сила на закона възложителите публикуват в Регистъра на обществените поръчки - обявленията по-горе за периода от 1 януари 2021 г. до влизането в сила на закона (20.12.2023 г.), които не са били публикувани, както и всички договори, сключени след 1 януари 2021 г., на чл. 15, ал. 1, т. 5. За възложителите възниква задължение да публикуват в Регистъра на обществените поръчки договорите, за които е публикувано обявление за възлагане на поръчка (включително и тези по-горе), заедно с приложенията към тях, както и допълнителните споразумения за изменения на тези договори, заедно с приложенията към тях. Въведени са и нови санкции при неспазването на посочените разпоредби не само за възложителите на обществени поръчки, но и на трети лица, които не са пряк адресат на разпоредбите на закона. Въведено е задължение за изпълнителния директор на Агенцията по обществени поръчки да оказва методическа помощ на възложителите чрез контрол на процедури за обществени поръчки на стойност над 5 000 000 лв.

С изменения и допълнения в Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи (обн., ДВ, бр. 55 от 2023г.) се създаде подзаконова нормативна уредба за присъединяване на обекти на клиенти и на производители при временна схема на достъп към електропреносната мрежа.

С изменения и допълнения в Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (обн., ДВ, бр.18 от 2023 г.) се въведоха промени в уредбата относно искането на разрешение от КЕВР за извършване на определени сделки, както следва: разрешение следва да се иска за сделки на стойност над 20 на сто (вместо досегашните 10 на сто) от активите на лицензианта, съгласно последния одитиран годишен финансов отчет, необезпечавани със залог, особен залог или ипотека върху имущество, с което се осъществява лицензионна дейност. Разрешителният режим не се прилага за договори за покупко-продажба на електрическа енергия. Не се изисква вече разрешение от Комисията за следните сделки – издаване на облигации, заеми със срок на погасяване по-дълъг от една година, договори за изкупуване на енергия със срок по-дълъг от една година. Регламентирана е също така и дейността по разпределение на електрическа енергия в затворена електроразпределителна мрежа, която подлежи на лицензиране от КЕВР.

С изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия (обн., ДВ, бр. бр. 36 от 2023 г.) беше приета нова Методика за определяне на цени на балансираща енергия, в сила от 01 май 2023 г. Въведени са четири статуса на регулиране, които са параметър при определяне на цената на небаланса във всеки период на сетълмент. Друго важно допълнение е регламентирането на правила за фактуриране на мрежови услуги за производители, крайни клиенти и съоръжения за съхранение на енергия, както и при различните комбинации (производител с батерия; краен клиент с батерия и т.н.).

С изменение и допълнение на Правилата за работа на организиран борсов пазар на електрическа енергия (обн., ДВ, бр. 50 от 2023 г.) се направиха следните промени: въведе се общ лимит за търговия на пазарните сегменти „В рамките на деня“ и „Ден напред“; прекрати се функционирането на екран „Непрекъсната търговия“, част от пазарен сегмент „Двустранни договори“ и се въведе възможност за временно отстраняване на търговски участници от пазарен сегмент „В рамките на деня“, в случаите когато те сключват сделки за покупка на електрическа енергия, без да има осигурено насрещно потребление. Мярката цели по-балансиращи графици за доставка и предотвратяване възникването на екстремни излишъци от електрическа енергия.

Законовите нормативни актове са, както следва:

- Закон за енергетиката, обн. ДВ, бр. 107 от 9.12.2003 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 96 от 17.11.2023 г.;
- Закон за енергията от възобновяеми източници, обн. ДВ, бр. 35 от 3.05.2011 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 86 от 13.10.2023 г.;
- Закон за енергийната ефективност, обн. ДВ, бр. 35 от 15.05.2015 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 86 от 13.10.2023 г.

Подзаконовите нормативни актове, свързани с изпълнение на ЗЕ, са, както следва:

- Наредба № 1 от 14 март 2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия обн. ДВ, бр. 25 от 24.03.2017 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 65 от 06.08.2021 г.
- Наредба № 3 от 21 март 2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, обн. ДВ, бр.33 от 5.04.2013 г., посл. изм. и доп., ДВ бр. 25 от 24.02.2023 г.;
- Наредба № 6 от 24 февруари 2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи, обн. ДВ, бр. 31 от 4.04.2014 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр.55 от 27.06.2023 г.
- Наредба № 16-116 от 8 февруари 2008 г. за техническа експлоатация на енергообзавеждането, обн. ДВ, бр.26 от 7.03.2008 г., посл. изм. ДВ, бр.42 от 9.06.2015 г.;
- Наредба № РД-16-57 от 28 януари 2008 г. за дейността на операторите на електроенергийната система и на разпределителните мрежи, както и на оперативния дежурен персонал от електроенергийните обекти и електрическите уреди на потребителите, обн. ДВ, бр.17 от 19.02.2008 г., посл. изм. ДВ, бр.42 от 9.06.2015 г.;
- Наредба № РД-16-996 от 31 октомври 2007 г. за съдържанието, структурата, условията и реда за представяне на информация за целите на енергийното прогнозиране и планиране, обн. ДВ, бр.98 от 27.11.2007 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр.42 от 9.06.2015 г.;
- Наредба № 3 от 9 юни 2004 г. за устройството на електрическите уреди и електропроводните линии, посл. изм. ДВ, бр. 42 от 9.06.2015 г.;
- Наредба № 10 от 9 юни 2004 г. за реда за въвеждане на ограничителен режим, временно прекъсване или ограничаване на производството или снабдяването с електрическа енергия, посл. изм. ДВ, бр. 42 от 9.06.2015 г.
- Наредба № Е-РД-04-2 от 19.04.2019 г. за условията и реда за извършване на оценка на енергийните спестявания, реализирани в резултат на изпълнени мерки за повишаване на енергийната ефективност при производството, преноса и разпределението на енергия и за потвърждаването им, обн. ДВ, бр. 40 от 17.05.2019 г.,
- Правила за търговия с електрическа енергия, обн. ДВ, бр. 66 от 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 36 от 21.04.2023 г.;
- Правила за условията и реда за предоставяне на достъп до електропреносната и електроразпределителните мрежи, обн. ДВ, бр. 98 от 2013 г., изм. и доп. ДВ, бр.62 от 05.08.2022 г.;
- Правила за измерване на количеството електрическа енергия, обн. ДВ, бр. от 30.04.2019 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 57 от 09.07.2021 г.;
- Правила за управление на електроразпределителната мрежа, обн. ДВ, бр. 66 от 14.08.2007 г. посл. изм., ДВ, бр. 62 от 05.08.2022 г.;
- Правила за управление на електроенергийната система, обн. ДВ, бр. 6 от 21.01.2014 г., посл. изм. ДВ, бр. 62 от 05.08.2022 г.

Решения на КЕВР:

Решение на КЕВР за цените на мрежови услуги СН и НН

През първото шестмесечие на 2023 г. „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД предоставя услуги за достъп до и пренос през електроразпределителната мрежа по утвърдени цени от Комисията за енергийно и водно регулиране с Решение № Ц-19/01.07.2022 г., както следва:

- цена за пренос на електрическа енергия през разпределителна мрежа на средно напрежение – 0.01653 лв./кВтч;
- цена за пренос на електрическа енергия през разпределителна мрежа на ниско напрежение – 0.06759 лв./кВтч;
- цена за достъп до ЕРМ за небитови клиенти – 0.02151 лв./кВт/ден;
- цена за достъп до ЕРМ за битови клиенти – 0.00648 лв./кВтч.

Съгласно чл. 41 на Наредба № 1 за регулиране на цените на електрическата енергия, „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД подаде Заявление за изменение на действащите цени за разпределение на електрическа енергия за трета ценова година на VI-ти регулаторен период с вх. № Е-13-62-87/30.03.2023 г., както следва:

- цена за пренос на електрическа енергия през разпределителна мрежа на средно напрежение – 0.01784 лв./кВтч;
- цена за пренос на електрическа енергия през разпределителна мрежа на ниско напрежение – 0.07064 лв./кВтч;
- цена за достъп до ЕРМ за небитови клиенти – 0.02579 лв./кВт/ден;
- цена за достъп до ЕРМ за битови клиенти – 0.00736 лв./кВтч.

Заявлението за цени към КЕВР отразява нарасналите разходи на дружеството за изпълнение на енергийните услуги, породени от високите цени на електрическа енергия на свободния пазар, по които се закупува електрическа енергия, необходима за покриване на технологичния разход и отчетената инфлация за 2022 г. по данни на НСИ.

През второ полугодие на 2023 г. „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД предоставя услуги за достъп до и пренос през електроразпределителната мрежа по утвърдени цени от Комисията за енергийно и водно регулиране с Решение № Ц-14/01.07.2023 г., както следва:

- цена за пренос на електрическа енергия през разпределителна мрежа на средно напрежение – 0.01065 лв./кВтч;
- цена за пренос на електрическа енергия през разпределителна мрежа на ниско напрежение – 0.04232 лв./кВтч;
- цена за достъп до ЕРМ за небитови клиенти – 0.02683 лв./кВт/ден;
- цена за достъп до ЕРМ за битови клиенти – 0.00754 лв./кВтч.

С Решение № 104 от 02.02.2023 г. на Министерския съвет е приета Програма за компенсиране на небитовите крайни клиенти на електрическа енергия и на операторите на електропреносната и на електроразпределителните мрежи за закупуване на количествата електрическа енергия, потребена за технологични разходи за периода 01.01.2023 г. – 31.03.2023 г.

Максималният размер на компенсацията за всеки отделен месец се определя на база количествата електрическа енергия за технологични разходи за съответния месец, потвърдени от ФСЕС чрез съпоставяне с количествата активна електрическа енергия, съгласно наличната във фонда информация и стойност за всеки един MWh, изчислена като разлика между средната месечна цена на електрическата енергия за базов товар на пазар „Ден напред“, съгласно предоставени данни от БНЕБ и определената от КЕВР прогнозна пазарна цена, 446.78 лв./MWh без ДДС за операторите на електроразпределителни мрежи.

С Решение № 688 от 04.10.2023 г. на Министерския съвет е приета нова Програмата за компенсиране на разходите на небитови крайни клиенти за електрическа енергия и на операторите на електропреносната и на електроразпределителните мрежи за закупуване на количествата електрическа енергия, потребена за технологични разходи, за периода от 01.09.2023 г. – 31.12.2023 г. Максималният размер на компенсацията за всеки отделен месец се определя на база количествата електрическа енергия за технологични разходи за съответния месец, потвърдени от ФСЕС чрез съпоставяне с количествата активна електрическа енергия, съгласно наличната във фонда информация и стойност за всеки един MWh, изчислена като разлика между средната месечна цена на електрическата енергия за базов товар на пазар „Ден напред“, съгласно предоставени данни от БНЕБ и определената от КЕВР прогнозна пазарна цена, съответно за оператора на електропреносната мрежа и за операторите на електроразпределителни мрежи. Общият размер на компенсацията за всеки месец се определя като разлика между доказани извършени реални разходи за закупуване на количествата потребена за технологични разходи активна електрическа енергия и стойността на тази енергия по определената от КЕВР прогнозна пазарна цена, но не повече от определения максимален размер на компенсацията за съответния месец.

Услуги по пренос през и достъп до електропреносната мрежа

Решение на КЕВР за цените на регулираните услуги на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО)

С Решение Ц-19/01.07.2022 г., Комисията за енергийно и водно регулиране утвърди цени за мрежови услуги за използването на електропреносната мрежа (ЕПМ), в сила от 1 юли 2022 г., които са приложими през първо шестмесечие на 2023 г., както следва:

- Цена достъп до ЕПМ – определя се в лева за 1 кВтч – 0.00068 лв./кВтч без ДДС;
- Цена пренос през ЕПМ – определя се в лева за 1 кВтч – 0.01989 лв./кВтч без ДДС

С Решение Ц-14/01.07.2023 г., Комисията за енергийно и водно регулиране утвърди цени за мрежови услуги за използването на електропреносната мрежа, в сила от 1 юли 2023 г., които са приложими през второто шестмесечие на 2023 г., както следва:

- Цена достъп до ЕПМ – определя се в лева за 1 кВтч – 0.00102 лв./кВтч без ДДС;
- Цена пренос през ЕПМ – определя се в лева за 1 кВтч – 0.01521 лв./кВтч без ДДС.

2. База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет е изготвен на база историческа цена с изключение на финансови инструменти, които са оценени по справедлива стойност. Финансовият отчет е представен в български лева и всички показатели са закръглени до най-близките хиляда български лева (хил. лв.), освен ако не е упоменато друго.

2.1. Изявление за съответствие с МСФО, приети от ЕС

Финансовият отчет на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2023 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

Финансовият отчет е индивидуален, тъй като Дружеството е използвало освобождаването от консолидация съгласно МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети“, параграф 4. Името на предприятието, чиито консолидирани финансови отчети, отговарящи на изискванията на Международните стандарти за финансово отчитане, са изготвени за публично ползване, е Еврохолд България АД. Адресът, на който тези консолидирани финансови отчети могат да бъдат получени, е София, бул. Христофор Колумб 43, както и на електронната страница на дружеството <https://www.eurohold.bg/>, в секция „Информация за инвеститори“.

2.2. Действащо предприятие

Ръководството на Дружеството направи анализ и преценка на способността на Дружеството да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще и ръководството очаква, че Дружеството има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на финансовия отчет.

Други проверки относно изпълнение на условията на издадената лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г.:

- През месец март 2023 г. започна планова проверка за съответствие на направените инвестиции с изискванията на т.3.1.7 от издадената лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. Проверката обхваща периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г. Дружеството предостави в пълен обем исканата информация и документи. Проверката приключи с връчването на Констативен протокол № Е-4 от 25.05.2023 г., отразяващ резултатите от проверката, по който „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД внесе обяснения в законно установения срок. Изготвен е доклад от работната група с вх. № Е-Дк-718 от 12.06.2023 г., който е приет на закрито заседание на комисията с Протоколно решение № 190 от 15.06.2023 г. На дружеството не са дадени задължителни предписания. Резултатите от проверката са отчетени при вземане на решението за утвърждаване на цени от 01.07.2023 г.

- През месец август 2022 г. започна извънредна проверка от КЕВР относно изпълнение на условията на издадената лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г. по утвърдена работна програма. Проверката обхваща периода от 01.08.2020 г. до 31.12.2021 г. със срок за изпълнение до 16.12.2022 г. Обхватът на програмата са постъпилите в Дружеството жалби за качеството на доставяната електрическа енергия за посочения период, предприетите мерки и постигнатите резултати, както и изпълнение на дадени указания от КЕВР по жалби. „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД предоставя своевременно всички изисквани документи. За резултатите от проверката е връчен Констативен протокол № 8 от 06.12.2022 г. На 23.01.2023 г. на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД са връчени 10 акта за установяване на административни нарушения – неизпълнение на задълженията по лицензията качеството на доставяната енергия да отговаря на приложимия стандарт. Внесени са възражения срещу

актовете. В шестмесечен срок председателят на КЕВР може да издаде наказателни постановления. На 06.04.2023 г. са издадени 10 наказателни постановления, всяко на стойност 60 хил. лева. Обжалвани са от Дружеството. В резултат на обжалването 1 НП е потвърдено, влязло в сила и платено, 8 са в съдебна фаза, по жалбата срещу 1 НП още не е получено съобщение за образувано дело.

- През месец август 2023 г. започна планова проверка от КЕВР относно изпълнение на условията на издадената лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г. по утвърдена работна програма с насоченост към спазване на изискванията в процедурите по присъединяване на производители от ВЕИ. Проверката обхваща периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г. Обхватът на програмата са постъпилите в Дружеството искания за проучване на условията за присъединявания от производители на електрическа енергия от възобновяеми източници, жалби в процедурите за присъединяване, решения на КЕВР по жалби от производители и изпълнение на указанията по страна на лицензианта. „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД предоставя своевременно всички изисквани документи. За резултатите от проверката е издаден Констативен протокол № Е-8 от 23.11.2023 г.

- През месец декември 2023 г. започна извънредна проверка от КЕВР относно изпълнение на разпоредбите на Общите условия като част от лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г. във връзка с оплаквания за продължително оставане без електрозахранване. Изискана е информация за постъпилите в Дружеството жалби от 24.11.2023 г. до 03.12.2023 г. за продължително оставане без захранване, данни и доказателства за извършени дейности по мрежата. Информацията е предоставена.

2.3. Сравнителни данни

Финансовият отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“. Дружеството представя отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в единен отчет.

През 2023 г. Дружеството е променило представянето на отсрочените данъчни активи и пасиви, отнасящи се до някои от лизинговите договори поради промените в МСС 12 „Данъци върху доходите“, в сила от 1 януари 2023 г. Тъй като ефектът върху собствения капитал и печалбата за предходния период от промените в МСС 12 е несъществен за Дружеството, не е представен втори съпоставим период и не е преизчислен отчетът за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за 2022 г.

Ръководството носи отговорност за съставянето и достоверното представяне на информацията в настоящия финансов отчет.

2.4. Нови и изменени стандарти и разяснения

2.4.1. Нови стандарти, изменения и разяснения на съществуващи стандарти към 1 януари 2023 г.

Дружеството е приело следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти и одобрени от ЕС, които са уместни и в сила за финансовия отчет на Дружеството за годишния период, започващ на 1 януари 2023 г.:

- **Изменения в МСС 1 Представяне на финансовите отчети и МСФО Изявления за приложение 2: Оповестяване на счетоводните политики в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС**

Дружеството оповестява съществената информация свързана със счетоводната политика, вместо основните счетоводни политики. Измененията поясняват, че информацията за счетоводната политика е съществена, ако потребителите на финансовите отчети на предприятието се нуждаят от нея, за да разберат друга съществена информация във финансовите отчети и ако предприятието разкрива несъществена информация за счетоводната политика, тази информация не трябва да преобладава над съществената информация за счетоводната политика.

- **Изменения в МСС 8 Счетоводна политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС**

Измененията въвеждат определенията за счетоводни приблизителни оценки и включват други изменения към МСС 8, които помагат на дружествата да разграничават промените в счетоводните приблизителни оценки от промените в счетоводните политики. Измененията ще помогнат на дружествата да подобрят качеството на оповестяванията на счетоводната политика, така че информацията да бъде по-полезна за инвеститорите и другите основни потребители на финансовите отчети.

- **Изменения в МСС 12 Данъци върху дохода: Отсрочените данъци свързани с активи и пасиви, произтичащи от единични транзакции в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС**

Предприятието трябва да прилага измененията в стандарта за транзакциите, които възникват на или след началото на най-скорошния представен сравнителен период. Също така Дружеството следва да признае в началото на сравнителния период отсрочени данъци за всички временни разлики, свързани с лизингови договори и задължения за извеждане от експлоатация и да признае кумулативния ефект от първоначалното прилагане на измененията като корекция на началното салдо на неразпределената печалба (или друг компонент на собствения капитал, ако е приложимо) на съответната дата.

- **Изменения в МСС 12 Данъци върху дохода: Международна данъчна реформа - примерни правила от втори стълб, в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС**

През декември 2021 г. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) публикува правила с цел извършването на реформа в международното данъчно облагане. Втори стълб има за цел да обложи с минимална ефективна корпоративна данъчна ставка 15% големите компании, които реализират годишен оборот над 750 млн. евро. Измененията във връзка с „Международната данъчна реформа - примерни правила от втори стълб“ са:

- въвежда се изключение от изискванията на МСС 12 предприятието да признава и оповестява информация за отсрочените данъчни активи и пасиви, свързани с данъците върху дохода от втори стълб на ОИСР. Предприятието трябва да оповести, че е приложило изключението.
- изискване предприятието да оповестява отделно своите текущи данъчни разходи (приходи), свързани с данъците върху дохода от втори стълб.
- изискване в периодите, в които законодателните актове от втори стълб са приети или по същество приети, но все още не са влезли в сила, предприятието да оповести известната му или подлежащата на приблизително оценяване при разумни усилия информация, която помага на потребителите на финансовите отчети да разберат ефекта върху предприятието от данъците върху дохода от втори стълб, произтичащи от това законодателство.
- изключението се прилага задължително и незабавно след публикуването на измененията в МСС 12 и със задна дата в съответствие с МСС 8.

Дружеството е приело и следните нови стандарти, изменения и разяснения на МСФО, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти и одобрени от ЕС, които са в сила за финансовия отчет на Дружеството за годишния период, започващ на 1 януари 2023 г., но нямат влияние върху финансовите резултати или финансовото състояние на Дружеството:

- Изменения в МСФО 17 Застрахователни договори: Първоначално прилагане на МСФО 17 и МСФО 9 – Сравнителна информация в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС.
- Изменения в МСФО 17 Застрахователни договори в сила от 1 януари 2023 г., приети от ЕС;

2.4.2. Стандарти и разяснения, които все още не са в сила и не са възприети за по-ранно прилагане от Дружеството

Към датата на одобрение на тези финансови отчети са издадени някои нови стандарти, изменения и разяснения на съществуващите стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2023 г., и не са били приложени по-рано от дружеството. Не се очаква те да имат съществено влияние върху финансовите отчети на Дружеството. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Дружеството през първия период, започващ след датата на влизането

им в сила. По-долу е даден списък с промените в стандартите:

- Изменения в МСС 1 Представяне на финансови отчети: Класификация на пасивите като текущи и нетекущи, в сила от 1 януари 2024 г., приети от ЕС;
- Изменения в МСС 1 Представяне на финансови отчети: Нетекущи пасиви, обвързани с финансови показатели, в сила от 1 януари 2024 г., приети от ЕС
- Изменения в МСФО 16 Лизинг: Задължение по лизинг при продажба и обратен лизинг в сила не по-рано от 1 януари 2024 г., приети от ЕС;
- Изменения в МСС 7 Отчет за ларичните потоци и МСФО 7 Финансови инструменти: Оповестявания: Споразумения за финансиране на доставчици, в сила от 1 януари 2024 г., все още не са приети от ЕС;
- Изменения в МСС 21 Ефекти от промените в обменните курсове: Липса на конвертируемост, в сила от 1 януари 2025 г., все още не са приети от ЕС.

3. Съществена информация за счетоводната политика

Най-значимата информация за счетоводните политики, прилагани при изготвянето на този финансов отчет, е представена по-долу.

Дружеството оповестява информация и за счетоводни политики, които не са съществени по смисъла на МСС 1, но подпомагат разбирането на финансовата информация, представена в настоящите финансови отчети.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към финансовия отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на финансовия отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

3.1. Функционална валута и валута на представяне

Финансовият отчет е представен в български лева, която е функционалната валута и валутата на представяне на Дружеството. Сделките в чуждестранна валута първоначално се отразяват във функционалната валута по обменния курс на датата на сделката. Монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути се преизчисляват във функционалната валута в края на всеки месец по заключителния обменен курс на Българска Народна Банка за последния работен ден от съответния месец. Всички курсови разлики се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. Немонетарните активи и пасиви, които се оценяват по историческа цена на придобиване в чуждестранна валута се превръщат във функционалната валута по обменния курс към датата на сделката.

3.2. Имоти, машини и съоръжения

Имоти, машини и съоръжения се отчитат по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и натрупаните загуби от обезценка, ако има такива. Цената на придобиване включва и разходи за подмяна на части от машините и съоръженията, когато тези разходи бъдат извършени и при условие, че отговарят на критериите за признаване на дълготраен материален актив. Цената на придобиване включва и разходите по заеми по дългосрочни договори за строителство, при условие че отговарят на критериите за признаване на квалифициран актив и само за периода на изграждане на актива.

При извършване на разходи за последващ основен преглед и възстановяване/ доработване на машина и/или съоръжение, те се включват в балансовата стойност на съответния актив като разходи за подмяна, само при условие, че отговарят на критериите за признаване на дълготраен материален актив, и доколкото водят до подмяна на съществена част от съществуващия актив или до неговото доработване, с което се увеличават неговите функционалности и/или производствен капацитет. Всички други разходи за ремонт и поддръжка се признават като текущи в печалбата или загубата в периода, в който са извършени.

Амортизациите се изчисляват на база на линейния метод за срока на полезния живот на активите.

Полезният живот на имотите, машините и съоръженията на Дружеството за 2023 г. и 2022 г. е определен, както следва:

	<u>Години</u>
Сгради	25 - 50
Компютърни системи	2 - 5
Измервателно оборудване и инструменти	2 - 8
Индустриални машини и оборудване	2-25
Оборудване в трафопостове и подстанции	2 - 20
Електроразпределителни линии и кабели – средна и ниска мощност	20 - 25
Оборудване, инсталации, канализация, пътища, огради	5 - 25
Стопански инвентар	2 - 8
Превозни средства, мото и електрокари	2 - 5

Разходите за амортизация на Имоти, машини и съоръжения се признават на ред „Разходи за амортизация“ в отчета за печалба или загубата и другия всеобхватен доход.

За активите, придобити преди 1 януари 2002 г., е приет индивидуален полезен живот съгласно оценка на лицензирани оценители. През периода не е извършвана промяна в допусканията за приложимите полезни животи на активите.

Имотите, машините и съоръженията се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат, към датата на прехвърляне на контрола към получателя на актива. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "имоти, машини и оборудване" се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, като част от "други доходи/(загуби) от дейността, нетно" от отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

В края на всяка финансова година се извършва преглед на остатъчните стойности, полезния живот и прилаганите методи на амортизация на активите, и ако очакванията се различават от предходните приблизителни оценки, последните се променят перспективно.

3.3. Нематериални активи

Нематериалните активи се оценяват първоначално по цена на придобиване. След първоначалното признаване, нематериалните активи се отчитат по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Дружеството няма нематериални активи с неограничен полезен живот.

Нематериалните активи с ограничен полезен живот се амортизират за срока на полезния им живот и се тестват за обезценка, когато съществуват индикации, че балансовата стойността надвишава възстановимата стойност на актива.

За 2023 г. и 2022 г., сроковете на полезен живот на дълготрайните нематериални активи са определени както следва:

	<u>Години</u>
Права за ползване	10 - 20
Софтуер	3 - 8
Други	18- 25

Разходите за амортизация на нематериалните активи се признават на ред „Разходи за амортизации“ в отчета за печалба или загубата и другия всеобхватен доход.

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат, към датата на прехвърляне на контрола към получателя на актива.

Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "нематериалните активи" се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към "Други доходи/(загуби) от дейността, нетно" на отделен ред в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (в печалбата или загубата за годината).

В края на всяка финансова година се извършва преглед на полезния живот и прилаганите методи на амортизация на нематериалните активи с ограничен полезен живот. Промените в очаквания полезен живот или модел на консумиране на бъдещите икономически изгоди от нематериалния актив се отчитат чрез промяна на амортизационния срок или метод и се третират като промяна в приблизителните счетоводни оценки.

3.4. Обезценка на нефинансови активи

Към всяка отчетна дата, Дружеството оценява дали съществуват индикации, че даден актив е обезценен. В случай на такива индикации или когато се изисква ежегоден тест за обезценка на даден актив, Дружеството определя възстановимата стойност на този актив. Възстановимата стойност на актива е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите за продажба на актива или на обекта, генериращ парични потоци и стойността му употреба. Възстановимата стойност се определя за отделен актив, освен в случай, че при използването на актива не се генерират парични потоци, които да са в значителна степен независими от паричните потоци, генерирани от други активи или групи от активи. Когато балансовата стойност на даден актив е по-висока от неговата възстановима стойност, той се счита за обезценен и балансовата му стойност се намалява до неговата възстановима стойност.

При определянето на стойността в употреба на актив очакваните бъдещи парични потоци се дисконтират до тяхната сегашна стойност като се използва норма на дисконтиране преди данъци, която отразява текущата пазарна оценка на стойността на парите във времето и специфичните за актива рискове. Справедливата стойност, намалена с разходите за продажбата, се определя на база на скорошни пазарни сделки, ако има такива. Ако такива сделки не могат да бъдат идентифицирани, се прилага подходящ модел за оценка. Направените изчисления се потвърждават чрез използването на други модели за оценка или други налични източници на информация за справедливата стойност на актив или обект, генериращ парични потоци.

Изчисленията за обезценка се базират на подробни бюджети и прогнозни калкулации, които са изготвени поотделно за всяка единица, генерираща парични потоци, към която са разпределени индивидуални активи. Тези бюджети и прогнозни калкулации обикновено покриват период от пет години. При по-дълги периоди се изчислява индекс за дългосрочен растеж и той се прилага след петата година към бъдещите парични потоци.

Загубите от обезценка се оповестяват в „Други разходи“ в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Към всяка отчетна дата Дружеството преценява дали съществуват индикации, че загубата от обезценка на актив, която е призната в предходни периоди, може вече да не съществува или пък да е намаляла. Ако съществуват подобни индикации, Дружеството определя възстановимата стойност на този актив. Загубата от обезценка се възстановява обратно само тогава, когато е настъпила промяна в преценките, използвани при определяне на възстановимата стойност на актива, след признаването на последната загуба от обезценка. В този случай балансовата стойност на актива се увеличава до неговата възстановима стойност.

Увеличената, вследствие на възстановяване на загубата от обезценка балансова стойност на актив не може да превишава балансовата стойност, такава, каквато би била (след приспадане на амортизацията), в случай че в предходни периоди не е била признавана загуба от обезценка за съответния актив. Възстановяването на загуба от обезценка се признава в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, в същата позиция, в която е призната самата обезценка.

3.5. Инвестиции в дъщерни дружества

Инвестициите в дъщерни дружества, се представят в финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията, намалени с натрупаната обезценка.

Дъщерни предприятия са всички предприятия, които се намират под контрола на Дружеството. Налице е контрол, когато Дружеството е изложено на, или има права върху, променливата възвръщаемост от своето участие в предприятието, в което е инвестирано, и има възможност да окаже въздействие върху тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано.

Притежаваните от дружеството инвестиции в дъщерни дружества подлежат на ежегоден преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в печалбата или загубата за текущия период.

При покупка и продажба на дъщерни дружества се прилага "датата на сключване" на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и когато се загубва контрола върху съответната инвестиция.

3.6. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

3.6.1. Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Дружеството първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15 Приходи от договори с клиенти (Пояснение 3.24.1 и 17).

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Дружеството се е ангажирало да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на Дружеството за неговото управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да пораждат парични потоци, които представляват "единствено плащания по главницата и лихвата (ЕПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на ЕПГЛ на нивото на инструмента.

Бизнес моделът на дружеството за управление на финансовите активи отразява начина, по който дружеството управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци са резултат само от събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи на Дружеството са класифицирани в категорията Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти).

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност, когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективната лихва (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата за годината, когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Дружеството включват: пари и парични еквиваленти, и търговски и други вземания и предоставени заеми (пояснения 17 и 19).

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата (дългови инструменти)

Финансови активи, за които не е приложим бизнес модел „държани за събиране на договорните парични потоци“ или бизнес модел „държани за събиране и продажба“, както и финансови активи, чиито договорни парични потоци не са единствено плащания на главница и лихви, се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Промените в справедливата стойност на активите в тази категория се отразяват в печалбата и загубата. Справедливата стойност на финансовите активи в тази категория се определя чрез котирани цени на активен пазар или чрез използване на техники за оценяване, в случай че няма активен пазар.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на дружеството, когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) Дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него.

Когато Дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато Дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай дружеството признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които дружеството е запазило.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Дружеството да изплати.

Обезценка на финансови активи

Дружеството признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични

потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

Търговски и други вземания и активи по договори с клиенти

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на търговските и други вземания и активи по договори с клиенти Дружеството е избрало и прилага опростен подход на база матрица (и) за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход то признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата. Дружеството е разработило и прилага матрица (и) за провизиране (пояснения 3.24.2.1 и 17).

Информацията за очакваните кредитни загуби от търговските и други вземания и активите по договори с клиенти на Дружеството са оповестени в Пояснение 17.

Неизпълнение

Събитие по неизпълнение се счита за настъпило, когато клиент не е изпълнил в договорения срок задълженията си паричните потоци по даден финансов актив.

Пари и парични еквиваленти

За изчислението на очакваните кредитни загуби по паричните средства и парични еквиваленти в банки Дружеството прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход дружеството прилага "тристепенен" модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив). Дружеството коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще (пояснения 3.24.2 и 19).

Отписване

Финансовите активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

3.6.2. Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

Финансовите пасиви на Дружеството включват търговски и други задължения, заеми и други привлечени средства.

При първоначално им признаване обичайно те се класифицират като пасиви по амортизирана стойност. Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация. Обичайно те се класифицират и оценяват по амортизирана стойност.

Класификационни групи

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, Дружеството оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективната лихва. Печалбите и загубите се признават печалбата или загубата за годината, когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като "финансов разход" в печалбата или загубата за годината.

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при по

същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в печалбата или загубата за годината.

Компенсирание на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и в отчета за финансовото състояние се отразява нетната сума, ако съществува приложимо законно право за компенсиране на признатите суми и ако е налице намерение за уреждане на нетна основа, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.

Това изискване произтича от идеята на реалната стопанска същност на отношенията на дружеството с даден контрагент, че при едновременното съществуване на тези две изисквания очакваният фактически бъдещ паричен поток и ползи от тези разчети за предприятието е нетният поток, т.е. нетната сума отразява реалното право или задължение на дружеството от тези финансови инструменти - при всички обстоятелства да получи или плати единствено и само нетната сума. Ако не са налице едновременно и двете условия се приема, че правата и задълженията на дружеството по повод тези насрещни разчети (финансови инструменти) не се изчерпват при всички ситуации само и единствено с получаването или плащането на нетната сума.

Политиката за нетиране е свързана и с оценката, представянето и управлението на реалния кредитен и ликвиден риск, свързан с тези насрещни разчети.

Критериите, които се прилагат за установяване на "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" са:

- да не зависи от бъдещо събитие, т.е. да не е приложимо само при настъпване на някакво бъдещо събитие;
- да бъде възможно за упражняване и защитимо с правни способности в хода на (кумулятивно):
 - обичайната дейност,
 - в случай на неизпълнение/просрочие, и
 - в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност.

Приложимостта на критериите се оценява спрямо изискванията на българското законодателство и установените договорености между страните. Условието за "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" винаги и задължително се оценява заедно с второ условие - за "задължително намерение за уреждане на тези разчети на нетна база".

3.7. Оценяване по справедлива стойност

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници, когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Дружеството прилага различни оценъчни техники, които биха били подходящи спрямо спецификата на съответните условия, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като се стреми да използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация и респ. да минимизира използването на ненаблюдаема информация. То използва и трите допустими подхода, *пазарния, приходния и разходния подход*, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котиран пазарни цени, пазарни аналози и дисконтирани парични потоци, вкл. на база капитализиран доход от наем.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовия отчет по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на определени корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

За тези активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност във финансовия отчет на повторяема база, Дружеството прави преценка към датата на всеки финансов отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

3.8. Пари и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти включват парични средства в брой и по текущи банкови сметки, съответно в лева и във валута, както и краткосрочни депозити с оригинален падеж от три месеца или по-малко.

За целта на отчета за паричните потоци, паричните средства и паричните еквиваленти се състоят от пари и парични еквиваленти, както те са дефинирани по-горе.

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност, намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

3.9. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от цена на придобиване (себестойността) и нетната реализируема стойност.

Доставната цена на материалните запаси включва цена на придобиване, вносни мита, други данъци (освен тези, които са възстановими в последствие на Дружеството от данъчните власти), транспорт, транспортни такси и други разходи, пряко свързани с придобиването на резервните части. Търговски отстъпки и други подобни се намаляват от доставната цена при определянето ѝ.

Политиката за представяне и отчитане на материалните запаси на склад, предназначени за изграждане на дълготрайни активи, отразява специфичния характер на дейността на Дружеството - едновременно и активно извършване на изграждане на специализирани активи, енергийни съоръжения и оборудване, както и текущо поддържане на електроразпределителната мрежа в непрекъсната изправност. Поради това Дружеството е приело да представя целия състав и размер на наличните материали на склад като текущи активи, към групата на „материални запаси“, тъй като на етап доставка и разположение на склад те еднакво биха могли да се използват както за ремонтни дейности, с цел изправност на мрежата и бързо реагиране при условия на всякакви аварии, така и за капитални дейности по изграждане на активи, и съответно, тази част от материалите се капитализира към специфично оборудване и съоръжения. Затова за момент на трансфериране на материалите към нетекущите активи, групата на „имоти, машини и съоръжения“ е приет този, в който се идентифицира и установи необходимостта от консумирането им с цел изпълнение на инвестиционната програма на Дружеството, т.е. когато се идентифицира конкретния инвестиционен проект, към който активът ще бъде отнесен.

Разходите по използването на материалните запаси се оценяват по:

Резервни части	– доставна стойност, определена на база на метода „средно-претеглена стойност“;
Материали	– доставна стойност, определена на база на метода „средно-претеглена стойност“

Нетната реализируема стойност е предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност минус разходите за осъществяване на продажбата.

3.10. Търговски вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на клиента - длъжника.

Последващо оценяване

Дружеството държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за кредитни загуби. (Пояснение 17).

Обезценка

Дружеството прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО 9, и на база матричен модел за процента на загубата (Пояснение 3.24.2).

Обезценка на вземанията се начислява чрез съответна кореспондираща корективна сметка за всеки вид вземане и се оповестява в "други разходи" в печалбата или загубата за годината.

3.11. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения в отчета за финансово състояние се представят по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за дружеството, а последващо – по амортизирана стойност (Пояснение 23).

3.12. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

В отчета за финансово състояние всички заеми и други привлечени финансови ресурси се представят първоначално по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други привлечени ресурси последващо се оценяват и представят в отчета за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата за годината като финансови приходи или финансови разходи през периода на амортизацията или когато задълженията се отпишат или редуцират (пояснение 28).

Разходите за лихви се признават за срока на финансовия инструмент на база метода на ефективната лихва.

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

3.13. Регистриран капитал

Регистрираният капитал е представен по номиналната стойност на издадените и платени акции. Издадените акции са обикновени, безналични и свободно прехвърляеми с право на глас.

Постъпленията от издадени акции над тяхната номинална стойност се отчитат като премийни резерви.

3.14. Провизии

Провизии се признават, когато Дружеството има сегашно задължение (правно или конструктивно) в резултат на минали събития; има вероятност за погасяване на задължението да бъде необходим поток от ресурси, съдържащ икономически ползи; и може да бъде направена надеждна оценка на стойността на задължението. Когато Дружеството очаква, че някои или всички необходими за уреждането на провизията разходи ще бъдат възстановени, например съгласно застрахователен договор, възстановяването се признава като отделен актив, но само тогава когато е практически сигурно, че тези разходи ще бъдат възстановени.

Провизиите се оценяват на база приблизителната най-добра оценка за общия размер на разходите, които ще понесе Дружеството за уреждането на задължението. Когато ефектът на времето в стойността на парите е съществен, провизиите се дисконтират, като се използва текуща норма на дисконтиране преди данъци, която отразява специфичните за задължението рискове. Приблизителната оценка на провизиите подлежи на годишен анализ и актуализация, вкл. спрямо новите обстоятелства, факти и събития.

Разходите за провизии се представят в печалбата или загубата за годината, нетно от сумата на възстановените разходи. Когато се използва дисконтиране, увеличението на провизиите в резултат на изминалото време се представя като финансов разход (Пояснение 21).

3.15. Доходи на персонала при пенсиониране

3.15.1. Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в печалбата или загубата за годината, освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет Дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

3.15.2. Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на Дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски са регламентирани в Кодекса за социално осигуряване (КСО), както и в Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от Дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към Дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд. Дължимите от Дружеството вноски по планове с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в печалбата или загубата за годината, освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда Дружеството в качеството му на работодател е задължено изплаща на персонала си обезщетение в размер на brutното трудово възнаграждение на съответния служител за два месеца при прекратяване на трудовото правоотношение с него поради пенсиониране. В случай, че служителят е придобил в предприятието или в същата група предприятия десет години трудов стаж през последните двадесет години, обезщетението е в размер на brutното трудово възнаграждение за шест месеца. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал“, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи“. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет Дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при прекратяване на трудовото правоотношение поради пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котирувани в България, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, дружеството като работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

3.16. Парични дивиденди и непарични разпределения към собствениците

Задължение за парични или непарични разпределения към собствениците се признава, когато разпределението е одобрено от тях и не зависи от Дружеството. Кореспондиращата сума се отчита директно в собствения капитал.

Задължението за непарични разпределения се оценява по справедливата стойност на активите, които подлежат на разпределение, като последващите преоценки се признават директно в собствения капитал.

При фактическото разпределение на непарични активи, разликата между балансовата стойност на признатото задължение и тази на разпределените активи се признава в печалбата или

загубата за годината.

3.17. Лизинг

3.17.1. Дружеството като лизингополучател

Оценка за признаване на лизинг

На началната дата на лизинга (по-ранната от двете дати - датата на лизинговото споразумение или датата на ангажирането на страните с основните условия на лизинговия договор) дружеството прави анализ и оценка дали даден договор представлява или съдържа елементи на лизинг. Даден договор представлява или съдържа лизинг, ако по силата на него се прехвърлят срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време.

Дружеството прилага единен модел на признаване и оценка на всички договори за лизинг, с изключение на краткосрочните лизингови договори (лизингов договор със срок от 12 месеца или по-малко от датата на стартиране на лизинга и който не съдържа опция за покупка) и лизинговите договори на активи на ниска стойност (като таблети, персонални компютри, телефони, офис техника и други).

Дружеството не се е възползвало от практическата целесъобразна мярка на МСФО 16, която позволява на лизингополучателя за всеки клас идентифициран актив да не отделя нелизинговите от лизинговите компоненти, а вместо това да отчита всеки лизингов компонент и свързаните с него нелизингови компоненти като отделен лизингов компонент. За договори, които съдържат лизинг на един или повече лизингови и нелизингови компоненти, Дружеството прилага политика да разпределя възнаграждението по договори, които съдържат лизингови и нелизингови компоненти, на база относителните единични цени на лизинговите компоненти и съвкупната единична цена на нелизинговите компоненти.

а) активи с право на ползване

Дружеството признава в отчета за финансовото състояние актив с право на ползване на датата на стартиране на лизинговите договори, т.е. датата, на която основният актив е на разположение за ползване от страна на дружеството-лизингополучател.

Активите с право на ползване се представят в отчета за финансовото състояние по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация, загуби от обезценка и корекциите, вследствие на преоценки и корекции на задължението по лизинг. Цената на придобиване включва:

- размера на първоначалната оценка на задълженията по лизинг;
- лизингови плащания, извършени към или преди началната дата, намалени с получените стимули по договорите за лизинг;
- първоначалните преки разходи, извършени от Дружеството, в качеството му на лизингополучател;
- разходи за възстановяване, които дружеството ще направи за демонтаж и преместване на основния актив, възстановяване на обекта, на който активът е разположен, или възстановяване на основния актив в състоянието, изисквано съгласно договора;

Дружеството амортизира актива с право на ползване за по-краткия период от полезния живот и срока на лизинговия договор. Ако собствеността върху актива се прехвърля по силата на лизинговия договор до края на срока на договора, то го амортизира за полезния му живот. Амортизацията започва да се начислява от датата на стартиране на лизинга.

Сроковете на амортизация по типове активи, предмет на договорите за лизинг, са както следва:

- офиси и паркоместа за административни нужди – 5-6 години
- недвижим имот - общински терен – 9 години
- на енергийни обекти и съоръжения – 5 години.

Дружеството е избрало да прилага модела на цената на придобиване за всички свои активи с право на ползване.

Активите с право на ползване се тестват за обезценка в съответствие с МСС 36 Обезценка на активи, като се прилага политика за определяне и отчитане на обезценката, аналогична на тази при имотите, машините и оборудването (дълготрайните материални активи). Възстановимата

стойност на активите с право на ползване е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност в употреба. За определянето на стойността в употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се определят като разлика между възстановимата и балансовата стойност (когато възстановимата стойност е по-ниска от балансовата) и се представят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в „Други разходи“.

Активите с право на ползване са представят на отделен ред в отчета за финансовото състояние, а тяхната амортизация – на реда „Разходи за амортизации“ в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

б) задължения по лизинг

Дружеството признава задължения по лизинг на датата на стартиране на лизинга, оценени по настояща стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата. Те включват:

- фиксирани плащания (включително фиксирани по същество лизингови плащания), намалени с подлежащите на получаване лизингови стимули;
- променливи лизингови плащания, зависещи от индекси или проценти първоначално оценени, използвайки индексите или процентите на датата на стартиране на лизинга;
- цената за упражняване на опцията за покупка, ако е достатъчно сигурно, че дружеството-лизингополучател ще ползва тази опция;
- плащания на санкции за прекратяване на лизинговите договори, ако в срока на лизинговия договор е отразено упражняването на опция за прекратяването на договора от страна на дружеството-лизингополучател;
- сумите, които дружеството очаква да плати на лизингодателите като гаранции за остатъчна стойност.

Променливите лизингови плащания, които не зависят от индекси или проценти, а са свързани с изпълнение или с използването на основния актив, не се включват в оценката на задължението по лизинг и в актива с право на ползване. Те се признават като текущ разход в периода, в който настъпи събитието или обстоятелството, довело до тези плащания и се отчитат в печалбата и загубата за годината.

Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в договора, ако той може да бъде непосредствено определен или с диференциалния лихвен процент на дружеството, който то би плащало в случай, че заеме финансови средства, необходими за получаването на актив със сходна стойност на актива с право на ползване, за сходен период от време, при сходно обезпечение и в сходна икономическа среда.

Лизинговите плащания (вноски) съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихва) и припадащата се част от лизинговото задължение (главница). Лихвените разходи по лизинга се представят в печалбата или загубата за годината на дружеството през периода на лизинга на линейна база, така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение, като се представят като „финансови разходи“.

Задълженията по лизинг се представят на отделен ред в отчета за финансовото състояние.

Дружеството оценява последващо задължението по лизинг като:

- увеличава балансовата стойност, за да отрази лихвата по задълженията по лизинг;
- намалява балансовата стойност, за да отрази извършените лизингови плащания;
- преоценява балансовата стойност на задълженията по лизинг, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор;
- гаранциите за остатъчна стойност се преразглеждат и коригират, ако е необходимо към края на всеки отчетен период.

Дружеството преоценява задълженията си по лизинг (при което извършва и кореспондиращи записвания към съответните активи с право на ползване), когато:

- има промяна в срока на лизинга или е възникнало събитие или обстоятелство, което е довело до промяна в оценката на опцията за закупуване, при което коригираните задължения по лизинг се преизчисляват с коригиран дисконтов процент;
- има промяна в плащанията за лизинг, произтичаща от промяна в индекс или процент или има промяна в сумите, които се очаква да бъдат дължими по гаранции за остатъчна стойност, при което коригираните задължения по лизинг се преизчисляват с непроменения (оригиналния) дисконтов процент (освен когато промяната в лизинговите плащания, произтича от промяна в плаващите лихвени проценти, в този случай се използва коригиран дисконтов процент, който отразява промените в лихвения процент);
- лизинговият договор е изменен и това изменение не е отразено като отделен лизинг, в този случай задължението по лизинг се преизчислява като се базира на срока на променения лизингов договор, дисконтирайки променените лизингови плащания с коригиран дисконтов процент към датата на влизане в сила на изменението.

в) Краткосрочни лизингови договори и лизингови договори основният актив, по които е с ниска стойност

Дружеството прилага освобождаването по реда на МСФО 16 от изискването за признаване на актив с право на ползване и задължение по лизинг за лизинговите си договори на активи на ниска стойност, които Дружеството отчита като краткосрочни лизингови договори.

Плащанията във връзка с краткосрочни лизингови договори и лизингови договори, по които основният актив е с ниска стойност се признават директно като текущ разход в печалбата или загубата за годината на база линеен метод за периода на лизинга.

3.17.2. Дружеството като лизингодател

Дружеството класифицира всеки от своите лизингови договори като договор за оперативен или договор за финансов лизинг. Когато с договора за лизинг се прехвърлят по същество всички съществени рискове и стопански изгоди от собствеността върху основния актив, той се класифицира като договор за финансов лизинг, всички останали договори се класифицират като договори за оперативен лизинг.

Когато дружеството е междинен лизингодател, то отчита основния лизинг и договорът за преотдаване като два отделни договора. Договорът за преотдаване се класифицира като финансов или оперативен в зависимост от актива с право на ползване, възникнал по основния договор.

Оперативен лизинг

Приходите от наем от оперативните лизинги се признават от Дружеството на линейна база за периода на лизинговия договор. Първоначалните преки разходи, извършени във връзка с постигането на оперативния лизинг, се прибавят към балансовата стойност на основния актив и се признават като разход през срока на лизинговия договор на линейна база. Основният актив, предмет на лизинговия договор, остава и се представя в отчета за финансовото състояние на Дружеството.

3.18. Приходи

Обичайните приходи на Дружеството са от дейностите, свързани с предоставената лицензия за разпределение на ел. енергия, а именно приходи от достъп до и присъединяване към електроразпределителна мрежа и разпределение на електрическа енергия до стопански и битови потребители на регулиран и свободен пазар.

3.18.1. Признаване на приходи по договори с клиенти

Приходите в Дружеството се признават, когато контролът върху обещаните в договора с клиента стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез прехвърляне на обещаните стоки и/или услуги.

3.18.1.1. Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице само когато при влизането му в сила той:

- а) има търговска същност и мотив,
- б) страните са го одобрили (устно, писмено или на база „практика“) и се ангажирали да го изпълнят,

в) правата на всяка страна могат да бъдат идентифицирани
г) условията за плащане могат да бъдат идентифицирани, и
д) съществува вероятност възнаграждението, на което Дружеството има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено. При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства, вкл. минал опит, обичайни бизнес практики, публикувани правила и направени изявления от страна на Дружеството, обезпечения и възможности за удовлетворяване.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (*пасив по договор*) в отчета за финансовото състояние, докато: а) всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени, б) дружеството изпълни задълженията си за изпълнение и е получило цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване), и/или в) когато договорът е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

При първоначалната оценка на договорите се прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора) се отчита като отделно задължение за изпълнение. Всяко обещание за прехвърляне на поредица (серия) от разграничими стоки и/или услуги, които по същество са еднакви и имат същия модел на прехвърляне на клиента, се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко *отделно задължение за изпълнение* на ниво *индивидуален договор с клиент*, като се анализират видът, срокът и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база, само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

3.18.1.2. Измерване/(оценяване) на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката Дружеството взема предвид условията на договора, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента (ако има такива). При договори с повече от едно задължения за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и/или услуга, определени по един от допустимите в МСФО 15 методи, като приоритет се дава на метода на „наблюдаемите продажни цени“.

Промяната в обхвата или цената (или и в двете) на договора се отчита като отделен договор и/или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и/или услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена. В зависимост от това:

а) модификацията се отчита като отделен договор, ако обхвата на договора се разширява поради добавянето на стоки и/или услуги, които са разграничими, и промяната в договорната цена отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;

б) модификацията се отчита като прекратяване на съществуващия договор и сключване на нов договор (прилагане в бъдещето), ако оставащите стоки и/или услуги са разграничими от прехвърлените преди модификацията, но промяната в договорната цена не отразява индивидуалните продажни цени на добавените стоки и/или услуги;

в) модификацията се отчита като част от съществуващия договор (кумулятивно коригиране), ако оставащите стоки и/или услуги не са разграничими от прехвърлените преди модификацията и следователно са част от едно задължение за изпълнение, което уредено

частично.

3.18.1.3. Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Приходите, генерирани в Дружеството, са основно от приходи от услуги за достъп до и пренос по електроразпределителната мрежа и присъединяване към електроразпределителната мрежа.

Дружеството е определило, че действа като принципал при договореностите с клиентите си, освен ако в специфичен договор не е уговорено друго, тъй като то обичайно контролира услугите преди да ги прехвърли на клиента си.

Услуги за достъп до и пренос по електроразпределителната мрежа

При продажбата на услуги за достъп до и пренос по електроразпределителната мрежа контролът върху услугите се прехвърля с течение на времето в периода на тяхното предоставяне, тъй като клиентът получава и консумира ползите едновременно при получаване на услугата. Приходите от продажби се признават *в течение на времето*, като напредъкът по договора (етап на завършеност) се измерва на база консумирано количество за изминало време (на месечна база). Този метод е определен като най-подходящ за измерване на напредъка, тъй като услугите се предоставят месечно спрямо очакванията и изискванията на клиентите по установената в страната практика в отрасъла и са част от серия и следователно, най-добре описва дейността на дружеството по прехвърляне на контрола и удовлетворяване на задълженията. Цените са регулирани от държавата.

Услуги по присъединяване на нови потребители към електроразпределителната мрежа

При продажбата на услуги по присъединяване на нови потребители към електроразпределителната мрежа се изпълняват определени инвестиции във връзка с разширяването на мрежата до точката на присъединяване. Услугите по присъединяване се извършват на база два типа договори. В единия случай инвестициите се извършват от страна на Дружеството, а в другия – от страна на клиентите (потребителите). И при двата договора срещу изпълненото клиентите дължат цена за присъединяване.

Дружеството е направило анализ на критериите за признаване на приходите и е достигнало до заключението, че контролът върху услугата по присъединяване към електроразпределителната мрежа се прехвърля на клиента в точно определен времеви момент, когато изграждането на активите за присъединяване е приключило и активите са пуснати в експлоатация. Затова в този момент е прието приходите от цена по присъединяване да се признават. Цените са регулирани от държавата.

Други услуги

Като част от дейността си Дружеството извършва услуги за проучване, ремонт и поддържане на електроразпределителната мрежа и средствата за търговско измерване.

При тях контролът се прехвърля на клиента в периода от времето при тяхното предоставяне, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите от дейността на Дружеството. Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на Дружеството (етапа на завършеност). За измерването на напредъка (етапа на завършеност) Дружеството използва метода на изхода, основаващ се на количеството изпълнени работи.

3.18.1.4. Принципал срещу агент, нетно или брутно представяне

В рамките на предмета на дейност Дружеството предоставя услуги за достъп до електропреносната мрежа високо напрежение (ВН), пренос през електропреносната мрежа високо напрежение (ВН) и услугите по събиране на цена за достъп до електропреносната мрежа за производителите на електрическа енергия, присъединени към електроразпределителната мрежа.

За тези услуги Дружеството е достигнало до заключението, че то не контролира услугите преди, по време и след предоставянето им на клиентите и неговото задължение е по-скоро да събере дължимите от клиентите суми от името на трета страна (Електроенергиен системен оператор ЕАД – ЕСО), което е законово регламентирано. Поради това Дружеството е определило да представи приходите и разходите от тези транзакции нетно в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

3.18.1.5. Цена на сделката и условия за плащане

Държавният орган, който осъществява регулаторни функции по отношение дейността на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД, е Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР). Комисията издава общи и индивидуални административни актове, свързани с лицензионната дейност на Дружеството, които са задължителни за изпълнение, включително и по отношение на ценообразуването. Цените са държавно регулирани.

При определяне на цената на сделката се вземат предвид и променливите възнаграждения и наличието на съществен финансов компонент, ако има такъв.

Променливо възнаграждение

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размера на признатите кумулативно приходи. Формите на променливо възнаграждение включват неустойки по договори - неустойки за неизпълнение на задълженията на някоя от страните, включително за качествено изпълнение от страна на Дружеството.

Променливите възнаграждения под формата на неустойки се включват в намаление на цената на сделката, само ако плащането им е твърде вероятно. Опитът на Дружеството показва, че исторически то спазва изискванията по договорите с клиенти и не е начислявало задължения за неустойки. Получаването на променливите възнаграждения под формата на неустойки, дължими от клиента, зависи от действията на клиента. Поради това те се включва като част от цената на сделката, само когато несигурността за получаването им е разрешена. Такива са обичайно неустойките и лихвите за просрочени плащания от страна на клиентите.

3.18.1.6. Съществен финансов компонент

Авансово платени суми за такси по присъединяване

При договорите за услуги по присъединяване към електроразпределителната мрежа обичайно клиентът заплаща авансово цената за присъединяване. Дружеството е направило анализ и е определило, че продължителността на срока между момента, в който клиентът плаща за обещаните услуги и момента на прехвърляне на контрол върху тези услуги обичайно е в рамките на дванадесет месеца и не е налице съществен компонент на финансиране.

Когато продължителността е над 365 дни, Дружеството е определило, че не е налице елемент на финансиране, тъй като целта на авансовото заплащане е да гарантира изпълнението на задълженията от страна на клиента, вкл. при прекратяване на договора по причина, различна от неизпълнение.

Получените авансови плащания се отчитат като пасиви по договори с клиент (Пояснение 4.2) и се отчитат като приход след изграждането на актива, с което се осигурява извършване на услугата по присъединяване.

3.18.1.7. Разходи по договори с клиенти

Като разходи по договори с клиенти Дружеството третира:

- допълнителните и пряко обвързани разходи, които то поема при сключване на договор с клиент и които очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (разходи за получаване на договор с клиент) и
- разходите, които то поема при изпълнение на договор с клиент и които са пряко свързани с конкретния договор, спомагат за генерирането на ресурси за използване при самото изпълнение на договора и се очаква да бъдат възстановени за период по-дълъг от дванадесет месеца (разходи за изпълнението на такива договори).

В обичайната си дейност Дружеството не поема директни и специфично направени разходи за получаване на договори с клиенти и разходи за изпълнение на такива договори, които не биха възникнали, ако съответните договори не бяха сключени и които да подлежат на капитализация.

3.18.1.8. Салда по договори с клиенти

Търговски вземания и активи по договори

Търговските вземания представляват безусловното право на Дружеството да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Актив по договор е правото на Дружеството да получи възнаграждение в замяна на стоките или услугите, които е прехвърлило на клиента, но което не е безусловно (начисление за вземане). Ако чрез прехвърляне на стоките и/или предоставянето на услугите дружеството изпълни задължението си преди клиента да заплати съответното възнаграждение и/или преди плащането да стане дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение (което е под условие). Признатите активи по договори се рекласифицират като търговско вземане, когато правото на възнаграждение стане безусловно. Правото на възнаграждение се счита за безусловно, ако единственото условие за това, плащането на възнаграждението да стане дължимо, е изтичането на определен период от време.

Активите по договори, признати от дружеството, представляват нефактурирана, но пренесена енергия, а тяхната стойност се определя чрез прилагане на одобрена методика за услугата по пренос и достъп на електрическа енергия, която не е фактически измерена и отчетена.

Първоначалното оценяване, последващата оценка и обезценката на търговските и други вземания и активите по договори са оповестени в пояснения 17, 18 и 3.24.2.

3.18.1.9. Пасиви по договори

Като пасив по договор Дружеството представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнило задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договори се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение (Пояснение 24).

Активите и пасивите по договори се представят отделно от търговските вземания и задължения в отчета за финансовото състояние. Те се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи.

Активите и пасивите, произтичащи от един договор, се представят нетно в отчета за финансовото състояние, дори ако те са резултат от различни договорни задължения по изпълнението на договора.

След първоначалното признаване, вземанията и активите по договори се подлагат на преглед за обезценка в съответствие с правилата на МСФО 9 Финансови инструменти. Загубите от обезценка в резултат от договори с клиенти се представят отделно от други загуби от обезценка.

Дружеството третира и представя като активи по договори с клиенти начислени суми, прилагайки одобрена методика, за услугата по пренос и достъп на електроенергията, която не е фактически измерена и отчетена към клиентите към края на отчетния период (Пояснение 4.2). Получени от него суми от клиенти за услуги по присъединяване към електроразпределителната мрежа, за които договорите не са приключени и активите са в процес на изграждане, се третират и представят като пасиви по договори с клиенти. (Пояснение 24).

3.18.1.10. Поети ангажименти във връзка с качеството на предоставяните услуги

Съгласно предоставената лицензия Дружеството осигурява непрекъснато разпределение на електрическа енергия по мрежата с определено качество и предоставя услуги на потребителите в съответствие с показателите за качество на електроснабдяването. Дружеството поддържа сертифицирана система за управление на качеството, която обхваща всички елементи на дейността по лицензията, включително дейностите по обслужване на клиенти, удовлетворяване на подадени жалби в срок и с необходимите мотиви.

3.18.2. Други приходи от клиенти

Като други приходи Дружеството отчита приходи от наеми, произтичащи от оперативен лизинг на имоти, машини и съоръжения.

В случаите, в които се установи непълно или неточно измерване на разпределеното количество електрическа енергия чрез средствата за търговско измерване, Дружеството признава приходи от фактурирани суми, съгласно чл. 56, ал. 1 от Правилата за измерване на количеството електрическа енергия (ПИКЕЕ).

3.19. Финансови приходи и разходи

3.19.1. Финансови приходи

Финансовите приходи се включват в печалбата или загубата за годината, когато възникнат, и се състоят предимно от приходи от лихви по текущи сметки и срочни депозити.

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи, с изключение на финансовите активи, които са кредитно обезценени (Етап 3), за които приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (т.е. брутната балансова стойност, коригирана за провизията за загуби).

3.19.2. Финансови разходи

Финансовите разходи се включват в печалбата или загубата за годината, когато възникнат, като се посочват отделно от финансовите приходи и се състоят основно от разходи за лихви по получени заеми, разходи за лихви по договори за лизинг и банкови такси по заеми и гаранции.

3.20. Правителствени дарения

Правителствените дарения се признават, когато съществува разумна сигурност, че дарението ще бъде получено и че всички свързани с него условия ще бъдат изпълнени. Когато дарението е свързано с компенсиране на разходи, то се признава като намаление на разходите за периодите, необходими за съпоставяне на дарението на систематична база с разходите, които то е предвидено да финансира. Когато дарението е свързано с актив, то се представя като приход за бъдещ период и се включва в печалбата или загубата за годината на равни суми за очаквания срок на полезен живот на свързания с него актив.

Когато Дружеството получава немонетарни дарения, активите и самото финансиране се отразяват първоначално по брутните номинални стойности в отчета за финансовото състояние, и последващо се амортизират през печалбата или загубата за годината за очаквания срок на полезен живот или по друг модел на потребление на ползите от базовия актив на равни годишни части.

3.21. Технологични разходи за електрическа енергия

Технологичните разходи възникват в резултат на пренасяне на електроенергията до крайните потребители. Въз основа на приетата методика, КЕВР утвърждава определен годишен размер на технологичните разходи в процент с допустим размер на месечни отклонения. Процентът и приложимите месечни отклонения е оповестен в Пояснение 6.1.

3.22. Данъци върху печалбата

3.22.1. Текущ данък върху печалбата

Текущите данъчни активи и пасиви за текущия и предходни периоди се признават по сумата, която се очаква да бъде възстановена от или платена на данъчните власти. При изчисление на текущите данъци се прилагат данъчните ставки и данъчните закони, които са в сила към отчетната дата.

Текущите данъци се отчитат директно в собствения капитал, когато данъкът се отнася до статии, които са били признати директно в собствения капитал през същия или предходни отчетни периоди.

3.22.2. Отсрочени данъци върху печалбата

Отсрочените данъци се признават по балансовия метод за всички временни разлики към отчетната дата, които възникват между данъчната основа на активите и пасивите и техните балансовите стойности.

Отсрочени данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, освен до степента, до която отсроченият данъчен пасив възниква от първоначално признаване на актив или пасив от дадена сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката.

Активи по отсрочени данъци се признават за всички намаляеми временни разлики, пренесени неизползвани данъчни кредити и неизползвани данъчни загуби, но до степента, до която е вероятно да е налице облагаема печалба, срещу която да бъдат използвани намаляемите

временни разлики, пренесените неизползвани данъчни кредити и неизползваните данъчни загуби, освен ако отсроченият данъчен актив възниква от първоначално признаване на актив или пасив от дадена сделка, която не е бизнес комбинация и не влияе нито върху счетоводната печалба, нито върху данъчната печалба или загуба към момента на извършване на сделката.

Дружеството извършва преглед на балансовата стойност на отсрочените данъчни активи към всяка отчетна дата и я намалява до степента, до която вече не е вероятно да бъде реализирана достатъчна облагаема печалба, която да позволява целия или част от отсрочения данъчен актив да бъде възстановен. Непризнатите отсрочени данъчни активи се преразглеждат към всяка отчетна дата и се признават до степента, до която е станало вероятно да бъде реализирана бъдеща облагаема печалба, която да позволи отсрочения данъчен актив да бъде възстановен.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди, въз основа на данъчните ставки и закони, действащи или влезли в сила, в значителна степен, към отчетната дата.

Отсрочените данъци се отчитат директно в собствения капитал, когато данъкът се отнася до статии, които са били признати директно в собствения капитал през същия или предходни отчетни периоди.

Дружеството компенсира отсрочени данъчни активи и пасиви само тогава, когато има законово право да приспада текущи данъчни активи срещу текущи данъчни пасиви и отсрочените данъчни активи и пасиви се отнасят до данъци върху дохода, наложени от един и същ данъчен орган за едно и също данъчнозадължено предприятие.

Към 31 декември 2023 г. приложената номинална данъчна ставка е 10% (31.12.2022 г.: 10%).

3.23. Други данъчни вземания и задължения

Данък върху добавената стойност (ДДС)

Приходите, разходите и активите се признават нетно от ДДС, с изключение на случаите, когато:

- ДДС, възникващ при покупка на активи или услуги, не е възстановим от данъчните власти, в който случай ДДС се признава като част от цената на придобиване на актива или като част от съответната разходна позиция, както това е приложимо; и

- вземанията и задълженията, които се отчитат с включен ДДС.

Нетната сума на ДДС, възстановима от или дължима на данъчните власти се включва в стойността на вземанията или задълженията в отчета за финансовото състояние.

3.24. Значими преценки на ръководството и несигурност на счетоводните приблизителни оценки

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви и оповестяването на условни пасиви към отчетната дата, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди.

Приблизителни оценки и предположения

Основните предположения, които са свързани с бъдещи и други основни източници на несигурности в приблизителните оценки към отчетната дата, и за които съществува значителен риск, че биха могли да доведат до съществени корекции в балансовите стойности на активите и пасивите през следващия отчетен период, са посочени по-долу.

3.24.1. Приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите и изготвяне на годишния финансов отчет ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания. В резултат на несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, е възможно да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

Ключовите преценки и предположения, които оказват съществено влияние върху размера и срока за признаване на приходите от договори с клиенти са подробно оповестени в счетоводната политика Пояснение 3.24. и са, както следва:

- *Определяне момента във времето на удовлетворяване на услугите по присъединяване към електроразпределителната мрежа* – Дружеството е направило анализ и е определило, че контролът се прехвърля към клиентите в точно определен времеви момент, когато активите по присъединяването са изградени и пуснати в експлоатация и услугата по присъединяване е извършена;
- *Активите по договори*, признати от дружеството, представляват нефактурирана, но пренесена енергия, а тяхната стойност се определя чрез прилагане на одобрена методика за услугата по пренос и достъп на електрическа енергия, която не е фактически измерена и отчетена.
- *Метод за приблизителна оценка на променливото възнаграждение* - неустойки за неизпълнение на задълженията на някоя от страните, включително за качествено изпълнение от страна на Дружеството;
- *Преценка за съществен компонент на финансиране* – когато срокът между момента, в който клиентът плаща за обещаните услуги за присъединяване и момента на прехвърляне на контрол върху тези услуги е над 365 дни;
- *Съображения, свързани с взаимоотношенията принципал срещу агент* - в рамките на предмета на дейност Дружеството предоставя услуги за достъп до електропреносната мрежа високо напрежение (ВН) и пренос през електропреносната мрежа високо напрежение (ВН) и услугите по събиране на цена за достъп до електропреносната мрежа за производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници, която се дължи от производителите на електрическа енергия от слънчева и вятърна енергия, присъединени към електропреносната и електроразпределителната мрежа.

През периода не са извършвани промени в модела на оценка и параметрите на счетоводните приблизителни оценки във връзка с приходите от договори с клиенти.

3.24.2. Изчисление на очаквани кредитни загуби за финансови активи, отчитани по амортизируема стойност

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (търговски и други вземания и активи по договори с клиенти) е област, която изисква използването на сложни модели и съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на Дружеството прави редица важни преценки, като: а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск; б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби; в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби, г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, вкл. и от социални и икономически събития, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби (пояснения 3.24.2, 17, и 32).

3.24.2.1. Очаквани кредитни загуби на търговски и други вземания, вкл. от свързани лица

Дружеството използва матрица(и) за провизии за изчислението на очакваните кредитни загуби от търговските и други вземания и активите по договор. Процентите на провизиите се базират на дните просрочие за групи от различни клиентски сегменти (портфейли), които имат сходни модели на загуба (тип клиент като сектор).

Всяка матрицата за провизии първоначално се основава на детайлни исторически наблюдения за проценти на несъбираемост на вземанията на Дружеството и движението на вземанията по групи просрочия. Обичайно се използват исторически данни за период от две години спрямо датата на финансовия отчет. Допълнително матрицата (ите) се калибрира така, че да коригира исторически установените зависимости за кредитните загуби спрямо определени макропоказатели прогнозна информация, прилагайки и вероятностно-претеглени сценарии (ако

е доказана корелация, и е необходимо и практически приложимо). Например, ако се очаква дадени прогнозни икономически условия да се влошат или подобрят през следващата година, което може да доведе до корелационно увеличение на просрочията в дадения сектор (тип клиент), историческите проценти на неизпълнение се коригират. Към всяка отчетна дата наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение се актуализират и се отчитат ефектите от промените в прогнозните оценки.

За търговските вземания от свързани лица и активите по договори с клиенти – свързани лица ръководството на Дружеството е направило специален анализ и проследяване на събираемостта и е установило, че те съдържат пренебрежително малък процент очаквана кредитна загуба, поради установените контролни механизми на наблюдение и уреждане на вътрешногруповите разчети на ниво всяко отделно дружество.

Оценката на съотношението между наблюдаваните исторически проценти на неизпълнение, прогнозните икономически условия и очакваните кредитни загуби е съществена счетоводна оценка. Стойността на очакваните кредитни загуби е чувствителна към промени в обстоятелствата и прогнозните условия. Историческите кредитни загуби на Дружеството и прогнозните икономически условия могат да се отклоняват спрямо действителната несъбираемост в бъдеще.

Информацията за очакваните кредитни загуби от търговските и други вземания и активите по договори с клиенти с натрупване са оповестени в пояснения 4.2, 10 и 17.

3.24.2.2. Очаквани кредитни загуби на пари и парични еквиваленти

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, дружеството прилага общия „триетапен“ подход за обезценка, определен от МСФО 9. За целта се прилага модел, базиран на публикуваните рейтинги на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg. На тази база, от една страна, се определят показателите за PD (вероятности за неизпълнение), като се използват публичните данни на PD рефериращи към рейтинга на съответната банка, а от друга, чрез промяната на рейтинга на съответната банка от период в период, дружеството оценява наличието на завишен кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват по формулата:

$ECL = PD \times LGD \times EAD$, където:

- ECL е показателя за очаквани кредитни загуби;
- PD е показателя за вероятност за неизпълнение;
- LGD е показателя за загубата при неизпълнение; и
- EAD е показателя на сума на експозицията при неизпълнение.

При определянето на LGD се взема предвид наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по съответните банкови сметки.

Сумите на признатите във финансовите отчети ОКЗ са оповестени в пояснения 3.24.2, 10 и 19.

3.24.3. Провизии за съдебни искове и санкции

Дружеството е страна в редица значителни съдебни спорове и производства, въз основа на които са признати провизии или са оповестени условни задължения, които са представени в пояснения 21 и 30.

Необходими са значителни преценки и предположения от ръководството, със съдействието на вътрешни правни експерти и привлечени външни адвокати, при оценката на потенциалните ефекти от тях (т.е. дали задължението трябва да бъде признато или да бъде оповестено условно задължение и дали потенциалните изходящи потоци могат да бъдат надеждно оценени) поради присъщата несигурност относно крайния изход на тези спорове и производства и тяхната сложност.

Разходите за начислени провизии са представени на ред „Други разходи“ в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и Пояснение 10.

3.24.4. Доходи на персонала при пенсиониране

Задължението за доходи на персонала при пенсиониране се определя чрез актюерска оценка и използването на външни експерти - актюери. Тази оценка изисква да бъдат направени предположения за нормата на дисконтиране, бъдещото нарастване на заплатите, текучеството на персонала и нивата на смъртност. Поради дългосрочния характер на доходите на персонала при пенсиониране, тези предположения са обект на значителна несигурност.

Допълнителна информация е представена в Пояснение 22.

3.24.5. Полезен живот на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи

Финансовото отчитане на имотите, машините и съоръженията, и нематериалните активи включва използването на приблизителни оценки за техния очакван полезен живот и остатъчни стойности, които се базират на преценки от страна на ръководството на Дружеството. Допълнителна информация за полезните животи е представена в пояснения 3.2 и 3.3.

През 2023 г. не са правени промени в определения полезен живот на дълготрайните материални и нематериални активи.

3.24.6. Земи и сгради без документи за собственост

Дружеството притежава земи и сгради, за които липсват констативни актове за държавна собственост. Тези земи и сгради са включени в отчета за финансово състояние на Дружеството въз основа на преценката на ръководството на Дружеството и юристи, че няма вероятност тези активи да не се притежават от Дружеството поради факта, че имат специфична употреба и няма възможност друго дружество да упражнява същата дейност като тази на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД на територията на страната, за която Дружеството има издадена лицензия, и съответно да претендира за собственост върху тези активи. Немаловажен е и факта, че трите разпределителни дружества, на които Дружеството е правопреемник, придобиват онези активи на своя праводател „НЕК“ ЕАД, чрез които се осъществява дейността по „разпределение на електрическа енергия“, а именно енергийните обекти /електрически уредби и електропроводни линии с високо, средно и ниско напрежение за разпределение и пласмент на електрическа енергия/.

Допълнителна информация е представена в Пояснение 13.

3.24.7. Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година Дружеството извършва преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материални запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, Дружеството обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност.

Към 31 декември 2023 г. и 2022 г. сумата на натрупаната обезценка на материални запаси и нетният ефект са оповестени в пояснения 10 и 16.

3.24.8. Обезценка на имоти, машини и съоръжения

В края на всеки отчетен период, Дружеството извършва преглед за наличие на условия и индикатори за обезценка на неговите имоти, машини и съоръжения. В случай, че се установи наличие на такива условия за обезценка, Дружеството извършва пълен тест за обезценка, изчисления на възстановимата стойност на имотите, машини и съоръжения му и съответно – подробен преглед дали тя продължава да надвишава тяхната балансова стойност. Оценката на възстановимата стойност съдържа вътрешно присъща несигурност в прогнозирането и дисконтирането на бъдещите парични потоци, вкл. използваните входящи данни, модели и допускания. Установената обезценка се признава в „Други разходи“ в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

3.24.9. Оценка на компонентите на лизинговите договори

3.24.9.1. Определяне дали даден договор съдържа лизинг или лизингови елементи и срока на лизинговите договори с опции за подновяване и прекратяване като лизингополучател

При идентифициране и класифициране на лизинг или на лизингов елемент в даден договор, дружеството преценява дали договорът съдържа идентифициран актив и дали по силата на него се прехвърля правото на контрол над използването на същия актив за съответния по договора срок. Договорите за наем на имоти и съоръжения съдържат лизинг, тъй като Дружеството контролира ползването на активите за договорения период от време, за което заплаща възнаграждение. Активите могат да бъдат идентифицирани.

Дружеството определя срока на лизинга като неотменимия период на лизинга, заедно с а) периодите, по отношение, на които съществува опция за удължаване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че Дружеството ще упражни тази опция и б) периодите, по отношение, на които съществува опция за прекратяване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че Дружеството няма да упражни тази опция.

В действащите лизингови договори на Дружеството е включена опция за удължаване и опция за прекратяване. Дружеството прилага преценки при определяне дали притежава достатъчна степен на сигурност, че ще упражни опцията за удължаване или за прекратяване, като взема предвид всички факти и обстоятелства, които създават икономически стимули за упражняване на опция за удължаване или за не упражняване на опция за прекратяване, (като разходи за договаряне, преместване и определяне на друг актив, съответстващ на нуждите на предприятието, значението на актива за дейността на Дружеството и др.).

След датата на стартиране на лизинга Дружеството прави повторна оценка на срока на договора, при настъпване на важно събитие или съществено изменение в обстоятелствата, което е под негов контрол и засяга това доколко е достатъчно сигурно, че Дружеството ще упражни опция, която не е била отразена при определяне на срока или няма да упражни опция, която преди това е била отразена при определяне на срока на договора.

3.24.9.2. Определяне на диференциален лихвен процент на договори за лизинг, в които дружеството е лизингополучател

В случаите, в които Дружеството е лизингополучател и не може непосредствено от договорите да определи лихвения процент, необходим му за дисконтиране на задълженията по лизинг, то използва диференциалния лихвен процент, който би плащало в случай, че вземе финансови средства, необходими за получаването на актив със сходна стойност на актива с право на ползване, за сходен период от време, при сходно обезпечение и в сходна икономическа среда. За договори, за които дружеството няма аналогично финансиране, то търси наблюдаеми данни като пазарни нива на кредитите и банкова статистика, която е публично достъпна и прави специфични за него изчисления и корекции, за да отрази собствения си кредитен рейтинг.

3.24.9.3. Преглед за индикатори за обезценка на активите с право на ползване

Към датата на всеки отчет ръководството на дружеството извършва преглед за обезценка на активите с право на ползване. Ако са налице индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Дружеството е направило преглед и е установило, че не са налице индикатори за обезценка към 31.12.2023 г.

3.24.9.4. Тълкуване на обхват и съдържание на категорията „неустойка“ при определяне на срока на договорите за лизинг

Дружеството отчита няколко договори (отменяеми), в които няма специфично определен срок на лизинга, като срокът се продължава автоматично докато която и да е от страните – лизингополучател и лизингодател не заяви неговото прекратяване. В някои от договорите има включен и период, през който следва да се заяви прекратяването – например не повече от 6 месеца и съответно договорът може да не изисква нито една от страните да заплаща суми при прекратяването, както и договори с опция за многократно предоговаряне – които включват първоначален период и неопределен брой предоговаряния, след края на първоначалния период, освен ако не се прекрати от която и да е от страните. За тези два типа договори дружеството прилага презумпцията за по-широк смисъл на категорията „санкция/неустойка“ по смисъла на

МСФО16, извън обхвата на описаните в договора такива, като се позовава на разумно обосновани икономически стимули, мотиви или фактори, имащи възпиращ характер и играещ роля на санкция (като например: значителни разходи по намирането на алтернативен основен актив, съществени разходи по преместване и реалокиране, същественото значение на основния актив за дейността на дружеството, направени подобрения на наетия актив и други). Целта на дружеството в тези два типа договори, срокът на лизинга да отговаря на неговата реалистична бизнес преценка за хоризонта на използването на основния актив.

Сроковете при тези договори са както следва:

- Недвижими имоти - 6 - 9 години;
- Енергийни съоръжения – 5 години.

3.24.10. Оценяване по справедлива стойност

Ръководството използва техники за оценяване на справедливата стойност на финансови инструменти (при липса на котирани цени на активен пазар). При прилагане на техники за оценяване ръководството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден инструмент. Когато липсват приложими пазарни данни, ръководството използва своята най-добра оценка на предположенията, които биха направили пазарните участници. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период (вж. пояснение 36).

4. Приходи от договори с клиенти

4.1. Информация по видове приходи

Приходите от разпределение на електроенергия (такси пренос и достъп) на Дружеството са генерирани от клиенти на територията на Република България.

Приходите от договори с клиенти по тип клиенти са както следва:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от битови потребители	316 780	269 295
Приходи от стопански потребители	38 260	42 420
Общо приходи от Електрохолд Продажби ЕАД на регулиран пазар	355 040	311 715
Приходи от Електрохолд Продажби ЕАД на свободен пазар	36 652	44 860
Приходи от Електрохолд Трейд ЕАД на свободен пазар	48 116	27 286
Приходи от други търговци на свободен пазар	56 473	50 007
Приходи от клиенти на свободен пазар с договори за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа	40 686	40 996
Общо приходи от достъп и разпределение на електрическа енергия	536 967	474 864
Приходи от достъп на ВЕИ производители	168	138
Приходи от цена за присъединяване на потребители	26 961	21 727
Приходи от услуги за проучване, ремонт и поддържане на електроразпределителната мрежа и средствата за търговско измерване	8 601	10 307
Общо приходи	572 697	507 036

Момент на признаване на приходи

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения за изпълнение, удовлетворени към определен момент		
Приходи от цена за присъединяване към електроразпределителната мрежа	26 961	21 727
Задължения за изпълнение, удовлетворени с течение на времето		
Приходи от услуги по пренос и достъп до електроразпределителна мрежа и услуги по проучване и поддържане на мрежи	545 736	485 309
	572 697	507 036

Приходите, представени в пояснение 4, включват приходи в размер на 8 671 хил. лв. (2022 г. 7 059 хил. лв.), които са били признати като пасиви по договори с клиенти в началото на отчетната година.

4.2. Салда по договори с клиенти

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Търговски вземания - свързани лица, нетно от обезценка (пояснение 26)	129 859	100 769
Търговски вземания – трети лица, нетно от обезценка (пояснение 17)	19 370	19 858
Активи по договори с клиенти – свързани лица, нетно от обезценка (пояснение 26)	14 232	22 926
Активи по договори с клиенти – трети лица, нетно от обезценка	1 574	2 038
Пасиви по договори с клиенти – трети лица (пояснение 24)	24 751	18 466

5. Други приходи от дейността

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от наеми	5 485	4 550
Приходи по чл. 56 ал.1 от ПИКЕЕ	5 912	6 235
Приходи от правителствени дарения (финансирания)	931	1 525
Нетни приходи от продажба на материали и скрап	770	685
Излишъци на дълготрайни активи	708	377
Неустойки (лихви за забава) за неизпълнение по договори с доставчици	48	127
Нетни печалби от продажба на имоти, машини и съоръжения	29	159
Приходи от продажба на стоки	-	689
Неустойки по просрочени плащания от клиенти	339	148
Други приходи	2 191	906
	16 413	15 401

Оповестяванията за очакваните лизингови постъпления във връзка с договорите по оперативен лизинг като лизингодател са представени в Пояснение 29.2.

6. Технологични разходи за пренос на електроенергия и услуги по пренос и достъп до електропреносната мрежа

6.1. Технологични разходи за пренос на електроенергия

През периода дружеството е отчело технологични разходи за пренос на електроенергия в размер на 155 071 хил. лв. (2022 г.: 206 553 хил. лв.)

Технологични разходи в разпределителната мрежа са разходите за електрическа енергия, които са присъщи на технологичния процес по нейния пренос, трансформация и разпределение. Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 19 от Закона за енергетиката, Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) определя максимални размери на годишни технологични разходи за съответния регулаторен период, посредством приета от него методика за определяне на технологичните разходи на електроенергия. Пределните технологични разходи се определят в зависимост от параметрите на разпределителната система, обема и типа на продажбите по категории потребители и нива на напрежения, точността на измервателните уреди и други. Въз основа на приетата методика, КЕВР определя на годишна база максималните нива на технологичните разходи, като процент от пренесената електрическа енергия. От 01 юли 2023 г., КЕВР, с решение Ц-14/30.06.2023 г., запази признатия размер за технологичен разход на 7.5%. Месечните нива на отклонения за 2023 г., приложими към годишния коефициент на технологичните разходи, които са одобрени от КЕВР, са както следва:

Месец	Ян.	Февр.	Март	Апр.	Май	Юни	Юли	Авг.	Септ.	Окт.	Ноем.	Дек.
Коефициент	1.38	1.31	1.31	1.1	1	1	1	1	1	1.1	1.25	1.25

През първото тримесечие на 2023 г., Управителният съвет на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД прие Стандарт за пределните норми на технологични разходи за пренос на електрическа енергия за 2023 г. Той е изготвен на базата на външен независим анализ на технологичните разходи при преноса през разпределителната мрежа на Дружеството.

Целта му е ефективно управление на технологичните разходи за разпределение на електрическа енергия за „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД. За 2023 г. пределната стойност на годишните технологични разходи е определена на 6.49 % (2022 г.: 6.82%). След прилагане на месечните нива на отклонение, одобрени от КЕВР, технологичните разходи на Дружеството за периода от януари до декември 2023 г. са в рамките на максимално допустимите нива.

През 2023 г., „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД е разпределило през своята електроразпределителна мрежа 10 229 834 МВтч. електрическа енергия, от която

технологичните разходи са в размер на 628 958 MBтч.

През периода Дружеството няма признато намаление на технологичните разходи от одобрени правителствени компенсации (финансирания), защото отчетената покупна цена е по-ниска от прогнозната пазарна цена, одобрена от КЕВР.

През 2023 г. дружеството е сключило договори с ФСЕС за плащане на компенсации: на основание чл. 36 б, ал. 1, т.4 и ал.3 от Закона за енергетиката и в изпълнение на програмата за компенсиране на разходите на операторите на електропреносната и електроразпределителните мрежи за закупуване на електрическа енергия, потребена за технологични разходи, одобрена с Решение № 893 на Министерския съвет от 30.12.2021 г, изменена с Решение № 92 на Министерски съвет от 25.02.2022 г.;

- Програма за компенсиране разходите на небитови крайни клиенти за електрическа енергия и на операторите на електропреносната и на електроразпределителните мрежи за закупуване на количествата електрическа енергия, потребена за технологични разходи за период 01.01.-31.03.2023 г., одобрена с Решение № 104 на Министерския съвет от 02.02.2023 г.;

- Програма за компенсиране разходите на небитови крайни клиенти за електрическа енергия и на операторите на електропреносната и на електроразпределителните мрежи за закупуване на количествата електрическа енергия, потребена за технологични разходи за периода 01.09.2023 г. до 31.12.2023 г., одобрена с Решение № 688 на Министерския съвет от 04.10.2023 г.

6.2. Услуги по пренос и достъп до електропреносната мрежа

Разходите по услуги по пренос и достъп в размер на 2 282 хил. лв. (2022 г.: 3 731 хил. лв.) представляват разходи, които операторите на електроразпределителни мрежи дължат на Електроенергиен системен оператор ЕАД във връзка с реактивната енергия, определени нормативно в Наредба № 1 от 17 март 2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия, приета от КЕВР.

7. Разходи за материали

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Материали за ремонт и поддръжка	(5 281)	(2 429)
Гориво за транспорт	(3 432)	(3 728)
Енергия за собствено потребление	(2 119)	(2 384)
Резервни части за автомобили	(1 918)	(1 696)
Консумативи	(1 882)	(1 039)
Други	(1 576)	(3 753)
	(16 208)	(15 029)

8. Разходи за персонала

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Възнаграждения	(74 998)	(57 211)
Вноски за социално осигуряване	(17 460)	(14 182)
Социални дейности и придобивки	(9 121)	(6 969)
Начисления по доходи на персонала при пенсиониране (Пояснение 22)	(2 445)	(2 971)
	(104 024)	(81 333)

9. Разходи за външни услуги

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Услуги, свързани с информационните и комуникационните технологии	(15 753)	(15 165)
Услуги, свързани с обслужване на клиенти	(10 425)	(8 577)
Услуги по ремонти и поддръжка	(7 147)	(4 486)
Охрана	(6 702)	(5 270)
Застраховки	(5 945)	(2 535)
Услуги, свързани с финансово управление	(5 384)	(4 694)
Услуги, свързани с логистика и управление на доставките	(5 350)	(1 298)
Администрация и управление	(5 232)	(4 460)
Комисионни и такси	(3 998)	(4 264)
Услуги по отчитане на електромери, прекъсване и възстановяване на ел. захранване	(2 724)	(2 786)
Услуги, свързани с управление на човешките ресурси	(2 658)	(2 180)
Услуги, свързани с избор на доставчици	(1 855)	(2 044)
Услуги, свързани с управление на собствеността	(1 362)	(800)
Услуги в областта на връзки с обществеността	(1 291)	(1 367)
Услуги, свързани с проектиране	(1 291)	(30)
Разходи за комунални услуги	(362)	(381)
Други консултантски услуги	(297)	(65)
Разходи за наеми	(166)	(82)
Разходи за комуникации	(151)	(150)
Разходи за финансов одит	(122)	(89)
Други разходи за външни услуги	(2 044)	(1 082)
	(80 259)	(61 805)

През годината са предоставяни други разрешени услуги, несвързани с одита, които са на стойност 29 хил. лв. Настоящото оповестяване е в изпълнение на изискванията на чл. 30 от Закона за счетоводството.

10. Други разходи

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Начислени очаквани кредитни загуби (ОКЗ) на търговски и други вземания, нетно (Пояснение 17)	(3 371)	(4 620)
Данъци и такси, различни от данъци върху дохода (Начислени)/възстановени обезценки на материални запаси, нетно (Пояснение 16)	(2 020)	(1 917)
Командировки и представителни разходи	(1 327)	72
Бракувано оборудване	(1 005)	(445)
Лицензионни такси	(332)	(730)
Разходи за неустойки и глоби	(283)	(255)
Начислени очаквани кредитни загуби на вземания от свързани лица, нетно	(264)	(458)
Начислени очаквани кредитни загуби на предоставени заеми, нетно	(190)	(208)
Начислени очаквани кредитни загуби на парични средства, нетно (Пояснение 19)	(15)	-
Възстановени/(начислени) очаквани кредитни загуби на парични средства, нетно (Пояснение 19)	6	(2)
Възстановени/(начислени) провизии за наложени санкции, нетно (Пояснение 21)	20	385
Възстановени/(начислени) очаквани кредитни загуби на активи по договори с клиенти, нетно (Пояснение 4.2)	38	(20)
Възстановени/(начислени) провизии за съдебни искове, нетно (Пояснение 21)	430	(1 220)
Други разходи	(1 433)	(1 604)
	(9 746)	(11 022)

11. Финансови приходи и разходи

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за лихви по финансови пасиви по амортизирана стойност:		
Лихви по заеми от банки	(1 820)	(883)
Лихви по лизингови договори	(192)	(104)
Лихви по заеми от свързани лица	(6 400)	(4 070)
Финансови разходи, различни от разходи за лихви:		
Последваща оценка на финансови инструменти	(1 239)	-
Разходи по валутни преоценки	(4)	(7)
Други финансови разходи	(158)	(651)
Финансови разходи	(9 813)	(5 715)
Приходи от лихви	83	-
Приходи от лихви по заеми от свързани лица	132	-
Приходи от лихви от финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата	235	20
Финансови приходи	450	20

12. Разходи за данък върху дохода

Равнение на данъчния разход на данъци върху печалбата определен спрямо счетоводния резултат:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Счетоводна печалба за годината	121 613	48 011
Данъци върху печалбата – 10% (2022 г.: 10%)	(12 161)	(4 801)
Суми, свързани с увеличения на счетоводния финансов резултат за данъчни цели	(13 453)	(12 058)
Суми, свързани с намаления на счетоводния финансов резултат за данъчни цели	11 766	11 697
Текущ разход за данъци върху доходите	(13 848)	(5 162)
Възникване и обратно проявление на временни разлики	1 750	412
Разходи за данъци върху дохода	(12 098)	(4 750)
Ефективна данъчна ставка	9.95%	9.89%

13. Имоти, машини и съоръжения

	Земи и сгради	Машини и оборудване	Разходи за придобиване	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност				
На 1 януари 2022 г.	202 049	1 759 528	36 238	1 997 815
Придобити	52	325	93 459	93 836
Трансфери	1 432	92 086	(93 518)	-
Рекласификация към нематериални активи	-	-	(3)	(3)
Отписани	(35)	(3 924)	(279)	(4 238)
На 31 декември 2022 г.	203 498	1 848 015	35 897	2 087 410
Придобити	28	681	95 114	95 823
Трансфери	958	96 412	(97 370)	-
Отписани	(304)	(3 049)	(391)	(3 744)
На 31 декември 2023 г.	204 180	1 942 059	33 250	2 179 489
Амортизация и обезценка				
На 1 януари 2022 г.	91 898	1 100 088	120	1 192 106
Начислена амортизация за годината	4 422	80 377	-	84 799
Отписана амортизация	(20)	(3 222)	-	(3 242)
На 31 декември 2022 г.	96 300	1 177 243	120	1 273 663
Начислена амортизация за периода	4 215	81 858	-	86 073
Отписана амортизация	(130)	(2 773)	-	(2 903)
На 31 декември 2023 г.	100 385	1 256 328	120	1 356 833
Балансова стойност:				
На 31 декември 2022 г.	107 198	670 772	35 777	813 747
На 31 декември 2023 г.	103 795	685 731	33 130	822 656

Към 31.12.2023 г., в отчета за финансовото състояние са отчетени земя и сгради с балансова стойност 14 769 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 14 898 хил. лв.), за които няма констативни актове за собственост. Дружеството е в процес на получаване на актове за собственост на гореспоменатите земя и сгради. Не е признавана провизия за потенциални задължения, свързана с тези обстоятелства (Пояснение 3.24.3).

Разходите за придобиване на активи са свързани основно с придобиване на измервателно оборудване и инструменти, оборудване в трафопостове и подстанции, друго специфично електрооборудване и съоръжения.

Към 31 декември 2023 г., отчетната стойност на напълно амортизираните дълготрайни материални активи, които са в употреба, е 562 624 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 456 893 хил. лв.).

Към 31 декември 2023 г. Дружеството има договорно задължение за закупуване на активи по присъединяване на стойност 101 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 625 хил. лв.), което ще бъде реализирано през 2024 г.

Дружеството не е заложило имоти, машини, съоръжения като обезпечение по свои задължения.

Обезценка на имоти, машини и съоръжения

Предвид промените в регулаторната рамка през последните години, Дружеството е преценило и е въвело политика за ежегоден анализ и тест за обезценка на имотите, машините и съоръженията. На база на резултатите от този тест към 31.12.2023 и към 31.12.2022 г., ръководството е определило, че балансовата стойност на имотите, машините и съоръженията не надвишава тяхната възстановима стойност и в резултат на това не е необходимо признаване на допълнителна обезценка.

14. Нематериални активи

	Компютърен софтуер	Права, патенти и други	Разходи за придобиване на активи	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност:				
На 1 януари 2022 г.	1 455	19 804	1 965	23 224
Придобити	-	-	736	736
Трансфери	606	1 024	(1 630)	-
Рекласификация от имоти, машини и съоръжения	-	3	-	3
На 31 декември 2022 г.	2 061	20 831	1 071	23 963
Придобити	-	-	1 297	1 297
Трансфери	1 130	-	(1 130)	-
Отписани	-	(3)	-	(3)
На 31 декември 2023 г.	3 191	20 828	1 238	25 257
Амортизация:				
На 1 януари 2022 г.	488	13 577	-	14 065
Начислена амортизация за годината	305	778	-	1 083
На 31 декември 2022 г.	793	14 355	-	15 148
Начислена амортизация за годината	414	778	-	1 192
Отписана амортизация	-	(3)	-	(3)
На 31 декември 2023 г.	1 207	15 130	-	16 337
Балансова стойност:				
На 31 декември 2022 г.	1 268	6 476	1 071	8 815
На 31 декември 2023 г.	1 984	5 698	1 238	8 920

Към 31 декември 2023 г., отчетната стойност на напълно амортизираните нематериални активи, които са в употреба, възлиза на 8 372 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 8 285 хил. лв.).

Дружеството е предприело действия за осъвременяване на основната информационна система SAP ERP & IS-U и миграцията ѝ към версия SAP S/4 HANA. В тази връзка е дало съгласие на своето дъщерно дружество Електрохолд ИКТ ЕАД, да сключи договор за необходимите за това дейности.

Дружеството не е заложило нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

Обезценка на нематериални активи

Дружеството е извършило анализ и преглед за обезценка на нематериалните активи към 31 декември 2023 г. и към 31 декември 2022 г. Не са установени индикатори за това, че балансовата стойност на активите надвишава тяхната възстановима стойност.

15. Инвестиции в дъщерни предприятия

Дружеството има следните инвестиции в дъщерни предприятия:

Име на	Държава на учредяване	Основна дейност	2023 хил. лв.	2023 участие %	2022 хил. лв.	2022 участие %
Електрохолд ИКТ ЕАД	България	Услуги в сферата на ИКТ	6 000	100	6 000	100
			6 000		6 000	

Инвестицията е отразена във финансовия отчет на Дружеството по метода на себестойността. През 2023 г. и 2022 г. Дружеството не е получило дивиденди.

Дружеството няма условни задължения или други поети ангажименти, свързани с инвестиции в

дъщерни дружества. Нетните активи на дъщерното дружество към 31.12.2023 г. са в размер на 26 469 хил. лв. (2022 г.: 23 269 хил. лв.).

16. Материални запаси

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Материални запаси за изграждане на активи	19 098	29 971
Резервни части	509	813
Други материали	2 712	3 178
Общо материални запаси, брутна сума	22 319	33 962
Обезценка	(3 139)	(1 812)
Общо материални запаси	19 180	32 150

Изменението на натрупаната обезценка на материалните запаси е, както следва:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари	1 812	1 884
Призната (Пояснение 10)	1 934	656
Възстановена (Пояснение 10)	(607)	(728)
На 31 декември	3 139	1 812

През 2023 г. общо 16 204 хил. лв. от материалните запаси са отчетени като разход в печалбата или загубата (2022 г.: 15 029 хил. лв.).

Материалните запаси към 31 декември 2023 г. не са предоставяни като обезпечение на задължения на Дружеството.

17. Търговски и други нефинансови вземания

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Финансови активи		
Търговски вземания по договори с клиенти	22 392	22 232
Очаквани кредитни загуби на търговски вземания по договори с клиенти	(5 154)	(4 512)
Други търговски вземания, различни от вземания по договори с клиенти	14 741	11 988
Очаквани кредитни загуби на други търговски вземания, различни от търговски вземания по договори с клиенти	(12 609)	(9 850)
Търговски вземания, нетна сума	19 370	19 858
Съдебни и присъдени вземания	4 246	4 047
Обезценка за съдебни и присъдени вземания	(4 035)	(3 963)
Съдебни и присъдени вземания, нетна сума	211	84
Общо финансови активи	19 581	19 942
Нефинансови активи		
Други вземания	17 240	24 709
Обезценка на други вземания	(5 448)	(5 550)
Други вземания, нетна сума	11 792	19 159
Компенсации за технологични разходи (Пояснение 6.1)	-	3 141
Данъци за възстановяване	4 603	1 447
Общо нефинансови активи	16 395	23 747
Търговски и други нефинансови вземания	35 976	43 689

Търговските вземания, в т.ч. по договори с клиенти, са деноминирани в лева и евро и са възникнали по повод продажба на услуги, свързани с лицензионната дейност на Дружеството. Вземанията на дружеството са необезпечени и безлихвени. То е определило обичаен кредитен период до 10 дни (от дата на издаване на фактурата).

Компенсации

С Решение № 893 от 30 декември 2021 г. и Постановление № 476 от 30 декември 2021 г. Министерски съвет на Република България одобрява Програма за компенсиране на разходите на операторите на електропреносната и електроразпределителните мрежи (Операторите) за закупуване на електрическа енергия, потребена за технологични разходи (Програмата). Програмата цели да компенсира дефицитите, получени като разлика между определената от КЕВР прогнозна пазарна цена и борсовата цена, по която Операторите закупуват енергията, необходима за покриване на технологичните разходи за периода от юли до декември 2021 г. С нея се гарантира финансова стабилност на Операторите, необходима за осъществяване на дейностите им осигуряващи нормалното и надеждно функциониране на електроенергийната система на страната.

Компенсирането на Операторите се извърши въз основа на индивидуални договори, сключени между Министерството на енергетиката (МЕ) и Операторите, придружени със заявление и месечни справки за разходите за фактурираните им от Доставчици количества електрическа енергия за технологични разходи.

През 2023 г. Дружеството не е получило правителствени компенсации (финансирания), защото отчетената покупна цена е по-ниска от прогнозната пазарна цена одобрена от КЕВР. През 2022 г. количествата потребена електрическа енергия, подлежащи на компенсация, са в размер на 87 598 МВтч, а стойността на салдото на вземането е в размер на 3 141 хил. лв.

Другите нефинансови вземания включват:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Предоставени гаранции, във връзка със закупуване на ел. енергия за технологични загуби	7 041	16 560
Предоставени гаранции по договори за изпълнение	2 155	2 219
Предоставени аванси за доставка на материали и услуги	5 824	2 740
Вземания по липси и начети	1 792	1 785
Платени суми към ЧСИ	211	402
Други вземания	217	1 003
Обезценка на други вземания	(5 448)	(5 550)
	11 792	19 159

Дружеството прилага опростения подход на МСФО 9 за очаквани кредитни загуби за вземания от клиенти (Пояснение 3.6.1 и 3.24.2).

Структурата на търговските вземания към 31.12.2023 г., към 31.12.2022 г. на база просрочие, заедно с обобщени данни за натрупаните очаквани кредитни загуби в коректива за обезценка, е представена в таблиците по-долу:

31.12.2023	Ненастъпил падеж	0 - 30 дни	31 - 90 дни	91-180 дни	181-360 дни	>361 дни	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Очакван процент на кредитни загуби	0.27%	0.27%	17.24%	47.79%	41.03%	85.15%	
Търговски вземания (брутна балансова стойност)	15 016	2 384	1 698	1 129	2 593	14 313	37 133
Очаквана кредитна загуба (Коректив за обезценка)	(40)	(6)	(293)	(540)	(1 064)	(12 187)	(14 130)
Допълнителна кредитна загуба до 100% на клиенти в ликвидация и несъстоятелност	(79)	(2)	-	-	(6)	(208)	(295)
Допълнителна кредитна загуба до 87.20% ПИКЕЕ	(389)	(470)	(585)	(340)	(1 064)	(490)	(3 338)
Търговски вземания, нетно	14 508	1 906	820	249	459	1 428	19 370

Вземанията с просрочие между една и три години се обезценяват с различен % събираемост за всяка от годините, изчислен на база историческите равнища на събираемост. Над третата година вземанията се обезценяват със 100%.

31.12.2022	Ненастъпил падеж	0 - 30 дни	31 - 90 дни	91-180 дни	181-360 дни	>361 дни	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Очакван процент на кредитни загуби	0.32%	0.32%	18.94%	43.85%	45.95%	97.44%	
Търговски вземания (брутна балансова стойност)	17 962	1 932	1 549	1 030	1 424	10 323	34 220
Очаквана кредитна загуба (Коректив за обезценка)	(55)	(2)	(70)	(94)	(111)	(4 035)	(4 367)
Допълнителна кредитна загуба до 100% на клиенти в ликвидация и несъстоятелност	-	(30)		(1)	(1)	(1 390)	(1 422)
Допълнителна кредитна загуба до 69.35% ПИКЕЕ	(502)	(1 194)	(998)	(689)	(999)	(4 191)	(8 573)
Търговски вземания, нетно	17 405	706	481	246	313	707	19 858

Движението на коректива за обезценка (кредитни загуби) на търговските и други вземания е следното:

	Търговски вземания	Съдебни и присъдени вземания	Други вземания	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари 2022 г.	13 560	3 892	4 959	22 411
Призната (Пояснение 10)	3 958	71	591	4 620
Отписана през периода	(3 156)	-	-	(3 156)
На 31 декември 2022 г.	14 362	3 963	5 550	23 875
Призната (Пояснение 10)	3 401	72	(102)	3 371
На 31 декември 2023 г.	17 763	4 035	5 448	27 246

18. Активи по договори с клиенти

Активите по договори с клиенти – свързани лица представляват начислените суми чрез прилагане на одобрената методика на Дружеството за измерване на прихода от услугата по пренос и достъп на електроенергия, която е предоставена на клиентите, но не е фактически отчетена към края на отчетния период (Пояснение 3.18). Изменението в размера им се дължи на нетните ефекти от установения обем на тази консумирана ел. енергия в началото и в края на всеки период.

Изменението на активите по договори с клиенти от свързани и несвързани лица през 2023 г. и 2022 г. е както следва:

Активи по договори с клиенти	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Салдо на 1 януари	24 964	16 480
Намаления през периода	(24 964)	(16 480)
Увеличения през периода	15 848	25 044
Коректив за обезценка	(42)	(80)
Салдо на 31 декември	15 806	24 964
Активи по договори с клиенти		
Текущи	15 806	24 964
Активи по договори с клиенти		
От свързани лица (пояснение 26)	14 232	22 926
От други клиенти	1 574	2 038
	15 806	24 964

Движението на коректива за обезценка (очаквани кредитни загуби) на активите по договори с клиенти е следното:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Салдо на 1 януари	80	60
(Намаление)/увеличение на коректива за обезценка, признато в печалбата или загубата	(38)	20
Салдо на 31 декември	42	80

19. Пари и парични еквиваленти

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Парични средства в банкови сметки	9 617	13 132
	9 617	13 132

Паричните средства на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД са по разплащателни банкови сметки. Наличните парични средства на Дружеството са във високорейтингови банки. Към 31.12.2023 г. салдото на коректива за очаквани кредитни загуби е в размер на 9 хил. лв. (31.12.2022 г.: 15 хил. лв.). (Пояснение 3.24.2).

Сумата на пари и парични еквиваленти, която е блокирана за Дружеството към 31 декември 2023 г., е в размер на 290 хил. лв. (2022 г.: 292 хил. лв.).

20. Собствен капитал

20.1. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на Дружеството е в размер на 1 928 хил. лв., разпределен в 1 928 000 броя обикновени, безналични и свободно прехвърляеми акции с право на глас, всяка с номинална стойност от 1 лв.

В резултат на започналите през 2021 г. и приключили през първото шестмесечие на 2022 г. процедури по търгово предлагане, както и сключени сделки в края на март 2022 г. и проведената процедура за изкупуване на акции по чл. 157а от ЗППЦК „Ийстърн Юръпиън Електрик Къмпани“ Б.В. е придобило 100% от капитала на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД.

Име на акционера	31.12.2023		31.12.2022	
	Брой право на глас	Процент	Брой право на глас	Процент
„Ийстърн Юръпиън Електрик Къмпани“ Б.В.	1 928 000	100.00%	1 928 000	100.00%
ОБЩО	1 928 000	100.00%	1 928 000	100.00%

20.2. Законови резерви

Законовите резерви (Фонд "Резервен") се формират от акционерните дружества, като Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД, като разпределение на печалбата по реда на чл. 246 от Търговския закон. Те се заделят по решение на акционерите на дружеството, а минималният им размер е една десета от регистрирания капитал на Дружеството. Източници за формиране на законовите резерви са най-малко една десета част от нетната печалба, премии от емисии на акции и средствата, предвидени в устава или по решение на общото събрание на акционерите. Законовите резерви могат да бъдат използвани единствено за покриване на загуби от текущия и предходни отчетни периоди. Към 31 декември 2023 г., законовите резерви възлизат на 3 533 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 3 533 хил. лв.).

20.3. Дивиденди

На 12 юни 2023 г. едноличният собственик на капитала на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД е взел решение за изплащане на дивиденди на стойност 76 920 хил. лв., което представлява плащане от 39.90 лв. за 1 акция от капитала от фонд „Неразпределена печалба“

на Дружеството от минали години до 2022 г. включително. Към 31.12.2023 г. дивидентите са изплатени.

През 2022 г. Дружеството не е изплащало дивиденди.

21. Провизии

	Провизии за съдебни искове	Провизии за санкции	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари 2022 г.	6 730	2 371	9 101
(Възстановени) / възникнали	1 220	(385)	835
(Пояснение 10)			
Уредени	(1 361)	(260)	(1 621)
На 31 декември 2022 г.	6 589	1 726	8 315
Възникнали (Пояснение 10)	1 951	160	2 111
Възстановени (Пояснение 10)	(2 381)	(180)	(2 561)
Уредени	(184)	(140)	(324)
На 31 декември 2023 г.	5 975	1 566	7 541

21.1. Провизии за съдебни искове

Различни юридически и физически лица са започнали съдебни дела срещу Дружеството във връзка с трудови спорове, имотни спорове и други видове претенции, възникнали по повод изпълнение на основната дейност на Дружеството, по-съществени от които са, както следва:

21.1.1. Провизии за съдебни искове и производства от ВЕИ за достъп до електроразпределителната мрежа

През 2012 г. са образувани множество съдебни производства по жалби на производителите на електроенергия от възобновяеми енергийни източници, които молят съда да отмени Решение № Ц-33/14.09.2012 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране, като незаконосъобразно. Дружеството е посъветвано от своите юрисконсулти, че има вероятност за неблагоприятен изход от тези дела. През месец юни 2013 г., ВАС взе няколко решения на последна инстанция, с което отменя временните цени за достъп до електроразпределителната мрежа в няколко групи за соларни, вятърни възобновяеми източници. На 13 март 2014 г. КЕВР излезе с Решение Ц-6/13.03.2014. за определяне на постоянни цени достъп за производители на електрическа енергия от възобновяеми източници, ползващи преференциални цени и Решение КМ-1/13.03.2014 г за стария период. Компенсаторният механизъм, предвиден в Решение КМ-1/13.03.2014 г. обхваща ВЕИ производителите, които не са обжалвали решение за определяне на временни цени Ц-33/14.09.2012 г. и тези за които, въпреки че са обжалвали решението, за тях то не е влязло в сила.

През 2023 г. е платена провизия в размер на 3 хил. лв. по новозаведени дела. През 2020 г. вземанията на производители на електрическа енергия от възобновяеми източници срещу ЕРМ Запад ЕАД, в размер на 2 106 хил. лв. основани на отмяната от съда, на която и да е точка от Решение Ц-33, бяха отписани след изтичане на петгодишна давност. Във финансовите отчети към 31 декември 2023 г. размерът на тази провизия възлиза на 115 хил. лв. (31 декември 2022 г.: 118 хил. лв.).

21.1.2. Други провизии за съдебни искове

Останалата стойност от признатите провизии по съдебни искове и производства включва различни дела, в които Дружеството участва като ищец или ответник, общо в размер на 5 860 хил. лв. (2022 г.: 6 471 хил. лв.), всяко от които е с несъществен индивидуален размер. Дружеството не оповестява допълнителна информация на основание параграф 92 от МСС 37.

21.2. Провизии за санкции

Към 31 декември 2023 г. Дружеството има провизии за санкции от органи на държавната администрация в размер на 1 566 хил. лв. (2022 г.: 1 726 хил. лв.). Дружеството е отчело риска

от неблагоприятен изход във връзка с наложените санкции. Дружеството не оповестява допълнителна информация на основание параграф 92 от МСС 37. Провизиите са както следва:

21.2.1. Провизии във връзка с наказателно-административни постановления на регулаторния орган (КЕВР)

През 2022 г. от КЕВР са издадени 3 бр. наказателни постановления, които са обжалвани. Две от наказателните постановления са за неизпълнение на решение на КЕВР и санкциите са по 20 хил. лв., а третото е за предоставяне на невярна информация и санкцията е 5 хил. лв. Наказателното постановление за предоставяне на невярна информация е отменено. Едно от наказателните постановления за неизпълнение на решение на КЕВР е потвърдено и платено, другото е отменено от съда.

НП за предоставяне на невярна информация за санкция от 5 хил. лв. също е отменено от съда.

Със заповед № 3-Е-1129/11.08.2022 г. на председателя на Комисията за енергийно и водно регулиране е назначена проверка на „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД за изпълнение на изискванията на лицензията по отношение на осигуряване на електрическа енергия с показатели, съответни на изискванията на стандарта. В хода на проверката са монтирани уреди за измерване качеството на доставяната електрическа енергия за период от седем денонощия в 30 точки на присъединяване, находящи се в различни райони на лицензионната територия. Според връчения Констативен протокол № Е-8 от 06.12.2022 г. в 10 точки на присъединяване стойностите на захранващото напрежение не отговарят на приложимия стандарт и въз основа на това Дружеството начисли провизия на стойност 600 хил. лв., която беше потвърдена с издаването на десет броя наказателни постановления, през месец април 2023 г., всяко от които на стойност 60 хил. лв., която е минимумът, предвиден за този вид нарушение, извършено в режим на повторност. От тях НП12 е влязло в сила и е платено, останалите 9 броя са обжалвани.

Общият размер на провизиите за имуществени санкции, наложени от КЕВР към 31.12.2023 г. е на стойност 540 хил. лв., посочените суми са начислени и в процес на обжалване.

21.2.2. Провизия за данъчни задължения, свързани с ревизия от НАП

През декември 2019 г. е възложена ревизия, обхващаща периоди 2014 и 2015 г., която завършва с издаване на ДРА, в който отново, както и за 2013 г., на базата на констатирани влезли в сила решения на съда и наказателни постановления се определят невнесени осигуровки и данък върху социалните разходи по ЗКПО за всички месеци от двете години, в които има начислени социални разходи, за които са ползвани облекчения и отстъпки по ЗКПО. Сумата по ревизионния акт е платена изцяло. Ревизионния акт е обжалван пред Административен съд София-град. Образувано е адм. дело № 5874/2021 г., по което е възложена техническа експертиза. През 2023 г. компетентният съд е възложил допълнителна техническа експертиза.

За да спази принципа на последователност при оценяване на възникване на задължения, свързани с проверки от държавни регулаторни органи, Дружеството е преценило, че остава рискът за 2016 г., докато не приключи делото по ревизионния акт за 2014 и 2015 г., данъчна ревизия да повдигне отново въпроса за нарушение на условието да няма подлежащи на принудително изпълнение публични задължения към момента на ползване на облекчения и отстъпки по реда на ЗКПО, а именно към момента на предоставяне на ваучери за храна.

22. Задължения за доходи на персонала при пенсиониране

Съгласно българското законодателство и Колективния трудов договор на Дружеството, то е задължено да плати от две до шест месечни brutни заплати на своите работници при пенсиониране, в зависимост от трудовия им стаж, както следва:

*Трудов стаж**Доходи при пенсиониране в brutни месечни заплати*

До 10 години	4
Последните 10 години в енергийната индустрия	6
10 години през последните 20 в Дружеството или в групата	6
В Дружеството или в групата през последните 30 години	9

Дружеството не поддържа конкретни активи във връзка с плановете за доходи при пенсиониране.

Таблицата по-долу обобщава компонентите на нетните разходи за доходи на персонала, признати в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и сумите, признати в отчета за финансовото състояние за плана за доходи при пенсиониране:

Компоненти на доходи на персонала при пенсиониране

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за текущ стаж	2 117	2 781
Разходи за лихви	547	885
Прехвърлени задължения към други дружества	(219)	(695)
Разходи за доходи на персонала при пенсиониране, признати в печалбата или загубата за периода	2 445	2 971
Нетни актюерски (печалби)/загуби от преоценка на задължения по пенсионни планове	(695)	662
Преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи, признати в другия всеобхватен доход	(695)	662

Задължение за доходи на персонала при пенсиониране

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Текуща част	2 789	2 274
Нетекуча част	14 412	14 004
	17 201	16 278

Промените в настоящата стойност на задължението за доходи при пенсиониране са както следва:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения за доходи на персонала при пенсиониране на 1 януари	16 278	13 288
Разходи за лихви	547	885
Разходи за текущ стаж	2 117	2 781
Прехвърлени задължения към други дружества	(219)	(695)
Общо признати в печалбата или загубата	2 445	2 971
Актюерски (печалби) /загуби от преоценки на задължения по пенсионни планове	(695)	662
Общо признати в другия всеобхватен доход	(695)	662
Изплатени доходи на персонала	(827)	(643)
Задължения за доходи на персонала при пенсиониране на 31 декември	17 201	16 278

Основните предположения, използвани при определяне на задълженията за доходи на персонала при пенсиониране са посочени по-долу:

	2023	2022
Норма на дискотиране	3.01%	5.20%
Бъдещо увеличение на възнагражденията	3.41%	6.65%
	До 30 г.:17%	До 30 г.:17%
Текущество на персонала	От 31-40 г.:11%	От 31-40 г.:10%
	От 41-50 г.: 6%	От 41-50 г.: 6%
	Над 50 г: 2%	Над 50 г: 2%

Анализ на чувствителността

Един процентен пункт промяна в процента на бъдещо увеличение на възнагражденията би довел до следния ефект:

	Увеличение хил. лв.	Намаление хил. лв.
2023		
Ефект върху разхода за текущ стаж	251	(198)
Ефект върху разхода за лихви	72	(56)
Ефект върху задължението за доходи на персонала при пенсиониране	2 030	(1 599)
2022		
Ефект върху разхода за текущ стаж	365	(311)
Ефект върху разхода за лихви	125	(106)
Ефект върху задължението за доходи на персонала при пенсиониране	1 995	(1 701)

Един процентен пункт промяна в нормата на дискотиране би довел до следния ефект:

	Увеличение хил. лв.	Намаление хил. лв.
2023		
Ефект върху разхода за текущ стаж	(192)	227
Ефект върху задължението за доходи на персонала при пенсиониране	(1 532)	1 812
2022		
Ефект върху разхода за текущ стаж	(4)	4
Ефект върху задължението за доходи на персонала при пенсиониране	(36)	37

В таблицата по-долу е представена матуритетната структура на задължението за доходи на персонала при пенсиониране на база на очакваните плащания:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
До 1 година	2 789	2 274
От 2 до 5 години	2 506	3 261
От 6 до 10 години	4 536	3 804
Над 10 години	7 370	6 939
Общо очаквани плащания	17 201	16 278

23. Търговски и други задължения

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Финансови пасиви		
Задължения към доставчици	36 909	53 214
Общо финансови пасиви	36 909	53 214
Нефинансови пасиви		
Задължения към персонала	14 058	8 413
Задължения за социално осигуряване	3 530	2 529
Задължения за неизползвани отпуски	5 296	4 867
Задължения за социално осигуряване за неизползвани отпуски	1 148	1 061
Други задължения към бюджета	84	19
Задължения по гаранции	6 558	7 821
Получени аванси	6 166	1 590
Други задължения	781	579
Общо нефинансови пасиви	37 621	26 879
	74 530	80 093

Търговските задълженията не са лихвоносни, свързани са с регулярни доставки на стоки и услуги и обичайно, се уреждат в 60-дневен срок.

Данъчните задължения са текущи и регулярно се уреждат в законово установените срокове.

Другите задължения не са лихвоносни и обичайно се уреждат в 60-180-дневен срок и съдържат следните типове взаимоотношения: задължения по договори за застраховане и др.

Задълженията по гаранции включват гаранции по договори за пренос и достъп, гаранции за добро изпълнение, гаранции за участие в тръжни процедури и др. и се погасяват при условията на договореностите с контрагентите.

24. Пасиви по договори с клиенти

Цената на сделката, разпределена към оставащите задължения за изпълнение (които не са удовлетворени или които са частично удовлетворени) към 31 декември, е както следва:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
до 1 година	5 348	5 754
от 2 до 5 години	19 403	12 712
	24 751	18 466

Оставащите задължения за изпълнение, които се очаква да бъдат признати след повече от една година са свързани с изпълнение на услугите по присъединяване на клиенти към електроразпределителната мрежа.

Пасивите по договори с клиенти включват авансово платени такси за присъединяване към електроразпределителната мрежа. Изменението на пасивите по договори с клиенти през 2023 г. и 2022 г. е, както следва:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Пасиви по договори с клиенти		
Салдо на 1 януари	18 466	14 258
Отчетени приходи, които са били признати като пасив по договор (<i>Получени авансови плащания</i>)	(8 671)	(7 059)
Получени плащания от клиенти (без тези признати като приходи през периода)	14 956	11 267
Салдо на 31 декември	24 751	18 466

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Пасиви по договори с клиенти		
Текущи	5 348	5 754
Нетекущи	19 403	12 712
	24 751	18 466

25. Отсрочени данъчни пасиви

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на дружеството да генерира достатъчна данъчна печалба.

Движението в отсрочените данъчни активи /(пасиви) е представено по-долу:

<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2023 г.</i>	<i>Признати в печалбата или загубата</i>	<i>Салдо на 31 декември 2023 г.</i>
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Дълготрайни материални активи	(17 520)	(287)	(17 807)
Провизии за съдебни искове и санкции	659	(42)	617
Обезценки на вземания	1 077	340	1 417
Обезценка на материални запаси	181	133	314
Обезценка на финансови активи	-	125	125
Задължения за доходи на наети лица	1 627	233	1 860
Начисление за бонуси на персонала	305	566	871
Начисление за неизползвани отпуски на персонала	593	51	644
Задължения към доставчици с изтекла давност	351	(9)	342
Пасиви по договори с клиенти	1 847	628	2 475
Задължения по лизингови договори	-	12	12
	(10 880)	1 750	(9 130)
Отсрочени данъчни активи	6 640		8 677
Отсрочени данъчни пасиви	(17 520)		(17 807)
Признати като:			
Отсрочени данъчни пасиви	(10 880)		(9 130)
<i>Отсрочени данъчни (пасиви)/активи</i>	<i>Салдо на 1 януари 2022 г.</i>	<i>Признати в печалбата или загубата</i>	<i>Салдо на 31 декември 2022 г.</i>
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Дълготрайни материални активи	(17 250)	(270)	(17 520)
Провизии за съдебни искове и санкции	674	(15)	659
Обезценки на вземания	1 021	56	1 077
Обезценка на материални запаси	187	(6)	181
Задължения за доходи на наети лица	1 329	298	1 627
Начисление за бонуси на персонала	391	(86)	305
Начисление за неизползвани отпуски на персонала	514	79	593
Задължения към доставчици с изтекла давност	417	(66)	351
Пасиви по договори с клиенти	1 425	422	1 847
	(11 292)	412	(10 880)
Отсрочени данъчни активи	5 958		6 640
Отсрочени данъчни пасиви	(17 250)		(17 520)
Признати като:			
Отсрочени данъчни пасиви	(11 292)		(10 880)

Поради размера на стопанската дейност на групата Старком Холдинг АД, към която принадлежи Дружеството, то се очаква да подлежи на облагане с допълнителен национален корпоративен

данък по реда на промените в Закона за корпоративното подоходно облагане, които са в сила от 1 януари 2024 г. Дружеството и групата, към която принадлежи, са в процес на анализ на новите изисквания, издадени от Организацията за икономически сътрудничество и развитие (ОИСР) и приети от националните правителства, в юрисдикциите, в които функционира. Поради това Дружеството е приложило изключението за признаването на отсрочени данъчни активи и пасиви, свързани с данъците върху дохода от втори стълб (параграф 4А от МСС 12), и за оповестяването на информация за тях в годишния финансов отчет за 2023 г.

26. Оповестяване на свързани лица

Към 31.12.2023 г. „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД се контролира от Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани Б.В., Нидерландия (дружество от енергийната групата на „Еврохолд България“ АД) и притежаващо 100% от капитала на Дружеството.

Непряк контрол върху „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД се осъществява от „Еврохолд България“ АД, притежаващо 100% от капитала на „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани“ Б.В., чрез дъщерните си дружества - „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани“ II Б.В. (100% притежавано от „Еврохолд България“ АД) и „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани“ III Б.В. (100% притежавано от „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани“ II Б.В.), а от своя страна „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани“ III Б.В. притежава 100% от капитала на „Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани“ Б.В.

„Еврохолд България“ АД се контролира от „Старком Холдинг“ АД – акционерно дружество, учредено и съществуващо в съответствие със законите на Република България, регистрирано в Търговския регистър към Агенция по вписванията с ЕИК 121610851, със седалище и адрес на управление: Република България, гр. София, п.к. 1592, район Искър, бул. „Христофор Колумб“ № 43. „Старком Холдинг“ АД притежава 50.08%, от капитала на „Еврохолд България“ АД към 31 декември 2023 г.

Дъщерно предприятие

Към 31.12.2023 г. „Електроразпределителни мрежи Запад“ ЕАД е едноличен собственик на капитала на „Електрохолд ИКТ“ ЕАД, като притежава 100% от акциите на дъщерното дружество (Пояснение 6).

Други свързани лица:

- Под общия контрол на Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани Б.В., Нидерландия: Електрохолд Продажби ЕАД, Електрохолд Трейд ЕАД, Електрохолд България ЕООД, Фри Енерджи Проджект Орешец ЕООД, Електрохолд ИПС ЕООД.

- Под общия контрол на Старком Холдинг АД, с които дружеството е сключило сделки през отчетния период:

ЗД Евроинс АД, ЗД Евроинс Живот АД, Евро-Финанс АД, Ауто Италия ЕАД (до 30.06.2022 г.) и Дару Кар АД (до 30.06.2022 г.).

През април 2022 г. са променени наименованията на следните свързани лица под общ контрол: „ЧЕЗ Електро България“ АД, „ЧЕЗ Трейд“ ЕАД, „ЧЕЗ България“ ЕООД, „ЧЕЗ Информационни и комуникационни технологии България“ ЕАД. Новите имена са съответно: „Електрохолд Продажби“ АД, „Електрохолд Трейд“ ЕАД, „Електрохолд България“ ЕООД, „Електрохолд ИКТ“ ЕАД.

Дружеството не е издало или получило гаранции от свързани лица в полза на трети страни.

Срокове и условия по сделките със свързани лица

Продажбите към и покупките от свързани лица се осъществяват съгласно сключени договори по обичайни пазарни цени, с изключение на услугите по пренос и достъп, които се извършват по регулирани цени. Салдата към края на годината не са обезпечени и се уреждат в парични средства. Не са издадени и не са получени гаранции за вземания от или задължения към свързани лица. Тази оценка се прави за всяка финансова година, чрез анализ на финансовите позиции на свързаните лица и пазара, на който те извършват своята дейност.

Вземанията от свързани лица обичайно са краткосрочни, със срок на плащане до един месец.

26.1. Сделки и салда със свързани лица

Таблицата показва общата сума на продажбите и покупките, и на разчети по свързани лица, съгласно действащите с тях договори:

26.1.1. Продажби към свързани лица

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от наеми		
Електрохолд България ЕООД	774	538
Електрохолд Продажби ЕАД	20	171
Електрохолд Трейд ЕАД	20	9
Електрохолд ИКТ ЕАД	285	242
Електрохолд ИПС ЕООД	778	52
Приходи от достъп и разпределение на електрическа енергия		
Електрохолд Продажби ЕАД	390 860	356 473
- брутни продажби	503 836	456 425
- нетирания, съгл. МСФО 15	(112 976)	(99 952)
Електрохолд Трейд ЕАД	48 675	28 227
- брутни продажби	68 243	38 219
- нетирания, съгл. МСФО 15	(19 568)	(10 933)
- балансиране	845	941
Приходи от други услуги		
Електрохолд Продажби ЕАД	73	73
Електрохолд Трейд ЕАД	3	3
Други продажби на активи, стоки и услуги		
Дару Кар АД (свързано лице до 30.06.2022 г.)	-	6
Ауто Италия ЕАД (свързано лице до 30.06.2022 г.)	-	689
Електрохолд ИПС ЕООД	14	-
ЗД Евроинс АД	30	-
Общо продажби на свързани лица	442 377	386 483

26.1.2. Покупки от свързани лица

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Покупка на ел. енергия за собствени нужди		
Електрохолд Продажби ЕАД	1 884	2 163
Покупка на услуга по балансиране		
Електрохолд Трейд ЕАД	4 065	8 002
Административни такси за услугата по балансиране		
Електрохолд Трейд ЕАД	22	49
Покупки по договори за споделени услуги		
Електрохолд България ЕООД	26 683	23 703
Електрохолд ИКТ ЕАД	16 043	15 165
Електрохолд ИПС ЕООД	10 938	2 558
Покупка на активи		
Електрохолд ИКТ ЕАД	1 347	410
Електрохолд ИПС ЕООД	3 755	-
Други покупки на услуги		
ЗД Евроинс Живот АД	12	-
ЗД Евроинс АД	5 418	391
Еврохолд България АД	1	-
Евро - Финанс АД	9	-
Разходи за обезценка на вземания		
Електрохолд Продажби ЕАД	(264)	190
Електрохолд Трейд ЕАД	(6)	17
Електрохолд България ЕООД	128	-
Електрохолд ИПС ЕООД	311	-

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за лихви по получени заеми		
ЕЕЕС В.В.	6 400	4 070
Общо покупки и разходи от свързани лица	76 746	56 718

26.1.3. Вземания от свързани лица и активи по договори

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Търговски вземания и активи по договори		
Електрохолд Продажби ЕАД	50 795	115 002
Електрохолд Трейд ЕАД	7 501	8 043
Електрохолд ИПС ЕООД	61 466	552
Електрохолд България ЕООД	-	73
Електрохолд ИКТ ЕАД	24 096	24
Фри Енерджи Проджект Орешец ЕООД	1	1
Евро-Финанс АД	232	-
Общо вземания и активи по договори от свързани лица	144 091	123 695
Предплащания и други активи		
ЗД Евроинс АД	240	-
Общо предплащания и други активи от свързани лица	240	-

Вземания от предоставени заеми

Електрохолд България ЕООД	9 125	-
---------------------------	-------	---

Към 31 декември 2023 г. сумата, представена в пояснението, включва и активи по договори в размер на 14 232 хил. лв. (2022 г.: 22 926 хил. лв.). Вижте Пояснение 18 Активи по договори с клиенти.

Дружеството е направило анализ и е отчетло загуби от обезценка на вземания от свързани лица в размер на 190 хил. лв. (2022 г.: 208 хил. лв.) и на активи по договори с клиенти от свързани лица 36 хил. лв. (2022 г.: 74 хил. лв.) (Пояснение 3.24.2)

26.1.4. Задължения към свързани лица

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Търговски задължения		
Електрохолд България ЕООД	11 431	10 323
Електрохолд Продажби ЕАД	889	1 010
Електрохолд Трейд ЕАД	1 162	1 090
Електрохолд ИКТ ЕАД	5 172	2 988
Електрохолд ИПС ЕООД	8 375	2 558
ЗД Евроинс АД	326	212
ЗД Евроинс Живот АД	4	4
Евро-Финанс АД, България	6	-
Еврохолд България АД	1	-
Общо търговски задължения към свързани лица	27 366	18 185
Задължения по получени заеми		
Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани Б.В	102 003	104 406

26.2. Заеми със свързани лица

26.2.1. Заеми получени от свързани лица

		Получени заеми	Натрупа на лихва	Заеми, получени от свързани лица	Разходи за лихви, признати в печалбата и загубата
		хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани Б.В.	2023	101 057	946	102 003	6 400
Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани Б.В.	2022	103 330	1 076	104 406	4 070

През 2021 г. заемът, сключен с ЧЕЗ а.с. от 03.12.2018, е прехвърлен към Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани Б.В. считано от 27.07.2021 г. Размерът на заема е 30 670 хил. евро, от които са усвоени 10 000 хил. евро през 2018 г., а остатъкът от 20 670 хил. евро през 2019 г. Лихвата по заема е 0.82% + Euribor за съответния лихвен период. Срокът на договора е до октомври 2023 г. Заемът не е обезпечен и е субординиран/подчинен на заема от Европейска банка за възстановяване и развитие. Заемът е изменен през 2022 г., като новия лихвен процент е 3.50% +6 м Euribor, а срокът е удължен до 31.10.2027 г.

На 28.07.2021 г. е сключен договор за заем с Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани Б.В. Размерът на заема е 16 072 728 евро и е изцяло усвоен. Лихвата по заема е 1.80%. Срокът на заема е 26.07.2022 г. Заемът не е обезпечен и е субординиран/подчинен на заема от Европейска банка за възстановяване и развитие. На 29.11.2021 г. договорът е изменен като срокът е удължен до 31.10.2027 г. при лихва 3.20%.

На 25.11.2021 г. е сключен краткосрочен договор за заем с Ийстърн Юрпиън Електрик Къмпани Б.В. в размер на 14 000 000 евро при лихва 3.15% +6м EURIBOR. Заемът е необезпечен и подчинен на заема на Европейска банка за възстановяване и развитие. Срокът за погасяване на заема е 15.11.2022 г. С Анекс 1 от 30.05.2022 г. се променя лихвеният процент на 3.29%+6м EURIBOR и срокът за погасяване на заема е удължен до 21.07.2026 г.

Краткосрочната и дългосрочната част на задълженията по заеми са представени в Пояснение 34.

26.2.2. Заеми предоставени на свързани лица

		Предоставе ни заеми	Натрупа на лихва	Обезцен ка на заем	Заеми, предоставени на свързани лица	Приходи от лихви, признати в печалбата и загубата
		хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Електрохолд България ЕООД	2023	9 100	40	(15)	9 125	40
Електрохолд ИКТ ЕАД	2023	-	-	-	-	92

На 27.04.2023 г. е сключен договор за предоставяне на револвиращ заем с Електрохолд ИКТ ЕАД. Размерът на заема е 5 000 хил. лв. Лихвата по заема е 4.54%. Срокът на действие на заема е 27.03.2024 г. Заемът е изцяло погасен към 31.12.2023 г.

На 11.08.2023 г. е сключен договор за предоставяне на заем с Електрохолд България ЕООД. Размерът на заема е 5 000 хил. лв. Лихвата по заема е 4.80%. Срокът на действие на заема е пет години от датата на сключване на Договора. С Анекс 1 от 30.11.2023 г. се увеличава лимитът на предоставения заем до 15 000 хил. Лв.

26.3. Възнаграждения на ключовия управленски персонал

Възнагражденията, начислени през годината в полза на членовете на Управителния съвет и Надзорния съвет, са в размер на 291 хил. лв. (2022 г.: 225 хил. лв.). Разходите за възнаграждения на ключовия управленски персонал са представени на ред „Разходи за персонала“ в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

27. Правителствени дарения

Правителствените дарения са свързани с финансиране на дълготрайни материални активи, както и за текуща дейност и са във връзка със следните проекти:

- **“Подмяна на стари трансформатори с нови за намаляване на загубите в региона на доставката на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД”**

През 2010 г. Дружеството е получило трифазни маслени трансформатори с входящо напрежение 20 kV и изходящо напрежение 400 V във връзка с проекта съфинансиран със средства по споразумение за безвъзмездна помощ KIDFS GA №020A от 10 декември 2008 г. на обща стойност 676 хил. евро (1 321 хил. лева). Приходите се признават в печалбата или загубата на системна база в рамките на полезния живот на активите.

През 2023 г. е отчетен приход от финансиране, съответстващ на начислената амортизация на активите по проекта на стойност 64 хил. лв. (2022 г.: 64 хил. лв.) при среден полезен живот 20 години.

Към 31.12.2023 г. неамортизираната част от активите, придобити чрез финансирането е в размер на 383 хил. лева.

- **Програма във връзка с Директива 2003/87/ЕО и “Национален план за инвестиции на Република България 2013-2020”**

В изпълнение на изискванията на Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, за разпределяне на безплатни квоти на емисии на парникови газове (въглероден диоксид – CO₂) за периода от 2013 до 2020 г., е изготвен, обобщен доклад относно степента на изпълнение през 2017 г. на „Националния план за инвестиции (НПИ) на Република България 2013 – 2020 г.“. Както е посочено в доклада за степента на изпълнение на НПИ, през 2016 г. – като четвърта последна година за реализация на проекта, Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД изпълни 134 обекта, които включват кабелна и въздушна мрежа средно напрежение и трафопостове на стойност 3 078 хил. лв. за които през 2018 г. Дружеството е получило средства на стойност 2 754 хил. лв.

През 2023 г. е признат приход от финансиране, съответстващ на начислената амортизация на активите по проекта на стойност 148 хил. лв. (2022 г.: 129 хил. лв.) при среден полезен живот 20 години.

Към 31.12.2023 г. неамортизираната част от активите, придобити чрез финансирането е в размер на 1 790 хил. лв.

- **Програма “LIFE”**

Дружеството участва по Програма „LIFE“ в проект, който предоставя финансиране от Европейския съюз за проекти за опазване на околната среда и природата. Сроктът за изпълнение на проекта е до 31.12.2022 г. Основната цел на проекта е свързана с минимизиране на рисковете за околната среда и биологичното разнообразие. Дейностите са насочени към подобряване, модернизиране и обезопасяване на електроразпределителната мрежа с цел осигуряване на по-безопасна мрежа за птиците. Полученото финансиране е на стойност 2 506 хил. лв. По проекта са изразходени суми на стойност 2 797 хил. лв., от които 372 хил. лв. платени на Сдружение с идеална цел „Българско дружество за защита на птиците“, на база на партньорско споразумение за съвместно изпълнение на проекта. Към 31.12.2023 г. невъзстановената част на финансирането е на стойност 291 хил. лв.

- **Проект „LIFE DANUBE FREE SKY” LIFE19 NAT/SK/001023**

Дружеството участва по Програма „LIFE” в проект, който предоставя финансиране от Европейския съюз за проекти за транснационално опазване на птиците по река Дунав. Времевата рамка е за периода от септември 2020 – до февруари 2026 г. Целта на проекта е свързана с намаляване смъртността на целеви видове птици, причинена от електроразпределителната мрежа; стартиране/засилване на съвместната работа на международно ниво; обезопасяване на рискови стълбове чрез монтиране на различни птицезащитни продукти – минимум 1400 стълба; маркиране с дивертори на рискови електропроводи – минимум 200 км; намаляване аварийните ситуации, причинени от птици или гнезда на птици. Общият бюджет за България е 548 997 €, съфинансирането от Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД е, чрез вложен труд от страна на оперативно-ремонтния персонал за обезопасяване на ЕРМ в обхвата на проекта. Полученото финансиране е на стойност 309 хил. лв. По проекта са изразходени суми на стойност 581 хил. лв.

Към 31.12.2023 г. невъзстановената част на финансирането е на стойност 272 хил. лв.

- **Програма FORESIGHT**

Проект FORESIGHT има за цел да разработи обединено кибер решение за да повиши готовността на специалистите по киберсигурност на всички нива и да усъвършенства уменията им за предотвратяване, откриване, реагиране и смекчаване на сложни кибератаки.

Проектът стартира през месец октомври 2019 г. и е с продължителност 36 месеца. През 2022 г. проектът е удължен до м. март 2023 г. Изпълнява се от консорциум, състоящ се от 21 партньори от 10 страни.

Проект FORESIGHT е финансиран по линия на рамкова програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020” съгласно Споразумение за безвъзмездна финансова помощ №833673. Очакваните допустими разходи за изпълнението на проекта са 10 100 963,21 EUR (десет милиона сто хиляди деветстотин шестдесет и три евро и двадесет и един евроцента). Максималната сума на безвъзмездните средства е 7 992 462,50 EUR (седем милиона деветстотин деветдесет и две хиляди четиристотин шестдесет и две евро и петдесет евроцента). Безвъзмездните средства възстановяват 100% от допустимите разходи на бенефициентите, които са юридически лица с нестопанска цел и 70% от допустимите разходи на бенефициентите и свързаните трети страни, които са юридически лица, различни от тези с нестопанска цел.

Общи прогнозни разходи на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД за работата по проекта са до 130 хил. евро. Максималната сума на безвъзмездните средства е до 91 хил. евро. Крайната стойност на безвъзмездната помощ зависи от действителната степен на изпълнение съгласно условията на споразумението.

Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД участва в няколко задачи от работните пакети, свързани с архитектура и потребителски изисквания, FORESIGHT методика за обучение, внедряване и оценка на пилотния проект за електрическата мрежа.

До 2022 г. по проекта е получено предварително финансиране в размер на 151 хил. лв. за покриване на разходите за пътувания за участия в работни срещи по проекта и разходите за отработени човекомесеци по проекта. От тях са изразходени 86 хил. лв. През 2023 г. проектът приключи и неусвоената сума е възстановена.

- **Програма DATA CELLAR**

Цифровизацията на енергийната система на ЕС и правилното споделяне на данни между енергийните партньори са от решаващо значение за енергийния преход в Европейския съюз(ЕС), имащ за цел да се справи с една от най-неотложните глобални кризи на нашето общество: изменението на климата. DATA CELLAR има за цел да създаде обществено пространство за енергийни данни, което ще подпомогне създаването, развитието и управлението на местните енергийни общности в ЕС. DATA CELLAR ще внедри платформа за сътрудничество, осигуряваща достъп до данни, инструмент за подпомагане на вземането на решения и модели на изкуствен интелект, както и ще проучи етични, регулаторни, киберсигурност и други аспекти на управление за обработка/споделяне на данни.

Проектът стартира през месец юни 2022 г. и е с продължителност 42 месеца. Изпълнява се от консорциум, състоящ се от 31 партньора от 15 европейски държави.

Очакваните допустими разходи за изпълнението на проекта са 8 530 793 EUR. Максималната сума на безвъзмездните средства е 6 954 063 EUR. Безвъзмездните средства възстановяват 100% от допустимите разходи на бенефициентите, които са юридически лица с нестопанска цел и 70% от допустимите разходи на бенефициентите, които са юридически лица, различни от тези с нестопанска цел.

Крайната стойност на безвъзмездната помощ зависи от действителната степен на изпълнение съгласно условията на споразумението.

Участието на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД е свързано със създаване на насоки относно етичните аспекти при обработката на данни за DATA CELLAR, киберсигурност при оперативна съвместимост между различни пространства от данни, както и при предоставяне на лични данни и валидиране на данните по проекта.

Към края на 2023 г. по проекта е получено предварително финансиране в размер на 128 хил. лв. за покриване на разходите за пътувания за участия в работни срещи по проекта и разходите за отработени човекомесеци по проекта. От тях са изразходени 80 хил. лв. Към 31.12.2023 г. неусвоената част от финансирането е в размер на 48 хил. лв.

- **Програма ENFLATE**

Проект ENFLATE ще се основава на съществуващи решения за енергийни и неенергийни услуги, управлявани от данни, и ще ги възпроизвежда в различни географски региони, климат и нужди на потребителите. Той ще предложи приложими ориентирани към потребителите гъвкави платформи и ще ги тества в България, Гърция, Испания, Швеция и Швейцария, като ангажира местни потребители, пазарни оператори, регулаторни органи, доставчици на услуги, производители и др. Той ще осигури иновативни технологии за интелигентни мрежи, пазарни платформи за потребители, интелигентни сгради и услуги. Ще бъдат разработени и тествани ефективни бизнес модели, съчетаващи енергийни услуги със здравни услуги и услуги за мобилност. Разработеният проект ENFLATE ще бъде оперативно съвместим със съществуващите платформи за данни в Horizon 2020, като ONENET, CoordiNET, SmartNet и INTERFACE, използвайки предимствата на обмена на данни и адаптивните междинни архитектури. ENFLATE ще оцени въздействието на предложените услуги за гъвкавост на местно, регионално и общоевропейско ниво.

Проектът стартира през месец септември 2022 г. и е с продължителност 48 месеца. Изпълнява се от консорциум, състоящ се от 30 партньори.

Очакваните допустими разходи за изпълнението на проекта са 9 313 019 EUR. Максималната сума на безвъзмездните средства е 7 508 243 EUR. Безвъзмездните средства възстановяват 100% от допустимите разходи на бенефициентите, които са юридически лица с нестопанска цел и 70% от допустимите разходи на бенефициентите, които са юридически лица, различни от тези с нестопанска цел.

Общи прогнозни разходи на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД за работата по проекта са до 93 750 EUR. Максималната сума на безвъзмездните средства е до 65 625 EUR.

Крайната стойност на безвъзмездната помощ зависи от действителната степен на изпълнение съгласно условията на споразумението.

Към края на 2023 г. по проекта е получено предварително финансиране в размер на 62 хил. лв. за покриване на разходите за пътувания за участия в работни срещи по проекта и разходите за отработени човекомесеци по проекта. От тях са изразходени 31 хил. лв. Към 31.12.2023 г. неусвоената част от финансирането е в размер на 31 хил. лв.

- **Програма Demand Response – Residential Innovation for a Sustainable Energy system (DR-RISE)**

Основната цел на проект DR-RISE е да демонстрира ползите от реакцията на потреблението (DR) в жилищния сектор не само за крайните потребители, но и за цялостната енергийна система и всички заинтересовани участници. Той ще предложи набор от инструменти и услуги с двойна цел: повишаване на енергийната ефективност чрез оптимално управление, както и демонстриране на ползите (не само икономически) от DR. Платформата ще бъде демонстрирана в три различни държави от ЕС, като се фокусира върху събирането на най-разнообразни среди (напр. съществуващи енергийни общности, интелигентни села, градски жилищни блокове, домакинства с ниски доходи и др.). Първата итерация на пилотните проекти ще бъде разгърната, за да се оценят ползите от DR, включително минимално необходимите устройства за това. След това, надграждайки предишните резултати, ще бъде направена втора итерация и ще се сравнят резултатите с предишната. Тази двуфазова методология ще ни позволи да предприемем коригиращи мерки, ако е необходимо, и да оценим потенциалните ползи от множество сензори и контролни устройства. Следователно платформата ще достигне TRL7/8 до завършване на проекта.

Проектът стартира през месец юни 2023 г. и е с продължителност 48 месеца. Изпълнява се от консорциум, състоящ се от 14 партньори.

Очакваните допустими разходи за изпълнението на проекта са 7 045 815 EUR. Максималната сума на безвъзмездните средства е 5 894 433 EUR. Безвъзмездните средства възстановяват 100% от допустимите разходи на бенефициентите, които са юридически лица с нестопанска цел и 70% от допустимите разходи на бенефициентите, които са юридически лица, различни от тези с нестопанска цел.

Общи прогнозни разходи на Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД за работата по проекта са до 227 500 EUR. Максималната сума на безвъзмездните средства е до 159 250 EUR. Крайната стойност на безвъзмездната помощ зависи от действителната степен на изпълнение съгласно условията на споразумението.

Към края на 2023 г. по проекта е получено предварително финансиране в размер на 75 хил. лв. за покриване на разходите за пътувания за участия в работни срещи по проекта и разходите за отработени човекомесеци по проекта. От тях са изразходени 46 хил. лв. Към 31.12.2023 г. неусвоената част от финансирането е в размер на 29 хил. лв.

Таблицата по-долу показва получените и ползвани средства за финансирани проекти за закупуване на активи и за покриване на текущи разходи:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
На 1 януари	2 539	3 627
(Възстановени)/получени средства	(186)	438
Начислени суми за възстановяване/ изразходени средства	269	(1)
Признат приход от финансиране за дълготрайни материални активи	(334)	(193)
Признат приход от финансиране за текуща дейност	(597)	(1 332)
На 31 декември	1 691	2 539
<i>Текущи</i>	<i>334</i>	<i>259</i>
<i>Нетекущи</i>	<i>1 357</i>	<i>2 280</i>
	1 691	2 539

Неусвоените салда по проекти могат да бъдат анализирани, както следва:

	31.12.2023	31.12.2022
	хил. лв.	хил. лв.
Програма "Подмяна на стари трансформатори с нови за намаляване на загубите в региона на доставката на ЕРМ Запад ЕАД"	383	447
Програма във връзка с Директива 2003/87/ЕО и "Национален план за инвестиции на Република България 2013-2020"	1 790	1 931
Проект „LIFE Danube Free Sky” Life19 NAT/SK/001023	(272)	7
Програма „DR RISE"	29	-
Програма FORESIGHT	(4)	66
LIFE 16 NAT/BG/000612	(314)	6
Програма DATA CELLAR	48	24
Програма ENFLATE	31	58
	1 691	2 539

Приходи в размер на 931 хил. лв. за 2023 г. (2022: 1 525 хил. лв.) са признати в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход съответно към „Други доходи/загуби от дейността, нетно", а суми признати на приход в предходни периоди, които Дружеството следва да възстанови в полза на финансиращите организации, се класифицират като "Други разходи".

28. Банкови заеми

На 2.11.2016 г. Електроразпределителни мрежи Запад ЕАД и Европейската банка за възстановяване и развитие сключват договор за заем, възлизащ на 116 000 хил. евро с левова равностойност 226 876 хил. лв., от които 98 000 хил. евро са за инвестиционни цели и 18 000 хил. евро – за оборотен капитал.

Падежната дата на заема е 31 октомври 2023 г. Усвояването на заема става на части, като през 2016 г. е получен първия транш от 15 000 хил. евро с левова равностойност 29 337 хил. лв.

През май 2017 г. Дружеството е получило нов транш от 50 000 хил. евро, с което задължението по заема към 31.12.2017 г. възлиза на 65 000 хил. евро с левова равностойност 127 129 хил. лв. През 2017 г. няма погашения по заема.

През 2018 г. няма други усвоявания. Дружеството е направило две плащания по главницата всяко на стойност 3 545 хил. евро с левова равностойност 6 935 хил. лв., като едното е през април, а другото през октомври.

През 2019 г. няма други усвоявания. Дружеството е направило две плащания по главницата всяко на стойност 3 545 хил. евро с левова равностойност 6 935 хил. лв., като едното е през април, а другото през октомври.

Договорът за заем на Дружеството с ЕБВР е допълнен и изменен на 22.07.2021 г. С изменението се потвърждава остатъчният размер на главницата в размер на 24 109 хил. евро, след предсрочно погасяване револвиращата част „Б" от заема, размерът на лихвата е определен като 6M EURIBOR с надбавка от 1.80% и срок за погасяване до 30.04.2027 г. Допълнението и изменен договор за заем от 22.07.2021 г. е влязъл в сила на 30.11.2021 г.

Към 31.12.2023 г. салдото по заема възлиза 17 078 хил. евро с левова равностойност 33 402 хил. лв. (31.12.2022 г.: 19 574 хил. евро с левова равностойност 38 284 хил. лв.).

Заем от ЕБВР	Ефективен лихвен процент	Падеж	2023	2022
			хил. лв.	хил. лв.
Краткосрочна част	6M EURIBOR+	30 април	5 291	5 213
Дългосрочна част	1. 80%	2027 г.	28 111	33 071
			33 402	38 284

29. Лизинг

29.1. Дружеството като лизингополучател

29.1.1. Активи с право на ползване

	Сгради	Машини и съоръжения	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност:			
На 1 януари 2022 г.	10 442	5 366	15 808
Придобити	-	8	8
Отписани	(179)	-	(179)
На 31 декември 2022 г.	10 263	5 374	15 637
Придобити	510	1 086	1 596
Отписани	-	(132)	(132)
На 31 декември 2023 г.	10 773	6 328	17 101
Амортизация:			
На 1 януари 2022 г.	4 815	3 254	8 069
Начислена амортизация за годината	1 633	1 038	2 671
На 31 декември 2022 г.	6 448	4 292	10 740
Начислена амортизация за годината	1 723	1 556	3 279
Отписана амортизация	-	(99)	(99)
На 31 декември 2023 г.	8 171	5 749	13 920
Балансова стойност:			
На 31 декември 2022 г.	3 815	1 082	4 897
На 31 декември 2023 г.	2 602	579	3 181

29.1.2. Задължения по лизингови договори

Задълженията по лизинг към 31 декември са както следва:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
1 януари	5 160	7 996
Увеличения	1 596	(170)
Рекласифицирани към търговски задължения	(236)	-
Начислена лихва	192	104
Плащания	(3 263)	(2 770)
31 декември	3 449	5 160
Дългосрочна част	1 299	2 402
Краткосрочна част	2 150	2 758

Матуритетният анализ на бъдещите дисконтирани парични плащания по лизингови договори по години е както следва:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Година 1	2 150	2 758
Година 2	1 126	1 576
Година 3	166	814
Година 4	7	6
Година 5	-	6
Общо	3 449	5 160

Суми, включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход

Приходите и разходите по договори за лизинг за отчетната година са:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за амортизация на активи с право на ползване	3 279	2 671
Разходи за лихви на задълженията по лизинг	192	104
Разходи, свързани с лизингови договори на активи на ниски стойности (Пояснение 9)	166	82

Общият изходящ паричен поток по договори за лизинг през 2023 г. е в размер на 3 263 хил. лв. (2022 г.: 2 788 хил. лв.).

Лизингови дейности на дружеството и начин на тяхното отчитане

Дружеството е наело имоти и енергийни съоръжения. Енергийните съоръжения са собственост на трети лица, до които Дружеството е необходимо да получи достъп, за да си осигури възможността за пренос и разпределение на електрическа енергия да други обекти на негови клиенти.

Договорите за наем обичайно се сключват за фиксиран период, но могат да съдържат и опции за удължаване. Обичайно те се сключват за следните срокове, разделени на база клас идентифициран актив, както следва:

- имоти от 5 до 6 години;
- съоръжения 5 години. Договорите за енергийните съоръжения, които са част от електроразпределителната мрежа, се третират по МСФО 16 като актив с право на ползване за 5 годишен период, независимо от срока, за който е сключен договора.
- Автомобили 4 години.

Средният срок на лизинговите договори на дружеството е 5.44 години.

Договорите за лизинг се договарят на индивидуална база и съдържат значителен на брой условия и клаузи. Договорите за лизинг не съдържат задължителни показатели и съотношения. Лизинговите базови активи не могат да бъдат използвани като обезпечения по други договори.

Променливи лизингови плащания

Дружеството няма договори за наем, съдържащи клаузи за променливи плащания, които биха довели до несигурност в оценката на лизинговите плащания.

Опции за удължаване и опции за прекратяване

Опции за прекратяване са включени в голямата част от договорите за наем на имоти и енергийни обекти и съоръжения. Тези опции са договорени от ръководството с цел постигане на гъвкавост при управлението на лизинговите активи и стопанските нужди на Дружеството. Ръководството на дружеството прилага съществени преценки при определяне дали има разумна степен на сигурност за упражняване на тези опции. Обичайно договорите за енергийни обекти и съоръжения се сключват с едногодишен срок на действие, но ползването им е дългосрочно, тъй като Дружеството, в качеството си на оператор на разпределителната електрическа мрежа и лицензиант за дейността „разпределение на електрическа енергия“, ползва съоръженията за разпределение на електрическа енергия до други клиенти/потребители, различни от собственика на тези енергийни обекти.

Относно договора за ползване на наетите площи и паркоместа за административни нужди от Дружеството, налице е сигурност в дългосрочно ползване, почиващо на правото на Дружеството, да получава и извлича всички икономически изгоди за целия период на ползване, изразяващи се в осъществяването на управление, контрол и администриране на всички процеси и дейности, свързани с предмета му на дейност.

Тези предположения се преглеждат, ако настъпи значително събитие или значително обстоятелство, което оказва влияние върху предположенията и ако това събитие е в рамките на контрола на Дружеството.

Краткосрочни лизингови договори и лизингови договори на активи на ниска стойност

Дружеството се възползва от освобождаване от изискването за признаване по стандарта за активи на ниска стойност, които включват мултифилтриращи диспенсъри за вода и наем на паркоместа.

Разходите по краткосрочни лизингови договори и лизингови договори на ниска стойност са оповестени в Пояснение 9 и са в размер на 166 хил. лв. (2022 г.: 82 хил. лв.).

29.2. Дружеството като лизингодател**Оперативен лизинг**

Договорите за оперативен лизинг на имоти и енергийни съоръжения, собственост на дружеството, в които то е лизингодател са със срок между 1 и 10 години. Всички договори за оперативен лизинг съдържат условия за преразглеждане на клаузите по договора, в случай, че лизингополучателят упражни неговите опции за подновяване. Лизингополучателят няма опция за придобиване на имота след изтичане на срока на лизинга.

Негарантираната остатъчна стойност не представлява значителен риск за дружеството, тъй като няма индикации, че стойността на активите ще намалява повече, отколкото би се очаквало в резултат на изтичане на времето или нормална употреба. Дружеството няма индикации, че тази ситуация ще се промени.

Матуритетният анализ на бъдещите недисконтирани постъпленията по оперативен лизинг по години е както следва:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Година 1	5 485	4 550
Година 2	5 485	4 550
Година 3	5 485	4 550
Година 4	5 485	4 550
Година 5	5 485	4 550
Над 5 години	5 485	4 550
Общо	32 910	27 300

Сумите по оперативен лизинг включени в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход са както следва:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи по фиксирани лизингови плащания	5 485	4 550
Общо	5 485	4 550

30. Финансови активи

Краткосрочните финансови активи включват инвестиции, класифицирани по справедлива стойност през печалбата и загубата:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата:		
Облигации	22 285	-
	22 285	-

Краткосрочните финансови активи са оценени по справедлива стойност, определена на базата на борсовите котировки към датата на финансовия отчет, или по модели, разработени от Дружеството.

Печалбите и загубите са признати в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“ и ред „Финансови приходи“. Информация относно методите за определяне на справедливата стойност е представена в Пояснение 36.

31. Ангажименти, условни задължения и условни активи

Ангажименти, произтичащи от Закона за енергетиката (§4, ал.1 от ПЗР), относно задължения за изкупуване на енергийни обекти, представляващи елемент от разпределителната мрежа, които са собственост на трети лица

Съгласно лицензията за разпределение на електрическа енергия и §3 и §4 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за енергетиката (бивш § 67 от Закона за енергетиката и енергийната ефективност), Дружеството е задължено да закупува и подменя средствата за търговско измерване, както и енергийните обекти и съоръжения, представляващи елементи от разпределителната мрежа, собственост на трети лица. Сключването на договори за придобиване на енергийни съоръжения по инициатива на Дружеството е обусловено и в голяма част от случаите препятствано от редица обективни пречки – липса на данни в Имотния регистър, неясна собственост, вещни и други тежести на много съоръжения, недоброто им техническо състояние. Следва да се отчете, също така, че разпоредбата на § 4, ал. 5 от ПЗР на ЗЕ предвижда, че електроразпределителното дружество не е задължено да изкупи енергийни обекти, в случай, че изгради собствени съоръжения в замяна на съществуващите в предвидения в закона срок. Независимо от изтичането на срока, и към момента, с оглед неясната собственост на много съоръжения и/или тяхното недобро техническо състояние, Дружеството инвестира в изграждане на нови съоръжения, съобразени с актуалните планове за регулация на населените места и съвременните технически норми. При подмяната на средствата за търговско измерване, съществен фактор е необходимостта от безпрепятствен достъп до имотите на клиентите и разположените в тях средства за търговско измерване. Разходите за подмяна на СТИ ще бъдат капитализирани в имотите, машините и съоръженията. Приблизителната стойност на тези инвестиции за подмяна в едногодишен период са в размер на 28 000 хил. лв. (2022 г.: 18 805 хил. лв.).

31.1. Гаранции

а) Доставчици на Дружеството са учредили банкови гаранции в негова полза за изпълнение на сключени с тях договори за доставка на материали и услуги. Размерът на учредените валидни гаранции към 31.12.2023 г. е 14 822 хил. лв. (31.12.2022 г.: 1 100 хил. лв.)

б) Съгласно Правилата за условията и реда за предоставяне на достъп до електропреносната и електроразпределителните мрежи, където е записано, да бъдат предоставени гаранционни обезпечения от клиентите, отговарящи на условията за сключване на сделки по свободно-договорени цени, размерът на учредените валидни гаранции в полза на Дружеството към 31.12.2023 г. е 3 323 хил. лв. (31.12.2022 г.: 2 382 хил. лв.)

в) Съгласно измененията през 2023 г. в Закон за енергията от възобновяеми източници е въведено задължение за производителите от ВИ да предоставят гаранция в хода на процедурата по присъединяване. Размерът на учредените валидни гаранции към 31.12.2023 г. е 375 хил. лв.

г) Дружеството е учредило банкова гаранция в полза на Столична община на стойност 68 хил. лв. за възстановяване на тротоарни настилки при извършване на инвестиционни дейности.

31.2. Други

Последните данъчни ревизии на Дружеството обхващат следните данъчни закони и периоди:

Вид задължение за данък

Данъци по ЗКПО

до 31.12.2012 г.

Данък върху социалните разходи по ЗКПО, предоставяни в натура

до 31.12.2015 г.

Данък върху доходите на физически лица

до 31.12.2007 г.

Данък върху добавената стойност

до 31.12.2012 г.

Вноски за социално осигуряване

до 30.09.2008 г.

32. Безналични сделки

През представените отчетни периоди Дружеството не е осъществявало съществени инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти.

33. Равнение на задълженията, произтичащи от финансовата дейност

	Банкови заеми (Пояснение 28)	Получени заеми от свързани лица (Пояснение 26)	Задължения по лизингови договори (Пояснение 29)	Правителствени финансирания (Пояснение 27)	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
1 януари 2023 г.	38 284	104 406	5 160	2 539	150 389
Постъпления	-	-	-	154	154
Плащания по лихви и главници	(6 702)	(8 803)	(3 263)	(340)	(19 108)
Непарични промени:					
Начисления по метода на ефективната лихва	1 820	6 400	192	-	8 412
Усвоено финансиране	-	-	-	(931)	(931)
Начислени суми за възстановяване	-	-	-	269	269
Увеличения	-	-	1 360	-	1 360
31 декември 2023 г.	33 402	102 003	3 449	1 691	140 545

	Банкови заеми (Пояснение 28)	Получени заеми от свързани лица (Пояснение 26)	Задължения по лизинг (Пояснение 29)	Правителствени финансирания (Пояснение 27)	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
1 януари 2022 г.	42 684	117 829	7 996	3 627	172 136
Постъпления	-	-	-	438	438
Плащания по лихви и главници	(5 706)	(17 493)	(2 788)	-	(25 987)
Непарични промени:					
Начисления по метода на ефективната лихва	883	4 070	104	-	5 057
Усвоено финансиране	-	-	-	(1 526)	(1 526)
Преизчисление поради промяна на диференциалния лихвен процент	-	-	(152)	-	(152)
Отписване на такси, поради промяна в ефективната лихва	423	-	-	-	423
31 декември 2022 г.	38 284	104 406	5 160	2 539	150 389

34. Цели и политики за управление на финансовия риск

В хода на обичайната си дейност Дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и лихвен риск. Затова общото управление на риска е фокусирано върху прогнозиране на резултатите от определени области на финансовите пазари за постигане на минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати. Финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на дружеството, както и да се оценят адекватно правените от него инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в Дружеството се осъществява текущо от Ръководството съгласно действаща процедура за управление на риска. Ръководството е приело основните принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и

ликвиден. При разработването им е взето предвид и влиянието на регулаторната, финансовата и икономическата среда, в която Дружеството функционира.

Дружеството притежава финансови активи най-вече под формата на търговски и други вземания, вземания от свързани лица, и парични средства, които възникват пряко от дейността му и облигации. Финансовите му пасиви най-вече включват търговски задължения, задължения към свързани лица, лихвоносни заеми и. Основната цел на тези финансови инструменти е участие за осигуряване на финансиране за дейността на Дружеството.

Дружеството не е изложено на допълнителни пазарни и лихвени рискове във връзка с реформата на лихвените проценти, както по своите активи, така и по финансовите си пасиви.

Категории финансови инструменти:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Финансови активи		
Финансови активи по амортизирана стойност		
Пари и парични еквиваленти (Пояснение 19)	9 617	13 132
Търговски и други вземания (Пояснение 17)	19 581	19 942
Търговски вземания от свързани лица (Пояснение 26)	129 859	100 769
Предоставени заеми на свързани лица (Пояснение 26)	9 125	-
	159 057	133 843
Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата		
Дългови инструменти (Пояснение 30)	22 285	-
Общо финансови активи	190 467	133 843
Финансови пасиви		
Финансови пасиви по амортизирана стойност		
	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения по лизингови договори (Пояснение 29)	3 449	5 160
Търговски задължения (Пояснение 23)	36 909	53 214
Други задължения (Пояснение 23)	6 558	7 821
Задължения към свързани лица (Пояснение 26)	27 366	18 185
Банкови заеми (Пояснение 28)	33 402	38 284
Заеми получени от свързани лица (Пояснение 26)	102 003	104 406
	209 687	227 070

Основните рискове, с които са свързани финансовите инструменти на Дружеството са лихвен, ликвиден и кредитен риск.

34.1. Лихвен риск

Дружеството е изложено на риск от промяна в пазарните лихвени проценти, основно по отношение краткосрочните си депозити и лихвоносни заеми и привлечени средства. Политиката на Дружеството е да управлява разходите за лихви чрез използване на финансови инструменти, както с фиксирани, така и с плаващи лихвени проценти.

В таблицата по-долу е представен анализ на чувствителността към възможните промените в лихвените проценти с ефекта им върху печалбата преди данъци (чрез ефекта върху заеми и привлечени средства с плаващи лихвени проценти), при условие че всички други променливи са приемат за константни. Няма ефект върху другите компоненти на собствения капитал на Дружеството.

	Увеличение/ Намаление в лихвените проценти	Ефект върху печалбата преди данъци
2023	%	хил. лв.
По лихвоносни заеми и привлечени средства	+1%	(1 354)
По лихвоносни заеми и привлечени средства	-0.5%	(677)
2022		
По лихвоносни заеми и привлечени средства	+1%	(1 427)
По лихвоносни заеми и привлечени средства	-0.5%	(714)

34.2. Ликвиден риск

Ефективното управление на ликвидността на Дружеството предполага осигуряване на достатъчно оборотни средства, предимно, чрез поддържане на неизползвани разрешени кредитни линии и краткосрочно финансиране от свързани лица.

Към 31 декември падежната структура на финансовите пасиви на Дружеството, на база на договорените дисконтирани плащания, е представена по-долу:

Годината, завършваща на 31 декември 2023 г.

	На поискване	< 3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	> 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Търговски задължения	32 692	3 386	831	-	-	36 909
Задължения към свързани лица	27 362	4	-	-	-	27 366
Заеми, получени от свързани лица	-	-	10 935	91 068	-	102 003
Задължения по гаранции	5 033	205	628	692	-	6 558
Задължения по лизинг	170	487	1 493	1 299	-	3 449
Банкови заеми	-	-	5 291	28 111	-	33 402
Общо:	65 257	4 082	19 177	121 171	-	209 687

Годината, завършваща на 31 декември 2022 г.

	На поискване	< 3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	> 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Търговски задължения	37 657	15 071	486	-	-	53 214
Задължения към свързани лица	17 531	9	645	-	-	18 185
Заеми, получени от свързани лица	-	-	3 835	100 571	-	104 406
Задължения по гаранции	5 937	111	528	1 243	2	7 821
Задължения по лизинг	200	630	1 928	2 402	-	5 160
Банкови заеми	-	-	5 213	33 071	-	38 284
Общо:	61 325	15 821	12 635	137 287	2	227 070

Поради спецификата в характера на позицията Задължения по гаранции, всички суми са представени като текущи в отчета за финансовото състояние.

34.3. Валутен риск

Експозицията на Дружеството към валутен риск е минимална, тъй като Дружеството не извършва съществени сделки, деноминирани в чужда валута с изключение на евро, което е с фиксиран курс към лева.

34.4. Кредитен риск

При осъществяване на своята дейност Дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях търговски и други вземания.

Финансовите активи на Дружеството са концентрирани основно в следните групи: вземания от свързани лица, търговски и други вземания, финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата, пари в брой и в банкови сметки.

Паричните средства в Дружеството и разплащателните операции са съсредоточени в няколко първокласни търговски банки с висока репутация и стабилна ликвидност, което ограничава до минимално риска относно паричните средства и паричните еквиваленти.

Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролира текущо от Електрохолд България ЕООД, съгласно установената кредитна политика на Дружеството.

Загубите от обезценка, свързани с финансови активи оценявани по амортизирана стойност, които са признати в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, са както следва:

	2023	2022
	хил. лв.	хил. лв.
Начислени очаквани кредитни загуби на търговски вземания	3 401	3 958
Начислена загуба от обезценка на съдебни и присъдени вземания	72	71
Начислени очаквани кредитни загуби на активи по договори	(38)	20
Начислена загуба от обезценка на други вземания	(102)	591
Начислени очаквани кредитни загуби на вземания от свързани лица	190	208
Начислени очаквани кредитни загуби на пари и парични еквиваленти	(6)	2
Начислени очаквани кредитни загуби на предоставени заеми	16	-
	3 532	4 850

34.4.1. Търговски и други вземания

Дружеството използва матрица (и) за изчисление на очакваните кредитни загуби на търговските и други вземания. Прилаганите в матрицата /(ите) проценти на провизиране се базират на дните на просрочие за всеки отделен портфейл.

Първоначално процентите на всяка матрица се определят на бази исторически данни, наблюдавани от Дружеството, за период от две години назад. В основата на метода е анализът на историята и оценката на събираемостта на вземанията в дадената група за последните поне две години в аспект на дни просрочие, преминаване по периоди между различните диапазони на просрочие, плащанията и несъбрани суми и т.н. На тази база се определя процентът на загубата, изчислена като процент на несъбраните в края на периода вземания по групи просрочия към сумата на вземанията в началото на периода. Обичайно, Дружеството приема, че датата на икономическата загуба от несъбираемост възниква след 365 дни. Този период се изследва и преценява исторически. Дружеството е прегледало и актуализирало модела на отчитане на очаквани кредитни загуби на база на актуална информация по отношение на включените в него предположения и е приело за вземания с просрочие между 1 - 3 г. очакваните кредитни загуби да се изчисляват на база на реалния процент събираемост за съответната година.

На второ място, Дружеството прецизира (при необходимост) матриците за провизиране на обезценка на всеки портфейл като коригира определените проценти на база исторически данни за поведението на плащанията по издадените фактури и историческите загуби от несъбираемост, чрез включване на сценарии и прогнозна информация за определени макрофактори. Историческите проценти се коригират, за да отразят ефекта от бъдещо поведение на макроикономически фактори, за които е установена и доказана статистическа зависимост и за които се смята, че оказват влияние на способността на клиентите да обслужват и уреждат задълженията си.

Активите по договори с клиенти имат същите характеристики на риска както на търговските вземания по същите видове договори и клиенти. Следователно, Дружеството е приело, че очакваните нива на загуби за търговските вземания са приблизително сходни на нивата на загуби за активите по договори с клиенти и прилага едни и същи матрици за провизиране на обезценка.

34.4.2. Парични средства

Паричните средства на дружеството и разплащателните операции са съсредоточени в няколко първокласни банки. За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти* се прилага рейтингов модел, като се използват рейтингите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody's, Fitch, S&P, BCRA и Bloomberg и референтните публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), отговарящи на рейтинга на съответната банка. Ръководството следи текущо промяната на рейтинга на съответната банка, за да оценява наличието на завишен кредитен риск и текущото управление на входящите и изходящи парични потоци и разпределението на наличностите по банкови сметки и банки.

Наличните към 31.12.2023 г. парични средства на Дружеството са по сметки в банки с дългосрочен рейтинг над „BBB“ на агенция „FITCH“, а голямата част от тях – в банки с дългосрочен рейтинг „А“ на „FITCH“ или по-висок. След направен анализ ръководството е определило, че обезценката на паричните средства и еквиваленти е 9 хил. лв. (Към 31.12.2022 г. 15 хил. лв.)

35. Управление на капитала

Основната цел на управлението на капитала на Дружеството е да се осигури стабилен кредитен рейтинг и капиталови показатели, с оглед продължаващото функциониране на бизнеса и максимизиране на стойността му за акционерите

Дружеството управлява капиталовата си структура и я изменя, ако е необходимо, в зависимост от промените в икономическите условия. С оглед поддържане или промяна на капиталовата си структура, Дружеството може да коригира изплащането на дивиденди на акционерите, да изкупи обратно собствени акции, да намали или увеличи основния си капитал по решение на акционерите. През 2023 г., както и през 2022 г., няма промени в целите, политиките или процесите по отношение на управлението на капитала на Дружеството.

Дружеството следи собствения си капитал, чрез реализирания финансов резултат за отчетния период, както следва:

	2023 %	2022 %
Нетна печалба за годината/собствен капитал	14.05	5.80

Върху Дружеството няма външно наложени и/или регулаторни капиталови изисквания. Структурата и управлението на привлечения капитал се осъществяват на ниво Група Електрохолд.

Дружеството финансира дейността си при определено съотношение на собствен спрямо привлечен капитал, т.е. както от собствените си генерирани печалби, така и като поддържа установено ниво на търговски и други краткосрочни задължения и банкови заеми.

Съотношения – показатели за финансовата структура	2023	2022
Собствен капитал / Пасиви	2.57	2.47
Заеми / Краткосрочни задължения без заеми	1.11	1.22
Пари и парични еквиваленти / Пасиви	0.03	0.04

Допълнително, в таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структурата на капитала към края на периода. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на капитала. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства (краткосрочни и дългосрочни) и паричните средства и парични еквиваленти така, както са посочени в отчета за финансовото състояние. Общата сума на капитала е равна на собствения капитал и нетния дългов капитал:

	2023 хил. лв.	2022 хил. лв.
Общо дългов капитал, т.ч.:		
Банкови заеми	33 402	38 284
Заеми, получени от свързани лица	102 003	104 406
Задължения по лизингови договори	3 449	5 180
Намален с пари и парични еквиваленти	(9 617)	(13 132)
Нетен дългов капитал	129 237	134 718
Общо собствен капитал	779 410	746 120
Общо капитал	908 647	880 838
Съотношение на задлъжнялост (Нетен дългов капитал/ Общо капитал)	0.14	0.15

36. Оценяване по справедлива стойност

Финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние, са групирани в три нива съобразно йерархията на справедливата стойност. Тази йерархия се определя въз основа на значимостта на входящата информация, използвана при определянето на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, както следва:

- 1 ниво: пазарни цени (некоригирани) на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- 2 ниво: входяща информация, различна от пазарни цени, включени на ниво 1, която може да бъде наблюдавана по отношение на даден актив или пасив, или пряко (т. е. като цени) или косвено (т. е. на база на цените); и
- 3 ниво: входяща информация за даден актив или пасив, която не е базирана на наблюдавани пазарни данни.

Даден финансов актив или пасив се класифицира на най-ниското ниво на значима входяща информация, използвана за определянето на справедливата му стойност.

Нивото в йерархията на справедливите стойности, в рамките на която се категоризира оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват, се определя въз основа на най-ниския елемент от нивото, който е от значение за оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват. За тази цел значението на даден елемент се оценява като се съпоставя с оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват. Ако при оценяването на справедливата стойност бъдат използвани наблюдаеми елементи, които се нуждаят от значително коригиране, основано на ненаблюдаеми елементи, такова признаване е от ниво 3. За оценяването на значението на даден елемент за оценяването на справедливата стойност в цялостния му обхват е необходимо да бъдат взети предвид специфичните за даден актив или пасив фактори.

Следващата таблица представя анализ на йерархията за отчитане по справедлива стойност на финансовите активи на Дружеството по видове:

31 декември 2023 г.	Пояснение	Ниво 1 хил. лв.	Ниво 2 хил. лв.	Ниво 3 хил. лв.	Общо хил. лв.
Финансови активи					
Ценни книжа с котирана справедлива стойност	a)	9 964	-	-	9 964
Корпоративни облигации на чуждестранни емитенти		-	-	12 321	12 321
Общо активи		9 964	-	12 321	22 285
Нетна справедлива стойност		9 964	-	12 321	22 285

През отчетните периоди не е имало трансфери между равнищата на справедливата стойност.

36.1. Определяне на справедливата стойност на Ниво 1

a) Ценни книжа с котирана справедлива стойност

Справедливите стойности са били определени на база на техните борсови цени-продава към отчетната дата.

Определяне на справедливата стойност

За финансовите активи и пасиви на Дружеството, класифицирани на ниво 2 и 3, се използват техники за оценяване.

36.2. Определяне на справедливата стойност на ниво 3

б) Други активи и облигации

За финансовите активи на Дружеството, класифицирани на ниво 3, справедливата стойност се определят чрез използване на техники за оценка. Дружеството използва различни методи за оценка и предположения, базирани на пазарни условия, съществуващи към края на годината.

Следната таблица представя техниките, използвани при оценяването на справедливите стойности на ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни.

Вид на финансовия инструмент	Справедлива стойност към 31.12.2023 г. (хил. лв.)	Техника за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни	Взаимовръзка между ключовите ненаблюдаеми данни и справедливата стойност
Корпоративни облигации на чуждестранни емитенти	12 321	Дисконтирани парични потоци	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковата премия	Значително увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност

Промяната на входящите данни при оценяването на инструментите на ниво 3 вследствие на разумно възможни алтернативни предположения не би довела до съществено изменение на сумите, признати в печалбата или загубата, общите активи или общите пасиви, или общия капитал.

Не е имало трансфери в или от ниво 3 през представените отчетни периоди.

Ефектите от промяна в справедливите стойности на финансовите активи са признати на редове Финансови разходи и Финансови приходи в Отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

37. Събития след края на отчетния период

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на финансовия отчет и датата на оторизирането му за издаване.

38. Одобрение на финансовия отчет

Годишният финансов отчет на Дружеството за годината, завършваща на 31 декември 2023 г., е одобрен от Управителния съвет на 29.02.2024 г.